Inhoud

Situatie met betrekking tot lichtmasten op sportparken (collegebrief 23 september 2020)... 2

Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid (ARZ) mei-augustus (collegebrief 30 september) 17

Arbeidsmarkt(beleid) en scholing 40

Situatie met betrekking tot lichtmasten op sportparken (collegebrief 23 september 2020)

Voorzitter: J. Visser (GroenLinks),
Aanwezig: mevrouw L.L.B. Wobma (SP) en de heren J. van Hoorn (GroenLinks), J.P. Loopstra (PvdA), J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), J. Boter (VVD), G.B.H. Brandsema (ChristenUnie), W.I. Pechler (PvdD), J. de Haan (CDA), R. Stayen (Stadspartij), S. Bosch (Student & Stad), S. Kaercher (PVV)
College: mevrouw I.M. Jongman (ChristenUnie)
Namens de griffie: W. Meijer

00:13:40
Voorzitter: Dames en heren, ben ik goed te verstaan? Ik hoor mezelf niet eens... Hartelijk welkom bij deze meningsvormende sessie naar aanleiding van de brief getiteld 'situatie met betrekking tot lichtmasten op sportparken', van drieëntwintig september, waar de fracties van CDA en VVD een agendering voor gevraagd hebben. Dat hebt u bij de stukken aangetroffen, welke punten daar door hun worden aangekaart. We zijn allemaal fysiek aanwezig. Er zijn geen digitale deelnemers, ook geen insprekers, op de achtergrond worden de spreektijden in de gaten gehouden. Drie minuten per fractie, vijftien minuten voor het college maar we gaan het gewoon eerst eens zo proberen lijkt me. Het is een meningsvormende sessie dus ik ga er een beetje van uit dat we geen technische beeldvormende vragen hebben maar meteen een beetje kunnen doorstoten naar de politieke vragen. En dat wou ik in de volgende volgorde doen, eerst te beginnen met de fracties van het CDA en de VVD die hun punten gaan toelichten en dat dan de overige fracties daarop kunnen reageren. En dan wou ik het college de gelegenheid geven om te reageren en daarmee dan het gesprek af te ronden en dan even aan het eind te bepalen wat we daar na deze vergadering nog mee doen of niet. Is dat een werkwijze die uw instemming kan wegdragen? Ja, dan gaan we dat zo doen. Ik heb begrepen dat van CDA en VVD eerst de heer De Haan van het CDA een toelichting wenst te geven, ga uw gang...

00:16:45
De heer De Haan: Ja, dank u wel, Voorzitter, ja, wij hebben dit samen met de VVD geagendeerd, omdat wij nogal geschrokken zijn van de ontstane situatie met betrekking tot de staat van onze een lichtmasten op onze Groningse sportparken. Dit had tijdens een flinke storm ook heel anders kunnen aflopen. Gelukkig is er scherp gehandeld door de gebruikers op sportpark Coendersborg en gelukkig heeft het College vervolgens ook direct actie genomen en zijn alle lichtmasten inmiddels gecontroleerd. Maar, Voorzitter, we hebben nog wel een groot aantal vragen. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Hoe kan het dat het onderhoud en de controle van de lichtmasten geen deel heeft uitgemaakt van het reguliere onderhoudsprogramma? Waarom is er tijdens het vervangen van de reguliere verlichting voor ledverlichting, niet gekeken naar de staat van het onderhoud. En al jaren klaagt mijn fractie over het te krappe sportbudget en mijn fractie heeft er alle schijn van, dat de

ontstane problemen die er nu zijn ontstaan hier ook mee te maken heeft. En Voorzitter, natuurlijk moeten deze lichtmasten zo snel mogelijk worden vervangen. Het College is dit ook voornemens. Maar wat mijn fractie dan niet snapt, is waarom de wethouder er meteen voor gekozen heeft om dit te financieren vanuit het toch al te krappe sportbudget. En helemaal de keuze voor financiering vanuit het co-investeringsfonds kan mijn fractie onmogelijk volgen. Het co-investeringsfonds is een fonds dat is opgericht om te zorgen voor de uitbreiding, of nieuwe realisatie van een sportaccommodatie. Een fonds dat een bijdrage levert aan het vergroten van de mogelijkheden voor de breedtesport. Het CDA kan dit niet rijmen met het vervangen van lichtmasten en kan zich dan ook niet vinden in deze dekking. Waarom is bijvoorbeeld niet voor gekozen om dit vanuit de algemene reserves aan te spreken, vraagt mijn fractie aan de wethouder.

00:18:30
Voorzitter: Er is een vraag van de heer Brandsma, in kwestie van vergoeding.

00:18:34
De heer Brandsema: Ja, dank u wel Voorzitter. De heer De Haan heeft het over het co-investeringsfonds en de keuze van het College om het daar uit te dekken en waarom het niet uit de algemene reserve gedekt wordt. Nou is het zo dat er wel een speciaal geval is rondom sport. Dat is namelijk dat de vrijval van meevallers ook blijven zitten binnen de sportbegroting binnen het co- investeringsfonds, wat daarin terugvalt. Dus zal het vanuit die gedachte, dat meevallers er onder vallen, ook niet een logische gedachte kunnen zijn om vervolgens een tegenvaller daar ook uit te dekken?

00:19:08
Voorzitter: De heer De Haan...

00:19:08
De heer De Haan: Nee, dat, dat vindt mijn fractie in dit geval zeker niet. Als we kijken naar de huidige situatie van de sportverenigingen in Groningen, dan zien we een groot aantal clubs, die nou te maken heeft met krapte op de sportparken. Die te maken heeft met wensen om, bijvoorbeeld als we kijken naar Be Quick in zuid, die te maken heeft met de wensen van nieuwe velden die eraan moeten komen, ook met de wens om een grasveld om te zetten in een kunstgrasveld. Maar als we kijken naar die krapte, dan snapt mijn fractie werkelijk waar niet, waarom we nu het co-investeringsfonds aanboren. Terwijl als je naar een andere beleidsterreinen kijkt, ik noem maar cultuur, dan zie je daar vaak als er dit soort dingen ontstaan, dat er wel wordt gekeken naar die algemene reserve. Maar bij sport klagen we al jaren over een te krap budget en zien we ook nu weer dat het meteen weer van het sportbudget zelf af moet gaan. Nee, wij snappen de keuze niet.

00:19:56
Voorzitter: Een ogenblik, de heer Brandsema...

00:19:59
De heer Brandsema: Ja, Voorzitter, dank. Ik kan het CDA wel volgen vanuit de ambitie om meer sport te doen en daarin zitten wij er ook wel hetzelfde in volgens mij als ChristenUnie en CDA. En als ik naar de begroting kijk die het college heeft opgesteld voor komend jaar, dan wordt er ook vier ton, structureel, bij sport opgeplust. Dus daarin zit ook een beweging

die volgens mij het CDA ook blij maakt. Dus dat totaal overziend, gebeurt er toch ook op dat gebied wat ook de sport weer verder kan helpen?

00:20:31
Voorzitter: De heer De Haan...

00:20:32
De heer De Haan: Ja, wat de ChristenUnie, wat het CDA vindt van de nieuwe begroting, dat zal de ChristenUnie tijdens die besprekingen horen en ook wat wij vinden van meer geld voor sport, zijn wij natuurlijk blij mee. Maar nog steeds zien wij dat er een hele hoop knelpunten zijn, waar jarenlang wat ons betreft niet voldoende aandacht voor is geweest. Voorzitter, tenslotte het vervolg, hoe ziet het tijdspad eruit voor de vervanging van de lichtmasten? Zou de wethouder daar wat nader op ingaan kunnen gaan? En tenslotte, wanneer kunnen wij de definitieve conclusies verwachten van het onderzoek van in totaal vierhonderdvierenzestig masten? Een hoop vragen maar wat ons betreft heeft de wethouder hier op ook een hoop uit te leggen.

00:21:14
Voorzitter: Dank u wel. De heer Boter VVD...

00:21:16
De heer Boter: Ik voel hem al aankomen, dank Voorzitter. Ik sluit aan bij het verhaal wat de heer De Haan namens het CDA heeft gehouden en dan heb ik inderdaad kunnen vaststellen dat als Corona voorbij is, hij weer redelijk veilig kan voetballen, want er staan gloednieuwe lichtmast langs de velden van OM en Amicitia, dus dat moet helemaal goedkomen. De VVD fractie is blij dat het in ieder geval direct is opgepakt toen het geconstateerd werd en dat er ook aan de slag is gegaan met het onderzoek naar welke lichtmasten wel al dan niet corrosie hebben. Dus dat is prima, daarvoor de complimenten dat het zo snel is opgepakt. Even een antwoord gevend op de vraag die niet mij maar wel de heer De Haan werd gesteld. Op zich zou het wel fijn zijn als je in de vrijval mogelijk ook rekening gaat houden met tegenvallers maar aan de andere kant die vrij val is bedoeld voor een co-creatie in de sport. En hier kun je toch weinig spreken van een co-creatie. Dan wel je komt aan een vrij val niet toe, want je hebt een groter budget nodig blijkt, voor die zevenhonderdvijftig duizend euro. Dus je zult hoe dan ook eerst in de sportbegroting terecht moeten. En je komt dan niet aan die vrijval toe. Dan we, je zult toch moeten kijken buiten de begroting om, maar dan moeten we nog eens naar kijken. Er is alleen wel een ander punt. Heel veel van de lichtmasten zijn voorzien van LED lampen en dat is relatief kortgeleden gebeurd en het is wel zo dat degene die die lichtmasten waar die LED lamp in hangt, die veel zwaarder zijn dan de oude halogeen lampen, had moeten controleren, dat is gewoon een norm die die partij heeft, dat de armaturen ook konden worden gehangen in die lichtmasten. Dus als dan de gemeente al niet een meerjarenprogramma heeft om die lichtmasten te controleren, te beheren en er kosten voor te maken, dan nog had die partij moeten zien dat daar lichtmasten waren waar die LED lampen niet in hadden kunnen hangen zonder dat daar schade was gekomen. Dat betekent dus dat het logisch zou zijn om die partij aan te spreken zo mogelijk voor de schade. Dat is voor mij niet te overzien, als raadslid, of dat zo is en wat daar precies gebeurd is maar het is wel een hele logische stap om dat te doen. En ik mis in de brief eigenlijk de situatie dat het geld niet uit de gemeentelijke begroting komt maar wordt gevraagd aan degene die de LED armaturen er in heeft gehangen. En blijkbaar toen gemeend heeft dat die

LED armaturen prima in al die lichtmasten gehangen kunnen worden wat nu een probleem is. Dus graag zou ik daar nog wel een reactie van het college over willen maar onze visie zou zijn dat je toch bij die partij ook uitkomt om te kijken of je daar de schade, dan wel een geheel van de schade heeft. En dat was de aanvulling die ik wil geven op het verhaal van het CDA.

00:23:38
Voorzitter: Dank u wel. Wie van de overige fracties? Ik zie twee handen en meer niet, nog één, dan ga ik gewoon een rondje doen. Dan begin ik bij de heer Lo-A-Njoe...

00:23:50
De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, Voorzitter, ja, ook wij zijn geschrokken van deze tegenvaller. Ik sluit me aan bij de woorden van de ChristenUnie dat het cofinancieringsfonds meevallers behouden blijven en dat het dus wel voor te stellen is dat tegenvallers dan mogelijk daar ook uit gefinancierd worden. We vragen ons wel af in welke mate het cofinancieringsfonds volledig benut werd en wordt, zeker gezien de huidige situatie. Cofinanciering betekent wel dat clubs ook moeten financieren. We vragen ons af of dat ook werkelijk gaat gebeuren. Ik sluit me ook aan bij de VVD als het gaat om...

00:24:25
Voorzitter: Mag ik u even onderbreken, want u gaat naar een volgend punt, de heer De Haan wou u wat vragen.

00:24:30
De heer De Haan: Ja, Voorzitter, ook D66 die wij nu weer naar dat co-investeringsfonds of cofinancieringsfonds maar wij hebben dat cofinancieringsfonds nog even bekeken en als je kijkt naar de eisen waaraan een investering moet voldoen vanuit het co-investeringsfonds zijn namelijk een uitbreiding of een nieuwe realisatie van de sportaccommodatie of iets wat een bijdrage leveren aan het vergroten van de mogelijkheden voor de breedtesport. Ja, sorry hoor maar ik zie ik zie de overeenkomst met een lichtmast daarin niet, de heer Lo-A-Njoe van D66 wel?

00:25:00
Voorzitter: De heer Lo-A-Njoe...

00:25:02
De heer Lo-A-Njoe: Nou ik snap het punt van de heer de Haan wel, het is wel zo dat lichtmasten wel genoemd worden in de voorbeelden, ook als het gaat over waar het fonds voor aangewend kan worden. Alleen het gaat hier inderdaad om vervanging dat is waar. Maar we moeten ook gewoon reëel zijn en kijken naar van in welke mate gebruiken we dat fonds en hoe doen we dat? Nou, die meevallers daar zijn we heel blij mee dat we die afspraak hebben kunnen maken dat die behouden blijven. En nu is er een onverwachte tegenvaller. Nou, ik kan me in ieder geval voorstellen dat we dan bekijken of dat dan daaruit kan, zeker dit jaar, zoals ik net zei. Als het gaat om het punt wat ik wilde maken wat betreft aansluiten bij de VVD. We lezen ook dat het niet alleen gaat om corrosie maar ook om scheuren in lasnaden van masten. En ja, dan sluit ik wel aan bij het punt, als er zwaardere lichtbakken ingehangen worden, LED in plaats van gewone en er is niet gekeken naar de belastbaarheid van de masten, is daar dan ook sprake van een bepaalde aansprakelijkheid.

Dus inderdaad ook graag een reactie van de wethouder daarop en daar wil ik het voor nu even bij laten.

00:26:02
Voorzitter: Dank u wel. Ik was met een rondje bezig, ik had geen hand van mevrouw Wobma gezien maar u zit een beetje verborgen voor mij maar gaat uw gang.

00:26:12
Mevrouw Wobma: Nou, eigenlijk als woordvoering sluiten wij ons aan bij de woordvoering en vragen van het CDA en VVD.

00:26:21
Voorzitter: Dank u wel, de heer Kaercher.

00:26:31
De heer Kaercher: Dank u wel, Voorzitter, ja, ook wij waren enigszins verbaasd over dit bericht, onze verbazing die zat in wat de collega van het CDA al benoemde in het onderhoud- en vervangingscontract, wat er niet is, was. En ten tweede in het feit wat de VVD al aanhaalde, dat het bedrijf die de vervanging heeft uitgevoerd niet is aangeslagen op de zwaardere armaturen die zij daarin hebben gehangen. En ik had een vraag of het bedrijf dan niet nalatig is geweest en of de wethouder daarop wilde reageren. Ik hoorde dat de VVD het wel heeft uitgezocht maar dat het dus de norm is. Dus dan sluit ik me aan bij de VVD. Voor wat betreft de financiering zijn wij het eens met de sportkoepel en ook met CDA dat dit niet uit het cofinanciering zou moeten komen, omdat het cofinancieringsfonds is opgezet voor nieuwe investeringen en niet voor reguliere vervangingsinvesteringen en daar maakt dit wel deel van uit. Dus wij zouden ook liever zien dat het uit de algemene middelen wordt gehaald. Dank u wel.

00:27:38
Voorzitter: Dank u wel de heer Staijen...

00:27:41
De heer Staijen: Dank u, voorzitter, de masten rond de sportparken zijn niet regulier in een vervangings- of onderhoudsprogramma opgenomen. Voorzitter, het is niet voor het eerst dat het college de zaakjes niet op orde heeft. Volgens de wethouder was er nooit gecontroleerd op veiligheid, omdat er geen aanleiding was om daar een budget voor vrij te maken. Wij hebben dus de vraag aan het college, op basis van welke criteria is destijds besloten dat er geen aanleiding was voor regelmatige controle op veiligheid? Dan voorzitter staat ons nog meer te wachten. Dit geeft weer aanleiding tot twijfel. Wij betwijfelen of het college eigenlijk nog wel in control is maar het gaat om beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen en voorzieningen. We zouden hier graag een keer een inventarisatie van willen zien. De kosten wat het...

00:28:27
Voorzitter: Sorry, de heer Van Hoorn, heeft een vraag voor u.

00:28:31
De heer Van Hoorn: Dank u wel, voorzitter, nog even terug op het eerdere punt en u gaf aan dat het College zou hebben gezegd of de wethouder dat het niet opnemen van de controle

te maken zou hebben met het niet vrij kunnen maken van budgetten. Ik vraag me eigenlijk wel af waar u dat op baseert.

00:28:48
De heer Staijen: Dat baseer ik mij op een artikel dat vanmorgen op RTV Noord gestaan heeft. Waar deze wethouder geciteerd werd met deze uitspraak. Dan kom ik bij de kosten. Het is voor ons onbestaanbaar en onverteerbaar om deze kosten te dekken uit cofinanciering van de sport. We zijn het eens met het CDA. Dit past totaal niet in de criteria die voor dat fonds gelden. Voorzitter, dat College deze zaakjes niet op orde heeft, mag beslist niet worden afgewend op het sportbudget. Dat sportbudget blijft al een ondergeschoven kindje in vergelijking met bijvoorbeeld cultuurbudget, want voor het cultuur trekt het College wel snel de knip. Ik sluit aan wat dat betreft bij het CDA en die kosten worden dan ook niet gedekt uit de cultuurbegroting. Dus waarom nu bij sport ineens wel uit de cofinanciering van sport. De Stadspartij roept het College op deze kosten voor vervangingen van de lichtmasten gewoon uit het stedelijk investeringsfonds of andere algemene middelen te halen. Tot zover.

00:29:52
Voorzitter: Dank u wel de heer Loopstra.

00:29:58
De heer Loopstra: Dank u, voorzitter. Onze fractie vond het nogal bijzonder dat, ik zeg maar aan een lichtmast van [onhoorbaar] werd toen de LED verlichting werd geplaatst waar het streven naar duurzaamheid niet allemaal toe kan leiden. Maar dit uiteraard terzijde. Wij vinden dat het college uitermate adequaat gehandeld heeft. Direct nadat een en andere ontdekt is, wij sluiten ons aan bij de vragen ook van het CDA en VVD. Daar willen wij ook wel graag antwoord op. Wat betreft dat er niet gesport kan worden bij windkracht zes of meer. Daar heb ik toch een vraag over, prima dat dit preventief beleid door de wethouder is ontwikkeld. Alleen de fractie van de Partij van de Arbeid vraagt zich af wie dit gaat controleren en handhaven. Ligt deze verantwoordelijkheid bij de gemeente of bij de sportverenigingen. Dat lijkt ons wel van belang. Graag een reactie van het College. En inzake de financiering stellen de VVD en CDA dat dit het co-investeringsfonds betaald moet worden maar de algemene middelen. Waren goed bij kas als gemeente, dan konden wij deze suggestie nog wel in overweging nemen maar gezien de financiële situatie waarin de gemeente nu verkeerd, kunnen we ons goed vinden in de financiële voorstellen van het College. Dank u voor.

00:31:23
De heer Loopstra: De heer De Haan heeft een vraag voor u.

00:31:27
De heer De Haan: Ja, dank u wel Voorzitter. Ja, het is toch eigenlijk niet te begrijpen dat de sport zeg maar dat de sport dan weer moet, ja inboeten voor de fouten die eigenlijk het College heeft gemaakt door die lichtmasten niet tijdig te controleren en dat er nu dus zo een hap wordt genomen uit het cofinancieringfonds, waar dus nieuwe velden van gerealiseerd worden. Er zijn ook veel, nog veel nieuwe wensen. Ik snap niet zo goed waarom de Partij van de Arbeid dit wel begrijpt om het vanuit dat fonds te doen en ook nog als je kijkt naar de voorwaarden waaraan een investering vanuit het fonds moet doen, dat klopt toch niet met elkaar.

00:32:02
De heer Loopstra: Kijk shit happens en dat is hierbij gebeurt, er is niet iets van te zeggen van oh nee, dit is gewoon gebeurd. Niemand had dit kunnen voorzien. Een stuk of vijf, zes Colleges hebben het allemaal voorbij laten gaan. Nou, nu wordt het ontdekt, Godzijdank is het op tijd ontdekt. Er zijn geen ongelukken gebeurd maar als u dan zegt over de financiering kijk, als je op de algemene middelen hiervoor gebruikt, ja, dan weet ik ook een goede voor armoedebestrijding, wijkvernieuwing, ook allemaal punten waarvan ik graag uit de algemene middelen wil halen. Dus ik vind dat, uiteindelijk moet je kijken wat is redelijk op dit moment en redelijk is om het uit het co-investeringsfonds te halen.

00:32:48
Voorzitter: Op dit punt zie ik nu twee handen, de heer Boter mag deze keer.

00:32:53
De heer Boter: Dank u wel, meneer de Voorzitter, ik zal de woorden van de heer Loopstra niet herhalen, want ik ben al een keer eerder berispt wegens onwelvoeglijk taalgebruik maar als dat dan gebeurt, dan zou je kunnen zeggen dat had voorkomen kunnen worden met meer beheer. Dat beheer was er niet, want er was geen meerjarenprogramma om dat te beheren. Dan zou je ook, is het ook niet redelijk als je dan zegt dat je hebt nu ontdekt dat je het dan alsnog uit het cofinancieringsfonds haalt, want het is geen financiering het is vervanging. Dus dan zou je hier logischerwijs bij algemene middelen uitkomen.

00:33:20
De heer Loopstra: Ja, er is natuurlijk in het verleden best wel vervanging uit dat fonds geregeld. Laten we niet elkaar wat wijsmaken, dus nee, wij vinden het gewoon prima dat het uit dat fonds wordt gehaald en we hopen dat een en ander snel herstelt kan worden, dat het allemaal meevalt met de kosten en dat we ook bij windkracht zeven weer verder kunnen gaan sporten.

00:33:42
Voorzitter: Dank u wel. De heer Pechler.

00:33:45
De heer Pechler: Ja, dank voorzitter. Ik kan ook de helft van mijn woordvoering skippen, want daarin kan ik me eigenlijk aansluiten bij de woorden van de fracties van CDA en de VVD maar ik heb nog wel twee opmerkingen. Ik bedoel dat tijdens de aanleg van die lichtmasten, twintig, vijfentwintig, dertig jaar geleden blijkbaar niet bedacht dat er een onderhoudsprogramma moest komen en dat is jammer, kan gebeuren, zou ik bijna zeggen. Maar dat is er vervolgens nergens in die afgelopen twintig jaar ook maar iemand heeft gedacht bij alle dingen die er zijn gebeurd op sport, op sportparken met nou ja, aanleg van kunstgrasvelden, al die beleidswijzigingen, ook zoals een gelijk speelveld dat niemand ooit heeft gedacht, misschien moeten we eens kijken wat er met die lichtmasten aan de hand is. Dat bevreemdt mij dat daar nooit iemand aan de bel heeft getrokken. Dus, daarin sluit ik me ook aan bij die vraag, hoe kan dat en er wordt hier in deze raad vaker gesproken over de balans tussen de uitgaven aan cultuur en aan sport. En mijn fractie vindt het an sich prima dat er flink wat meer geld gaat naar cultuur dan naar sport maar de laatste jaren wordt die spagaat wel erg groot en daar hebben we een aantal fracties recentelijke terecht herhaaldelijk op gewezen. De sport kampt al met grote ruimtegebrek in en het co-

investeringsfonds is ook hard nodig om die capaciteit op peil te krijgen en daar een structureel tienduizendenden euro's uithalen voor iets wat de gemeente heeft verzaakt is wat mijn fractie betreft dan ook betreurenswaardig en onacceptabel, want dit lijkt me nou bij uitstek zo'n onvoorziene uitgaven waarvoor we een algemene egalisatiereserve hebben, dank u wel.

00:35:05
Voorzitter: De heer Loopstra..

00:35:06
De heer Loopstra: Ja, prima dat u de schuld zo bij de gemeente neerlegt maar tientallen jaren en nog nooit iemand iets heeft gevraagd. Vindt u ook niet dat wij als raadsleden nu en vroeger ook wel niet ons af hadden kunnen vragen, hoe zit dat met het onderhoud? En waarom gebeurt dat niet? Ik bedoel, we kunnen wel steeds met een vinger wijzen naar ambtenaren of het College. Maar zijn wij zelf hier ook niet een beetje schuldig aan.

00:35:31
Voorzitter: Meneer Pechler...

00:35:31
De heer Pechler: Ja, dank Voorzitter, ik gebruikte volgens mij ook het woord 'de gemeente' nou daar schaar ik onszelf ook onder nou ja, mezelf dan misschien niet, want ik zit hier net drie jaar. Maar in ieder geval de andere raadsleden van de afgelopen twintig jaar, die zijn er zeker ook een factor in geweest lijkt mij, ja.

00:35:47
Voorzitter: Dit was het meneer Pechler? Meneer Brandsema ChristenUnie.

00:35:51
De heer Brandsema: Ja, dank u wel, Voorzitter, ja, er is al veel gezegd en inmiddels mijn interrupties heb ik ook wel een aantal dingen laten blijken. Maar goed laat voorop staan dat wij ook onaangenaam verrast waren door het bericht dat er een acuut veiligheidsrisico bleek te bestaan bij deze lichtmasten. En het feit dat deze masten niet in een regulier vervangings- of onderhoudsprogramma is opgenomen, dat verbaasd ons. En in mijn fractie rees de vraag of er een risico bestaat dat dit in de toekomst nog vaker voor kan gaan komen. Want wat je niet weet, dat weet je niet maar de ChristenUnie kan zich voorstellen dat er een inventarisatie gedaan gaat worden om te kijken of alles dat er op een sportpark tegengekomen wordt, ook opgenomen is in de boeken. En is het College van plan om een actie in die trant uit te zetten om het risico op toekomstige verrassingen te voorkomen? Graag een reactie, Voorzitter. Verder sluit ik me graag aan ook bij de vragen van de VVD over, is het nou zo dat we als gemeente aan de lat staan, of kunnen we nog iets met degene die de armaturen of de lampen erin heeft gezet. En verder heb ik volgens mij met interrupties al aangegeven hoe ik over de dekkingen denk.

00:36:56
Voorzitter: De heer De Haan heeft een vraag voor u.

00:36:59
De heer De Haan: Ja, voorzitter, ik had nog een vraag over wat de heer Brandsema een tijdje geleden zei. Die zei namelijk inderdaad dat het goed is om misschien op sportparken te gaan

kijken, wat er allemaal nog wel ja, wat er misschien allemaal nog meer boven water zou kunnen komen. Is de heer Brandsema dan ook van mening, dat stel er komen andere dingen boven water, omdat ook allemaal vanuit cofinancieringfonds te gaan betalen?

00:37:16
Voorzitter: De heer Brandsema...

00:37:19
De heer Brandsema: Nou, Voorzitter, volgens mij moeten we dan gewoon kijken hoe we er voor staan en wat de situatie is, wat er boven komt. En volgens mij moeten we op dat moment gaan kijken wat een goede manier is om daar een oplossing voor te vinden.

00:37:35
Voorzitter: De laatste twee in deze ronde, dat is de heer Bosch.

00:37:38
De heer Bosch: Ja, dank u wel, voorzitter, de argumenten zijn grotendeels al gegeven en wij kunnen ons volledig vinden in het standpunt van VVD en CDA. Wanneer de gemeente eigenlijk nalaat om goed onderhoud daarin en goede controles in te bouwen. We weten zelfs niet eens wanneer ze precies geplaatst zijn, vind ik het heel frappant, dat de sport daar dan zo voor moet opdraaien, om het even zo te zeggen. De Sportkoepel geeft zelfs aan dat sommige investeringen nu niet gedaan kunnen worden, dus we hopen echt dat er een andere dekking voor dit gevonden kan worden. Dank u wel.

00:38:14
Voorzitter: Dank u wel. De heer van Hoorn.

00:38:17
De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter, kort, uiteraard is mijn fractie ook geschrokken en wij zijn ook blij dat er wel adequaat op is gereageerd. Snel in het handelen, als ook in de communicatie hierover en wij sluiten ons ook grotendeels aan bij de vragen die er zijn, tenminste sluiten wij ons aan bij de vragen die er zijn van, hoe heeft dit zo ver kunnen komen? En hoe gaan we dit in de toekomst voorkomen? En hoe gaan we dit specifieke probleem in deze oplossen en ik verwacht zo dadelijk uiteraard een vraag met betrekking tot de financiering uit het go-investeringsfonds. Dus laat ik daar zelf maar meteen over beginnen. Ik snap dat het niet in de geest is van hoe deze dit investeringsfonds vaak wordt gebruikt of het liefst zou worden gebruikt. Gezien onze huidige situatie en het probleem waar we nu mee geconfronteerd worden, acht mijn fractie het verdedigbaar om dit op deze manier op te lossen, om dit acute probleem toch weg te halen, zodat sporten wel weer mogelijk is. Dank u wel, voorzitter,.

00:39:16
Voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan het College en de wethouder.

00:39:26
Wethouder: Dank u wel, voorzitter, ja, een aantal van u noemde een aantal woorden als geschrokken en nou heel vervelend en naar wat er gebeurd is. Ik kan dat alleen maar onder onderschrijven, want ook ik ben heel erg geschrokken op moment dat ik het telefoontje kreeg dat dit aan de orde was. En onmiddellijk zie je dan het beeld van sporters en kleine kinderen en wat er allemaal nou wel niet zou kunnen gebeuren, dus geschrokken, dan kan ik

helemaal onderschrijven. En de volgende vraag is meteen van... We hadden dat natuurlijk direct op moeten nemen in ons meerjaren onderhoudsprogramma, op het moment dat we de eerste lichtmast. Ik weet niet welke de eerste was, maar we zijn nu druk aan het inventariseren, dat de eerste lichtmast geplaatst was, had die al in het programma opgenomen moeten worden? Dus iedereen zegt dat had gemoeten, ben ik helemaal met u eens en nu we constateren dat dat niet gebeurd is en zegt dat had wel moeten gebeuren, ben ik het ook helemaal mee eens. We hebben er echter nooit bij stilgestaan dat we hier als gemeente ook dit als zorgplicht hadden op moeten nemen in onze programma's. Dus ik kan geen beter woord vinden dan dat het heel erg knullig is, maar we kunnen er nu tenminste in ieder geval terugkijkend niks meer aan veranderen dat niet gedaan is. En dat geconstateerd hebbende, wat ga je dan nu doen? Uiteraard hebben we, alle lichtmasten nemen we nu letterlijk onder de loep. We gaan er ook voor zorgen dat al onze lichtmasten wel opgenomen gaan worden in het meerjaren onderhoudsprogramma en dat ze ook regulier gecontroleerd worden, dat we ze ook gewoon onderhouden en in indien nodig ook kunnen vervangen. Om er zo voor te zorgen dat een acuut onveilige situatie, zoals in Coenderborg gebeurd is in de zomer en Corpus den Hoorn ook recent, waar de heer Staijer aan refereerde dat bericht, dat dat gewoon nooit meer voor kan komen. En aanvullend daarop gaan we ook een brede inventarisatie doen op onze sportparken. Hoe staat het met al het onderhoud er voor, los van wat we nou al het onderhoud, hoe staat dat er voor en die brede inventarisatie wordt nu ook gedaan. Dan vervolgens, als je dat dan zegt, we hadden het beter moeten doen en het is heel knullig gegaan. Helemaal eens, we gaan daar nu naar kijken. Gaan we dus ook doen en vervolgens, hoe gaan we dit dan financieren en betalen? Dat is een beetje de kern van wat uw debat ook was. We hebben een steekproef gedaan, op basis daarvan gaan we dus uit van een kostenpost zoals het in de brief omschreven staat van om en nabij de zevenhonderdvijftigduizend euro. Dan hebben we het over een gemiddelde kapitaallast van rond de dertigduizend euro. Dat is één deel en het tweede deel is dat we ook dat meerjaren onderhoudsprogramma's gaan actualiseren, waarin we dus de keuring, onderhoud, vervanging van de masten op langere termijn in opnemen. En daar gaan we dus ook in die begroting van een meerjaren onderhoudsprogramma gaan we ook dekking voor vinden. Maar wat de kern van uw debat was die dertigduizend euro, waarom haalt u beste College dat uit het cofinancieringsfonds. Uiteraard hebben we daarover over nagedacht en dat ook zorgvuldig afgewogen. En wat hierbij ook een doorslaggevende factor was, is dat het cofinancieringsfonds gevuld wordt als enige begroting binnen de hele begroting binnen de gemeente heeft, zeg maar een klein gesloten begrotinkje binnen het systeem. Alle meevallers komen daarin terug en we vonden het dan ook gerechtvaardigd dat een tegenvaller zoals deze, die echt compleet onverwacht letterlijk uit de lucht kwam vallen, ook daar uit te dekken, maar onmiddellijk met daarbij de toevoeging dat we op dezelfde moment ook bezig waren om binnen de begroting, ik rond het even af na vierenhalve ton extra geld voor sport te genereren waarin die, daar gaan we het natuurlijk over twee weken over hebben. Maar onder andere een blaashal was ook een grote wens van u, om daar ook capaciteit aan toe te voegen. Dat betalen we dus niet uit de sportbegroting maar uit de algemene middelen. In dat geheel hebben we gedacht dat we dit bedrag uit het cofinancieringsfonds te kunnen halen, temeer daar we in het verleden ook wel meer vervangingsinvesteringen uit dat fonds hebben gehaald. Los daarvan nog even een zijstraat, geen onbelangrijke zijstraat, dat cofinancieringsfonds, het structurele deel was in het begin,

toen we begonnen, behoorlijk gevuld en dat is nog steeds. Allerlei investeringen zijn daar uit gedaan, dat potje raakt wel steeds leger, wat ook betekent dat we dat ook voor de begroting van 2022 ook moeten adresseren, ook als een nieuw knelpunt. Volgens mij is ook nog gevraagd naar van...

00:43:54
Voorzitter: Mag ik u even onderbreken, de heer Bosch...

00:43:57
De heer Bosch: Ja, dank u wel, voorzitter, een veelgenoemd argument is nu dat er, omdat er ook af en toe plus bij komt bij het potje, ook nu een min achter komt. Maar voor mijn beeldvorming zou u dan een aantal voorbeelden van die plussen kunnen noemen, zodat we kunnen kijken of dat ook daadwerkelijk te vergelijken is? Of het logisch is dat je een aantal plussen en minnen, dat je dat weggestreept. Of dat dan ook van dezelfde orde is? Dank u wel.

00:44:22
Wethouder: Die zijn vele malen groter dan deze dertigduizend euro. Ik heb het lijstje niet zo in mijn hoofd zitten, dan zou ik een robot zijn, als ik dat nu kon ophoesten maar dat gaat gemiddeld dat je een ton, twee tot drie ton wat dan weer aan dat potje wordt toegevoegd. Dus ik schat in dat ja, ik kan nu geen schattingen doen, maar dat is dus vele malen meer dan die dertigduizend euro die we er nu uithalen. Dus... Ja...

00:44:47
Voorzitter: De heer de Haan...

00:44:48
De heer De Haan: Dank u wel, voorzitter, ja, ik was nog wel benieuwd als de wethouder nou even kijkt naar dat nadat co-investeringsfonds hoe kijkt ze daar nu naar toe is. Is het zo dat alle investeringen die we, die clubs en die we als gemeente zouden willen doen, dat we dat nu kunnen doen met dat investeringsfonds. Of is het zo dat dat investeringsfonds nu eigenlijk al wat te krap is om te doen wat we nu al willen? . Is het in die zin daarom wel handig om iets vanuit dat co-investeringsfonds te halen, nu?

00:45:19
Wethouder: Ja, u noemde Esserberg als voorbeeld, er zijn meerdere problemen al gesignaleerd, maar Esserberg heeft zich kortgeleden heel actief bij u gemeld en ook bij mij gemeld en ook al eerder gemeld, want ik ben ook al een keer op werkbezoeken daar uiteraard geweest. En als we zouden zeggen we willen bijvoorbeeld de Esserberg, de aanleg daarvan uit het structurele deel financieren. Dan zou er op dit moment al los van dit probleem van de lichtmasten, al onvoldoende middelen inzitten. Los van het feit dat we dat probleem natuurlijk zeker adresseren ook voor het feit dat het een probleem is, maar we kunnen het op dit moment daar niet uit financieren. Zoals we bijvoorbeeld vorig jaar wel uit dat structurele deel, een kunstgrasveld op Coendersborg, een kunstgrasveld op de Kring, een vijfde hockeyveld op Corpus, een kunstgrasveld op Engelbert, twee kleedkamers en nog twee kleedkamers in Engelbert en Hoogkerk wel hebben kunnen financieren. Dat potje omdat structureel haal je steeds geld uit en als je dat niet aanvult, heb je daar op dit moment onvoldoende middelen in. En we hebben dus bij de begroting en dat is een beetje wat nu een beetje door elkaar heen loopt gezegd. Wij reserveren middelen en vragen extra

middelen uit de algemene middelen voor bijvoorbeeld die kunst, die blaashal, zodat we daarmee capaciteit voor de binnensport kunnen toevoegen.

00:46:34
Voorzitter: Ik heb twee, ogenblik, de heer Staijen was voor u, meneer Boter.

00:46:41
De heer Staijen: Ja, de wethouder heeft steeds over dat het slechts dertigduizend euro is dat nu uit dat cofinancieringsfonds gaat. En als je onze begroting bekijkt, is dat niet zoveel natuurlijk. Maar als ik het toch goed hebt, praten hier toch over een structurele dertigduizend euro. Dus ieder jaar weer, jaren jaren jarenlang, dus het is niet zomaar even dertigduizend euro maar het telt wel op.

00:47:06
Wethouder: Ik loop dat ja, dat is de discussie over het structurele deel. Met die dertigduizend euro kun je een investering doen van zevenhonderdvijftigduizend, zoals we vorig jaar ook bijvoorbeeld voor het kunstgrasveld op Coendersborg hebben we, ik weet dat bedrag niet uit mijn hoofd maar dat zal misschien aan de orde grote veertig, vijftigduizend euro zijn. Daarmee konden we het veld van achthonderdduizend euro op Coendersborg aanleggen. Dat is hoe dat fonds Ze werkt en dat gaat dus om de kapitaallasten die je maakt voor de investering, dat hebt u terecht gezien.

00:47:36
Voorzitter: De wethouder vervolgt haar betoog...

00:47:38
Wethouder: Nou, ik wil nog even, ik heb een aantal punten, even kijken hoor, ja, dat sporten met windkracht zes of meer, want we willen het liefst met z'n allen... Nou ja, A, in Corona tijd dat mensen zoveel mogelijk kunnen blijven sporten, wat nu heel erg lastig is en wat voor de verenigingen ook erg lastig is. Maar B, ook veilig kunnen sporten en dat is misschien nog wel de allerbelangrijkste. Er is een, we hebben, we zijn continu in contact ook met alle verenigingen om hen erop te wijzen dat je bij windkracht zes niet meer mag sporten. Het is een verantwoordelijkheid, wel van de vereniging om op dat moment zeg maar aan te geven richting de leden die er sporten dat ze niet meer kunnen sporten. Maar uiteraard gaan wij op het moment dat dat aan de orde zou kunnen zijn, in de week ook actief alle verenigingen er op wijzen. U kunt niet meer sporten deze week, of houdt u er rekening mee en liever aan de veilige kant dan de onveilige kant. Want het kan zomaar ineens windkracht vijf zijn, had het wel gemogen. We zullen er ook actief op wijzen vooral die verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de sporters zeer ter harte te nemen. Er was nog een ander punt. Wat betreft ja, wie is nou verantwoordelijkheid voor die zorgplicht van die lichtmasten. De KNVB heeft zich ook even bij onze gemeld en contact met de KNVB heeft ook geleerd en dat is geen excuus hoor. Zo wil ik het niet aandragen maar dat aan een relatief groot deel van eigenaren van lichtmasten, soms zijn dat verenigingen maar meestal zijn dat gemeenten. Dat die ook niet dezelfde wijze handen zoals wij nu gehandeld hebben. Dat wil zeggen, we hebben het niet in ons onderhoud meegenomen. In het verleden zijn elders in dat land ook wel incidenten voorgevallen en de KNVB gaat dan ook in overleg met de vereniging, sport en gemeente om met wat meer informatie naar eigenaren naar toe te komen, zodat ze ook hen actief daarover informeren. Dus dat even als zijstraat. Los daarvan, wij hebben bij de

opdracht verlening aan degene die bijvoorbeeld de LED heeft aangebracht, hebben we gewoon de opdracht verleend dat aan te brengen. En we hebben daar ja, ze hebben gewoon die opdracht uitgevoerd. En LED heeft het slechts sneller aan de orde gebracht dat die lichtmasten onveilig zijn. Maar we hebben niet in de opdracht die we verleend hebben, check de masten, want anders als we dat geweten hadden, hadden we dat van tevoren al gedaan. Dus in die zin is zijn ze aangebracht, zijn ze opgehangen en in het geval van Coendersborg kwam er dus actief aan de orde en wij als eigenaar van die lichtmast hebben wij daar ook de zorgplicht voor die we niet hebben overgedragen aan degenen die de LED lampen heeft geplaatst.

00:50:38
Voorzitter: De heer Boter...

00:50:40
De heer Boter: Maar dan nog dan ben ik LED lampen ophanger en dan krijg ik niet die opdracht van de gemeente, ik hoef ze alleen maar op te hangen. Dan nog moet ik kijken en dan heb ik de zorgplicht als ophanger, als bedrijf om te zien daar waar ik ze ophang, dat ik ze ook veilig kan ophangen. Ik bedoel ik geef ook de opdracht om een huis te bouwen en die aannemer de gaat bouwen, die gaat toch kijken op de grond goed genoeg is, of die ga je toch kijken of de fundering er op kan. En als dat niet conform de tekening gaat, zegt hij er is toch wat meerwerk. Dus ik verwacht, het lijkt er toch wel op dat je toch nog wel bij die partij, in ieder geval een deel van die schade, want er is nog niks over gezegd, ja, tot diegenen die bij de...

00:51:15
Voorzitter: De vraag is helder...

00:51:17
Wethouder: Dat klopt ik. Ik heb mijzelf verkeerd geciteerd en we zijn nog wel bezig met het doen van de juridische check, hoe dat nou echt zit. Hadden wij als eigenaar van de mast, de zorgplicht die we hadden voor onze masten, die we niet hadden genomen, maar die we wel hadden moeten nemen, er actief moeten wijzen op degene die de lamp plaatst. Of is het zo dat degene die het lamp plaats geen zorgplicht heeft om dat te checken? Dat is een goeie vraag en die zijn we nog juridisch aan het uitzoeken maar terechte vraag die u stelt, want als het minder kosten met zich meebrengt, dan is het jammer als we dat allemaal voor onze eigen rekening zouden nemen. Nou, volgens mij is dat eigenlijk het meeste. Ja dat persbericht klopte, niet, zoals de mij geciteerd heeft, meneer Staijer is het niet altijd alles wat er is dat klopt. Maar de strekking was dat wij dus dat nooit tot onze nou ja, dat is nooit opgenomen in ons programma. Dat was eigenlijk daar de strekking van. Ik hoop dat hiermee de vragen die er leven voldoende beantwoord heb.

00:52:10
Voorzitter: Ik heb in ieder geval geen vragen meer gezien. Zijn er nog, de heer Brandsema, u had een onbeantwoorde vraag of...

00:52:16
De heer Brandsema: Ja nou, ik ga natuurlijk aan mezelf twijfelen of ik niet goed opgelet heb, maar ik heb ook gevraagd en volgens mij nog twee andere gaat nu ook de gemeente pro actiever een rondje op sportparken doen om te kijken van... Zie je ligt, het toch aan mij.

00:52:31
Voorzitter: Die vraag heb ik in het begin van de beantwoording van de wethouder beantwoord horen worden. Ik zeg u niet wat de inhoud was...

00:52:39
Wethouder: Ik wil het best even herhalen hoor, we gaan een brede inventarisatie doen van wat leeft, daar leven dingen niet. Maar waar moeten we naar kijken op onze sportparken, zodat we inderdaad dit kunnen voorkomen.

00:52:55
Voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog dringende kwesties waarvan u vindt dat is me nou onvoldoende helder geworden. Ik zie meneer Boter en meneer De Haan ook of stak u de handen, nou, beide heren nog even dan...

00:53:09
De heer Boter: Eigenlijk gewoon een termijn vraag. Wanneer zouden we dat juridische antwoord kunnen verwachten, want anders blijft dat een beetje hangen.

00:53:14
Wethouder: Ja, daar zijn we druk mee bezig. Laat ik het zomaar samenvatten en het is altijd juridisch, weet je juristen kunnen heel lang, die kunnen heel lang met elkaar overleggen. Dat weet u vast uit ervaring en ik, ik heb nog één ding wel vergeten, natuurlijk heel erg van belang is wanneer weet iedereen precies waar die aan toe is. En de definitieve rapporten waar in precies, ik citeer toch maar even precies zoals het er staat, waarin precies inzichtelijk wordt gemaakt wat er per lichtmast moet gebeuren, wat de kosten daarvan zijn, maar ook dat de parken en de verenigingen weten waar ze aan toe zijn. Dat hele inventarisatie zijn we mee bezig, dat is eind oktober begin november gereed en uiteraard zal ik u op de hoogte stellen van moment dat we de juridische check hebben gedaan.

00:53:55
Voorzitter: Helder en de heer De Haan had ook nog een vraag begrijp. Is inmiddels ook beantwoord. Staat dit gezelschap voor de vraag of we het hiermee kunnen afronden of dat er behoefte is aan doorgeleiding naar de raad voor nadere behandeling?

00:54:13
De heer Schuiling: Ja, ik, ik had het al even met de heer De Haan over gehad, want dat duurt nog even voor het definitieve rapport er is. Dan wordt ook duidelijk wat het schadebedrag is, wat juridisch nog gecheckt of misschien een derde partij voor een gedeelte van de kost kunnen laten staan. Dus het lijkt erop dat het veel makkelijker is om in de begrotingsbehandeling mee te nemen dan nu in een raad nog met een motie hier wat van te vinden, want op zich liggen de antwoorden vrij helder. Dan krijg je het totale plaatje bij de begroting, want dan kunnen we ook leren hoe het zit met Covid. Dan kunnen wij met of een tegenbegroting, of voorstel er over komen, want nu ligt er wat er ligt en moeten we ook nog even goed kijken of dat schadebedrag van zevenhondervijftigduizend euro voor de gemeente komt. Het heeft nu denk ik niet zo heel veel zin om in de raad die nu komt daar een motie of aan te nemen, terwijl de rapportages nog moeten komen, er een juridisch check nog komt...

00:55:07
Voorzitter: Maar die komt na de begrotingsbehandeling...

00:55:10
De heer Schuiling: Dat zouden we daarna moeten kijken.

00:55:12
Voorzitter: Maar we moeten even helderheid, want u kondigde nu aan voor de begroting maar als de begroting als dan nog niet al die gegevens er zijn, zoals gewenst dan is het een beetje ingewikkeld, misschien.

00:55:24
De heer Schuiling: Dan kunnen we beter nog even aanhouden en dan proberen te agenderen, het heeft nu in ieder geval geen zin om voor de komende raad het op de agenda te zetten, want de antwoorden zijn helder verwoord door de wethouder.

00:55:35
Wethouder: Nou, wij willen natuurlijk wel graag, ik snap dat u een andere afweging maakt wat betreft het bedrag maar we willen natuurlijk wel aan de slag, dus eigenlijk hebben we in die zin wel, willen we wel graag dat we dit kunnen gaan uitvoeren.

00:55:48
Voorzitter: Voor mijn fractie kan ik in ieder geval wel zeggen dat op zich, dat heb ik ook gezegd, de complimenten dat het nu snel wordt opgepakt, het moet gewoon opgelost worden, punt! En daarna is het een kwestie van in de boeken kijken waar we het laten landen. Maar hoe dan ook zal het opgelost moeten worden, dus we moeten aan de slag. Daar gaan wij ook geen punt van maken.

00:56:12
Voorzitter: Voor alle helderheid er ligt geen raadsvoorstel om dat toe te passen. Er ligt een brief van het College die een toelichting geeft op de ontstane situatie en hoe ze het zelf voorlopig denkt in te vullen qua financiering. En als ik daar bij dit gezelschap geen bezwaar, geen overwegende bezwaren hoor. Ja, ik hoorde wel bezwaren, maar laat ik zeggen niet daarover dan kan het College door lijkt me. De heer De Haan...

00:56:38
De heer De Haan: Mijn fractie zou toch qua financiering tijdens de begroting omdat de wethouder ook al aangeeft dat het een beetje door elkaar heen loopt, tijdens de begroting zouden we hier graag nog wel over willen hebben.

00:56:48
Voorzitter: Dat staat u volledig vrij om dat te doen lijkt mij. De heer Lo-A-Njoen...

00:56:55
De heer Lo-A-Njoe: Ja, maar dan sluit ik me toch gaan bij de heer Boter dat we dan niet alle gegevens hebben die we zouden moeten hebben. En wij zouden het liever over de begroting heen willen tillen, eerst weten hoe het zit en dan besluiten.

00:57:14
Voorzitter: Het college kan nu verder met de aanpak en hoe zich dat vertaald in een gespreksonderwerp bij de begroting dan wel later op basis van de rapportages, dat laat ik dan verder even aan de fracties. Daar gaan we niet nu een planning van maken, akkoord? Dan ga ik ervan uit dat we eigenlijk alles hebben behandeld in een drie kwartier. Mooi, dank u voor de komst en bijdragen en dan sluit ik hierbij de vergadering.

Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid (ARZ) mei-augustus (collegebrief 30 september)

Voorzitter: A. Sijbolts (Stadspartij)
Aanwezig: de dames T. Moorlag (ChristenUnie), K. de Wrede (Partij voor de Dieren) en de heren W.B. Leemhuis (GroenLinks), H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), T. Rustebiel (D66), J.P. Dijk (SP), N. Willemse (VVD), D. Mellies (100% Groningen), R. Stayen (Stadspartij), S. Bosch (Student & Stad), A.J.M. van Kesteren (PVV)
College: de heer P.E. Broeksma (GroenLinks)
Namens de griffie: W. Meijer

01:34:12
Voorzitter: Hartelijk welkom bij deze meningsvormende sessie van eenentwintig oktober. De aanvangstijd zou zijn zeventien uur veertig, maar de bijeenkomst aan de Radesignel liep wat uit. Dus we beginnen ruim tien minuten later. We hebben zoals gezegd een meningsvormende sessie over de collegebrief voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid. De sessie is aangevraagd door de fracties van de Socialistische Partij, de Stadspartij en de Partij voor de Dieren. En de digitale deelnemers zijn mevrouw Moorlag van de ChristenUnie en de heer Mellies van 100% Groningen. Voor de deelnemers thuis, zwaai vooral als u het woord wilt. Een meningsvormende sessie, dus wij gaan ervan uit dat u uw beeldvormende werk al heeft gedaan. En dat wil zeggen, technische vragen al ambtelijk heeft gesteld. De aanvragende fracties hebben vijf vragen gesteld, en verzocht om daar vandaag het debat over te voeren. En wij hebben daar ongeveer vijf kwartier de tijd voor, en dat betekent een kwartier per vraag. Maar dat mag natuurlijk ook sneller. Per vraag zal ik de aanvragende fracties vragen om kort het woord te voeren, en daar kunnen vervolgens andere fracties kort op reageren en tenslotte mag de wethouder zijn reactie geven. En mevrouw De Wrede zit voor mij in een blinde hoek, dus dat wordt wat lastig.

01:37:34
De Heer Dijk: Zou ik het voorstel mogen doen om dat in een keer te doen? En niet per vraag. Want volgens mij zijn we dan wat sneller klaar.

01:37:42
Voorzitter: Dat mag wat mij betreft ook. Iedereen stemt daarmee in. We doen het gewoon in één keer. Het is inderdaad fijn voor de heer Dijk die graag deze werkwijze hanteert. Ik kijk even naar de indienende fracties. Wie wil dan als eerste het woord? De heer Dijk, u heeft het woord.

01:38:10
De Heer Dijk: Ja, Voorzitter, dank u wel. Een rijksweg door de gemeente Groningen en dan de extra kosten laten opvangen door een provincie, en daar ook alle risico's neerzetten, volgens mij moeten wij dat ook als gemeente Groningen absoluut niet willen. De solidariteit met de regio moet groot zijn. En dat is in het belang van de regio, met de bereikbaarheid van de regio, want als de provincie zijn geld moet gaan uitgeven aan een rijksweg door de

gemeente Groningen, betekent het dat ze heel veel andere projecten in de regio ook niet kan doen. Maar bijvoorbeeld ook, denk even aan de toekomst van de Ring West en andere verkeerstrajecten die nog door onze gemeente heen zouden moeten gaan. Ik roep dan ook op, ik heb dat zelf vanochtend ook gedaan, om de partijen die vertegenwoordigd zijn in Den Haag, hun Kamerleden aan de mouw te trekken. En te zeggen: 'Luister vrienden, het is niet de bedoeling dat een rijksweg door de gemeente Groningen betaald gaat worden door de provincie, of ook maar één cent door de gemeente Groningen'. En dan lees je inderdaad dat het toch gaat, in het dagblad van dertig september, heeft gedeputeerde Grever aan dat toch gaat om honderden miljoenen, enkele honderden miljoenen. Het lijkt mij echt niet goed als die last bij de provincie of bij de gemeente terechtkomt. In een raadsbijeenkomst van juli, gaf de wethouder aan dat de openbaarheid en de duidelijkheid over de extra kosten die gemaakt zullen worden, dat die eerder in weken dan in maanden bekend zou worden. Wij zijn nu maanden verder, en ik ben benieuwd hoe de wethouder nu terugkijkt op dat proces, en of hij nu ook een soort deadline kan vaststellen. Want wij beginnen ons als partij ook af te vragen, of dat onderhandelen achter gesloten deuren nog wel zo'n goed idee is. Want Voorzitter, de SP heeft grote twijfels over of dit project zo überhaupt nog wel glad te strijken is. En is eigenlijk wel zo ver dat wij vinden dat het project opgeknipt moet worden in kleinere delen, zodat we minder risico's lopen voor een enorm groot project. Dat we andere aannemers de kans geven dan deze grote aannemerscombinatie, die toch erg veel macht lijkt te hebben. En het lijkt er namelijk op, dat deze aannemerscombinatie ons in de tang heeft. En die macht moeten we hen niet geven. En dan over de bewoners. Die ziet u ook in vraag vier: de omwonenden. Even een positieve noot. Wij krijgen van de bewoners van Buitenhof door, dat het contact goed verloopt, dat zij zich gehoord voelen, dat het overleg nog loopt, dat echt niet alles naar wens gaat, maar dat ze in ieder geval het idee hebben dat de gemeente en deze wethouder zijn uiterste best doet om hun belangen ook te dienen, en met hun naar oplossingen te zoeken. Een klein contrast zijn de bewoners, de omwonenden van de Zaayer. Ook zij hebben aangegeven, in eerste instantie dat weten we allemaal, verliep het contact niet goed. Nadat ze aan de bel hadden getrokken bij de gemeente en de gemeenteraad, is er wel contact op gang gekomen. En nee, er is geen geluidsscherm gekomen. Er is wel een geluidsdoek gekomen. Nee, de grote aggregaten zijn nog zijn nog niet weg. Ja, die zijn iets minder geworden. En toch geven zij ook aan dat zij bijvoorbeeld op het punt van luchtvervuiling veel zorgen hebben, omdat de metingen een gemiddelde geeft van de hele dag. Maar op het moment dat er niet gewerkt wordt, dan trekt dat het gemiddelde enorm naar beneden. En deze bewoners zouden graag meer, en wij ook, zouden graag meer helderheid willen over de toezegging niet gedaan is aan bewoners en of zij zich voldoende gehoord voelen, ja of nee.

01:41:56

Voorzitter: Voordat u aan uw slot bent. Heeft u een vraag van de heer Leemhuis van GroenLinks.

01:42:05

De Heer Leemhuis: Dank u wel, Voorzitter. De vraag die ik aan de heer Dijk wil stellen is het volgende. Heeft de heer Dijk een beetje een beeld op die hinder? Want dat die hinder er is, dat is zonneklaar en zonder twijfel. Hoe verhoudt die zich met eerdere hinder en wat voor maatregelen zijn er toen genomen? En dit is een oprechte vraag, want ik heb mij daar niet

precies in verdiept, maar is het zo dat het hinder is die buiten de normen is of niet? Ik ben wel benieuwd of u dat weet.

01:42:38
De Heer Dijk: Nou, zoals u weet is er ook nog geen omgevingsvergunning verleend aan het werk van dit stuk. Het is werk wat eigenlijk buiten het plan valt, omdat er wijzigingen zijn geweest. Dus ook de geluidshinder is ook dichterbij de bewoners terechtgekomen. Zoals ik al aangeef, werd er toegezegd dat er een geluidsscherm komt. Er is een geluidsnet gekomen. Er zouden aggregaten die nu echt dichtbij de woningen geplaatst zouden zijn, daar zou het geluid van afnemen. Er zou meer overleg komen met de aannemer, en dat is niet in volledigheid gebeurd. En wij merken dat er nog steeds voor bewoners erg veel hinder plaatsvindt. En we vinden zeker, omdat het project op dat punt anders uitgevoerd moet worden, wij die bewoners meer tegemoet moeten komen dan als het reguliere hinder zou zijn van een verbouwing van een ringweg door een stad Groningen, die überhaupt heel veel hinder zou geven

01:43:32
Voorzitter: Nog een verduidelijkende vraag van de heer Leemhuis.

01:43:35
De Heer Leemhuis: Het is een tweede vraag op hetzelfde punt. De vraag stel ik omdat het zonneklaar is dat er veel hinder is, en veel overlast. Het heien, een hele zomer lang, dat heeft ook heel veel mensen in de stad heel veel problemen opgeleverd. Daar was een goede regeling voor, maar toch leverde dat nog steeds hinder op. Dus ik zoek een beetje naar, waar is het verschil en is dat een goede reden, als dat zo is, om nu extra dingen te doen?

01:44:05
De Heer Dijk: Ja, wij vinden dus van wel. Wij vinden dat deze bewoners inderdaad recht zouden moeten hebben op extra compensatie of ik noem maar even zomaar iets. Ik weet niet een passende oplossing op dit moment. Maar ik kan me voorstellen dat wanneer de afspraken met de aannemer worden gemaakt om het werk te doen en hoelang dat dan duurt, dat ze bijvoorbeeld in de gelegenheid zijn om tijdelijk ergens anders te verblijven. Ik weet niet of zij dat wenselijk vinden zelf, die bewoners, maar ik kan me voorstellen dat dat een manier is. Ik zei al net tot slot, en de SP fractie vindt ook, en dat hoeft niet nu, maar wij vinden wel dat er op termijn, als de storm is gaan liggen, dat we een raadsonderzoek moeten doen naar hoe dit gegaan is. Hoe wij als gemeenteraad, maar ook als provincie, zo in een tang terecht zijn gekomen. Ik zou er niet een soort bijzondere commissie voor willen oprichten, want dat lijkt me ook weer heel erg, maar het zal wel in samenspraak moeten met provinciale staten. En dan echt goed kijken naar de verschillende rollen van verschillende overheden en de verdelingen van verantwoordelijkheden. Want zoals ik mijn woordvoering begon, is het natuurlijk te bizar voor woorden, dat je een rijksweg door de gemeente Groningen aanlegt en dat financiële risico's niet daar liggen waar ze horen, en dat is bij het Rijk.

01:45:21
Voorzitter: Mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren.

01:45:27
Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel Voorzitter. Om eens wat anders te beginnen dan anders.

Een paar weken geleden fietste ik terug van een avond als deze richting huis, en ik hoorde een heel merkwaardig gepiep. Ik dacht, zit het in mijn oren? Dat bleek niet zo te zijn. Ik hoorde het thuis ook nog, en het was behoorlijk luid, en het was ook wel een beetje intimiderend. Dus ik plaatste een oproepje op sociale media en er waren meer mensen. Ik werd verwezen naar de gemeente. Ik heb de gemeente gebeld. En die verwezen mij door naar Ring Zuid. Ik dacht nog even: 'Nou ja, niet alles in deze gemeente is de schuld van Ring Zuid'. Maar die waren bezig met het vegen van de goten. En na uitvoerig overleg is dat waarschijnlijk toch de reden geweest van het gepiep dat zelfs Oog tv heeft gehaald. Want het is sindsdien niet meer gehoord. Dat was echt die avonden dat Ring Zuid de goten aan het vegen was. Wat voor een bijzonder merkwaardig geluid heeft gezorgd. In ieder geval, Ring Zuid heeft dat daar intern opgepakt en dus daar toch even complimenten daarvoor. Dat is geloof ik het einde van het verhaal, maar ik wilde dat toch even nu zo noemen. En dan daar wat er voor ons ligt, de voortgangsrapportage. Zoals gewoonlijk staat daar eigenlijk heel weinig in, waar je iets mee kunt. Ondertussen heeft de gedeputeerde in de provincie, mevrouw Gräper, aangekondigd dat zij een onderzoek wil instellen naar de steken die het Rijk heeft laten vallen bij de Aanpak Ring Zuid. Mevrouw Gräper, gedeputeerde in de provincie, heeft ondertussen aangekondigd dat ze een onderzoek wil laten doen naar de fouten die het Rijk heeft gemaakt bij Rijkswaterstaat in dit geval, bij het opstarten van dit project. Naar aanleiding van het feit dat de provincie volledig financieel verantwoordelijk is en het Rijk alleen de boel mag bestieren eigenlijk, maar geen financiële verantwoordelijkheid draagt. Wat ons toch wel verbaast, is dat wij de gemeente hier eigenlijk niets over horen zeggen. En dan weten we wel dat in principe de gemeente geen financiële verantwoordelijkheid draagt, maar toch betalen wij, en dan heb ik het met name over onze burgers, wel degelijk de rekening natuurlijk, vanwege het feit dat de ring drie jaar langer openblijft. Dat de provincie waarschijnlijk een heleboel geld extra moet betalen. En zoals de heer Dijk zonet uitlegde: dat is niet in het belang van onze gemeente. Waarom blijft het zo oorverdovend stil eigenlijk, hè? Vanuit dit college over het geknoei met Ring Zuid. En we krijgen wel wat rapportages, maar waarom is er geen bijval voor de provincie? Waarom staan de gemeente en provincie hier eigenlijk niet zij aan zij? Heeft dat wat te maken met de strijd die er eigenlijk van oudsher altijd is geweest tussen enerzijds de stad en anderzijds de ommelanden of de provincie? Moeten we daaraan denken? Wil de stad zich toch graag positioneren als een grote stad die eigenlijk een entiteit op zich is, en niet zou moeten vallen onder de provincie.

01:49:43

Voorzitter: U heeft een vraag, mevrouw De Wrede van de heer Leemhuis van GroenLinks.

01:49:47

De Heer Leemhuis: Dank u wel, Voorzitter. Mevrouw De Wrede heeft al wel wilde speculaties, maar het is toch een beetje gek. Want mevrouw De Wrede die agendeert het nu, komt met dat punt, en heeft nog niet eens gehoord wat de rest van de raad erover te zeggen heeft. En komt dan met wilde speculaties over wat de gemeente wel of niet doet. Volgens mij werkt de gemeente, ons college, samen met het college van de provincie. En in nauw overleg hebben we ook regelmatig over te horen gekregen en dan komen er theorieën dat er een soort opstandige stad of zo of een stad die zich te groot voelt voor de provincie. Wat is dat? Ik snap er helemaal niks van.

01:50:25
Mevrouw De Wrede: U trekt mijn woorden uit hun verband, maar ik zal zometeen mijn punt nog een beetje toelichten. En wat u zegt: 'De gemeente en de provincie die werken wel degelijk samen'. Nou, ik merk daar heel weinig van. En ik hoef helemaal niet eerst te horen wat de andere fracties van de punten vinden. Ik zeg wat ik zie op basis van jaren ervaring.

01:50:45
De Heer Leemhuis: Zullen we dan gewoon stoppen met de bespreking?

01:50:47
Mevrouw De Wrede: Nee hoor, u mag best nog wat zeggen. Daar zullen we allemaal beleefd naar luisteren meneer Leemhuis. Ik wil even doorgaan. Wij hadden vanmiddag een technische sessie over de bruggen bij de Paddepoelsterbrug en Gerrit Krolbrug. Rijkswaterstaat was niet aanwezig. Onze gemeentelijke ambtenaren hebben eigenlijk met name hun best gedaan om het standpunt van Rijkswaterstaat daar uit te leggen, waarom het voor hun eigenlijk zo lastig was om dat voorkeursalternatief van de bewoners uit te voeren, bij de Gerrit Krolbrug. En ik zat erbij en ik keek ernaar en ik dacht: 'Ja het lijkt er toch wel heel erg op alsof de gemeente zich toch wel identificeert ofzo, met de belangen van Rijkswaterstaat'. En ik dacht weer even aan Ring Zuid. En ik zie daar toch een bepaalde connectie eigenlijk. Dus ik wil daar toch heel graag een reactie op zometeen van het college.

01:51:46
Voorzitter: Mevrouw De Wrede, ik zou u toch willen verzoeken om iets meer richting het verzoek wat ik vooraf heb gedaan, om uw aanvraag van deze sessie, om u zich wat meer daarbij te beperken. En ik zag een vraag van de heer Niejenhuis van de Partij van de Arbeid.

01:52:05
De Heer Niejenhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Mevrouw De Wrede, zou het zo kunnen zijn dat in Nederland hebben we een aantal overheidslagen, en in Nederland zit het systeem zo in elkaar, dat het een complementair bestuur is. Oftewel alle overheidslagen over alle onderwerpen gaan. Zou het zo kunnen zijn, dat op verschillende overheidslagen er wel hetzelfde belang is misschien? Rondom een weg die belangrijk is in Noord Nederland? En dat dat niet per se te lezen is als een stadsbestuur wat zich identificeert met zijn hogere overheid en daarmee niet met haar eigen inwoners?

01:52:35
Mevrouw De Wrede: Dat zou best wel zou kunnen zijn, maar ik blijf wel bij de woorden die ik zonet heb uitgesproken.

01:52:43
De Heer Niejenhuis: Ik vind, dat als je zulke stevige uitspraken doet, dat daar een onderbouwing bij hoort. En een gevoel op basis van de bijeenkomst, en dan zulke dingen zeggen, vind ik echt niet gepast.

01:52:54
Mevrouw De Wrede: Dat mag u absoluut zeggen. Ik zal even verder gaan met mijn woordvoering. Wij hebben, wat betreft de Ring Zuid, altijd gepleit voor bezint eer gij begint. Maar daar is het nu een beetje te laat voor. Het is niet te laat om nu alsnog de boel stil te leggen en te bekijken wat er moet gebeuren, en de boel in delen op te knippen. En dat is wel iets waar wij voor willen pleiten.

01:53:21
Voorzitter: Dan heeft u een vraag van de heer Rustebiel van D66.

01:53:23
De Heer Rustebiel: Dank u wel, Voorzitter. Beseft u zich dat u daarmee tekent voor sowieso een enorme vertraging?

01:53:30
Mevrouw De Wrede: Die vertraging die is er natuurlijk al. En ik denk dat de voordelen van een dergelijke benadering zouden kunnen opwegen tegen de nadelen. Voorzitter, ik was klaar met mijn woordvoering. Dank u wel.

01:53:50
Voorzitter: De heer Stayen van de Stadspartij.

01:53:53
De Heer Stayen: Ja, dank u, Voorzitter. De voortgangsrapportage zal ik heel kort over zijn, want die gaf niets nieuws. Dan aan de hand van de vragen, mijn woordvoering. Ten eerste, de opstelling van Rijkswaterstaat ten opzichte van de diverse grote infraprojecten rondom deze stad, die is niet bepaald positief en zeker niet meewerkend. Acties zijn er zeker nodig. Die partij die dat rechtstreeks doen: graag. want nu dreigt deze provincie alle extra kosten te moeten betalen. En dat gaat toch ook ten koste van heel veel andere broodnodige investeringen in de noordelijke infrastructuur, die allemaal uit diezelfde pot betaald moeten worden. Maar niet alleen rechtstreeks met Den Haag, maar ook samenwerken met provinciale staten, acties ondernemen. Dan is er een vraag: kan die Ring soberder? Mijn fractie denkt eigenlijk niet dat er nog heel veel overbodige luxe zaken in dit project zitten. Het kan uiteraard geen kwaad om het nog eens even te bekijken en door te lichten, maar belangrijk is dan wel dat een dergelijk onderzoek snel gebeurd en absoluut niet leidt tot een nog verdere vertraging dan de nu al opgelopen zesendertig maanden. Ja, het contract met de aannemer te ontbinden en eventueel, Partij voor de Dieren en SP zijn daar voorstander van, opknippen in kleine deelprojecten. De aanleiding is er misschien wel. Er is heel veel misgegaan, en nog steeds is niet alles goed geregeld. Maar Voorzitter, ook van de zijde van de opdrachtgevers, is lang niet alles evengoed en efficiënt verlopen in al die jaren. Het beëindigen van zo'n contract zal waarschijnlijk tot een heel lang en heel duur juridisch proces leiden. En die ringweg moet dan geheel, of in delen, opnieuw worden aanbesteed. Met de opdrachtgever in een zeer afhankelijke positie; een stad geblokkeerd door een enorme bouwput. Dan wordt dus alles veel duurder, want aannemers die dan bieden, die ruiken hun kans.

01:55:47
Voorzitter: Meneer Stayen, u heeft een vraag van de heer Dijk van de SP.

01:55:50
De Heer Dijk: Voorzitter, alle argumenten die de heer Stayen geeft, zijn allemaal van toepassing op waar we nu in het verkeer inzetten. We zitten nu met een opdrachtgever, die zo groot is dat we er volledig afhankelijk van zijn. We zitten nu met een opdrachtgever die zo'n grote opdracht heeft, dat er meerdere dingen tegelijkertijd mis kunnen gaan, waardoor er nog meer vertraging optreedt. Het zou weleens, als je het opknipt in stukken en het aan verschillende aannemers overlaat, zou het nog wel eens sneller kunnen gaan, omdat je

sneller uit die tang bent waar je nu inzit. Want zoals de wethouder aangaf, het zou eerder weken zijn dan maanden. Het is nu eerder maanden. En als je niet uitkijkt, het duurt al drie jaar langer, is het zometeen nog eerder jaren dan dat het maanden zal zijn. Dus bent u het met me eens dat de argumenten die u geeft ook voor nu van toepassing zijn?

01:56:38

De Heer Stayen: Nee, niet helemaal. Ik deel uw gevoel niet dat het dan sneller zou gaan. Ik denk eerder juist dat opknippen, stoppen en andere aannemers zoeken, op dit moment een extra vertraging weer op zal lopen die economisch slecht is, en voor de stad en omgeving. Uiteraard geef ik toe, dat deze aannemer wel in een dergelijke machtspositie zit, waar we hem trouwens zelf ingebracht hebben als opdrachtgevers, dat ja een huwelijk is iets wat je eigenlijk niet meer kan ontbinden. Wie er ook uit zal stappen, diegene gaat waarschijnlijk heel erg achteruit. En opknippen, opnieuw aanbesteden, ik denk dat dat ook voor de omwonenden nog meer vertraging zou opleveren, en dat zou rampzalig zijn voor mensen die al zo lang in overlastsituaties zitten. Dan de overlast. Op overlastgebied zijn al heel veel maatregelen getroffen en veel afspraken gemaakt, maar vaak niet zonder heel veel resultaat. Natuurlijk zijn er nog wel kleine verbeteringen in die situatie mogelijk, en vooral dat men zich beter aan de afspraak kan houden, want op dit moment houdt dan de grote combinatie zich aan de afspraken. Maar nog steeds krijg ik berichten van omwonenden dat vooral de onderaannemers, en de onderaannemers van de onderaannemers, toch wel erg makkelijk met deze afspraken omgaan. Een deel van overlast, die zal eeuwig blijven. Zolang er op die locatie gewerkt wordt is er overlast. Dus een echte overlastreductie is eigenlijk alleen maar te behalen door veel sneller door te werken, zodat de tijdsduur van de overlast op die locaties verkort wordt. Overigens, meneer Dijk, de mogelijkheid om tijdelijk in een andere plaats te wonen, op een andere locatie, die is al vanaf het begin van dit project aanwezig geweest, en ook wel gebruikt al. Dan een onderzoek naar hoe heeft het zover kunnen komen. De Stadspartij vindt dat op dit moment alle aandacht moet gaan naar het zo snel mogelijk realiseren van een goede Zuidelijke Ringweg, met zo weinig mogelijk nadelige gevolgen voor bewoners, voor gemeente en provincie. Er zijn, Voorzitter, bij dit project vooral al heel veel zaken niet goed ingeschat en ook niet goed geregeld, wat de situatie heeft geleid waar we nu in verkeren. Daar valt zeker heel veel uit te leren voor de aanvraag van volgende grote project. Ring West, Zernikespoor, en wat er dan ook op ons afkomt. Dus te zijner tijd is een goed onderzoek zeker nodig.

01:59:11

Voorzitter: Meneer Stayen, u heeft een vraag van de heer Dijk van de SP.

01:59:15

De Heer Dijk: Ja, Voorzitter, het ligt een beetje in het verlengde van net, want ik hoorde de woordvoerder van de Stadspartij vooral zeggen: 'We moeten zo snel mogelijk een Zuidelijke Ringweg in Groningen hebben'. Ja, er zal niemand hier zitten die het daarmee oneens is. Ik wil alleen wel aan u vragen: deze wethouder gaf aan, en de gedeputeerde trouwens ook, dat het eerder een kwestie zou zijn van weken dan van maanden. We zijn nu al veel verder. Wanneer zegt dan bijvoorbeeld een partij als de Stadspartij: 'We moeten inderdaad gaan zoeken naar een andere optie'. Laat het wel wezen, het is niet de eerste keer dat een heel groot infrastructureel project, waar de overheid opdrachtgever van is geweest, dat het

jarenlang vertraging oploopt en dat er eigenlijk te lang gewacht was achteraf. Dus mijn vraag aan u is: 'Hoe kunt u nu zeggen dat het een beter idee is'.

01:59:59
De Heer Dijk: Door te gaan zoals we het nu doen. Dat het veel juridische risico's en vertragingsrisico's zal lopen, als we nu zouden gaan opknippen en opnieuw zouden gunnen aan aannemers. Hoe komt u daarbij?

02:00:13
De Heer Dijk: Hoe komt u erbij dat het dan ineens veel sneller zou gaan? Ik wil u erop wijzen meneer Dijk, dat de toezegging van de wethouder van een paar maanden terug, over weken in plaats van maanden, dat ging alleen over het openbaar maken van de financiële situatie. Niet over verdere aanpassing op planningen en eventueel de datum dat het gereed zou zijn. Die werd op dat moment, en volgens mij nog steeds, overeind gehouden op die zesendertig maanden vertraging.

02:00:44
Voorzitter: Meneer Dijk, als u nog een vraag heeft, wil ik u verzoeken om het kort te doen.

02:00:47
De Heer Dijk: Ja, Voorzitter. U zegt het net zelf, hopelijk. U weet helemaal niet hoe we er voorstaan! U heeft geen idee. U weet niet hoeveel enkele honderden miljoenen dat gaat kosten. U weet niet wanneer het project klaar is. U weet niet wanneer de provincie en het rijk en de opdrachtgever er met elkaar uit zijn. Dat weet u helemaal niet.

02:01:05
Voorzitter: En de vraag van de heer Dijk is?

02:01:07
De Heer Dijk: U zou toch veel liever willen dat je het zelf in de hand houdt? U ziet toch ook dat we nu in een soort tang zitten, waar je niet uitkomt. Dus dit kan nog jarenlang zo gaan duren, zolang wij niet openbaar duidelijk hebben hoe dat voor elkaar zit, gaat dit jarenlang zo duren.

02:01:20
De Heer Stayen: En daar ben ik het ook mee eens. Meneer Dijk, dat zolang we niet openbaar het duidelijk hebben hoelang dit nog gaat duren, en hoe dit betaald gaat worden, dan zitten we in een ongewisse situatie. Maar dat verandert nog niet onze mening, van de Stadspartij, over het feit of je nu wel of niet deze aannemer overboord moet gooien en eigenlijk het project opnieuw moet gaan beginnen. Waarbij je dan in de situatie zit van een soort smekeling van een mooie stad achter een dikke grote bouwput, en onbereikbaar. Ja, ik was bezig met het raadsonderzoek en wij vinden als Stadspartij dat zeker te zijner tijd, een goed onderzoek nodig is van, hoe heeft dit zou kunnen komen? En wat kun je eruit leren. Of het een raadsonderzoek moet zijn, dat denk ik eigenlijk niet. Want dat is veel te veel op de gemeente alleen gericht en liefst ook nog op het zoeken van de zondebok. Ik zou liever inderdaad naar een wat breder onderzoek gaan, wat de volledige verkoop analyseert, eventueel in samenwerking met de provincie.

02:02:21
Voorzitter: De heer Niejenhuis van de Partij van de Arbeid.

02:02:28
De Heer Niejenhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Misschien had u het al een beetje opgemaakt uit mijn eerdere reactie, maar wij vinden het onterecht dat dit punt op deze voortgangsrapportage hier geagendeerd is. En ik wil ook helemaal niet ingaan op de bespreekpunten eerlijk gezegd, anders dan op één bespreekpunt, en dat is dat ik het een idioot voorstel vind, om te kijken of er kan worden bezuinigd op de aanleg van de Ring. We weten allemaal dat de primaire verkeersfunctie dan behouden zal blijven. Daar zal niet op bezuinigd kunnen worden. Dit zal direct ten koste gaan van de kwaliteit van de Ring en alle kwaliteit die deze raad hier de afgelopen jaren ingebracht heeft. Dat zal voor de omwonenden van de Ring betekenen dat alle ruimtelijke inpassing verloren gaat, en dat zij een nog veel minder fijn uitzicht krijgen. Dus ik snap eerlijk gezegd niet dat deze partijen dit voorstel doen. En ik denk dat men zich niet realiseert, dat je daarmee in je eigen voet schiet. En tegen de heer Dijk zou ik willen zeggen: Van welke planeet komt u? Denkt u echt dat u een contract zomaar kunt beëindigen en dat we dan met een nieuwe partij verder kunnen gaan? Dat kan deze stad en dat kan de staat zich niet veroorloven.

02:03:31
Voorzitter: Mevrouw de Wrede was eerst. Maar de heer Dijk werd rechtstreeks aangesproken, dus ik stel voor dat u eerst een korte interruptie pleegt.

02:03:40
De Heer Dijk: Voorzitter, ik kom van deze planeet Aarde. Welkom. En als toch wel één van mijn favoriete en nog levende sociaaldemocraten in dit land, zou u toch moeten begrijpen dat u door een marktpartij zo hard in de tang zit. En ik ben het met u eens: het zal niet makkelijk zijn. En ik vind het ook bizar dat op deze planeet, ik één van degenen ben, die vindt dat als een marktpartij zich niet aan de afspraken houdt, dat wij dan een contract moeten ontbinden. Dat uitgerekend ík dit hier moet gaan, en mijn partij dit hier moet gaan bepleiten, dan kaats ik de bal terug van welke planeet komt u, dat u denkt dat dit de goedkoopste weg is. De beste weg is. Want u zit vol in de tang. Daarom moet het ook achter gesloten deuren allemaal afgetikt worden, en komt er in de krant wel te staan dat het enkele honderden euro's extra gaat kosten. En ik verzeker u, met deze instellingen achter gesloten deuren, zal het ervoor zorgen dat de gemeente Groningen en de provincie Groningen extra kosten op hun rekening nemen. En zitten we met een puinhoop van de Ringweg wat niet mals is.

02:04:43
Voorzitter: Meneer Dijk. Ik constateer dat onze beleving van een korte interruptie nogal uiteenloopt. Ik zou u willen vragen om dat korter te houden en ik heb nog geen vraag gehoord.

02:04:53
Wethouder: Ik zou graag willen reageren als dat mag. Ik zou het niet beter kunnen zeggen dan de heer Stayen zojuist heeft gedaan over dat huwelijk, wat bijna niet meer ontbonden kan worden. Ik ben het met de heer Dijk eens, dat deze situatie zoals die nu is, volstrekt onwenselijk is. En de oorzaak daarvan is ook bekend, daar zou wat mij betreft geen onderzoek naar hoeven worden gedaan. En als het dan zou moeten worden gedaan, dan zou dat door de staat moeten worden geïnitieerd en niet door ons hier. Deze situatie had nooit

moeten ontstaan, maar de oplossing is niet om nu te proberen dat contract te ontbinden. Dat gaat niet lukken. Kunnen we niet betalen. Dat kan ik echt verzekeren.

02:05:27
Voorzitter: Dan had u nog een vraag van mevrouw De Wrede.

02:05:32
Mevrouw De Wrede: De insteek van de Partij voor de Dieren om te kijken of het project niet beter in delen kan worden opgeknipt, en apart uitgevoerd, is niet om te bezuinigen op het project. In tegenstelling tot wat de heer Niejenhuis meent te denken. Het gaat on er juist om, om het project behapbaar te krijgen en het in ieder geval uitgevoerd te krijgen, en om meer grip te krijgen op het project.

02:06:02
Wethouder: Ik reageer daarmee Voorzitter, op één van de bespreekpunten die is aangeleverd, dat zou moeten worden gekeken naar of we kunnen besparen op de verdere aanleg. En niet op het voorstel om het in delen te knippen. Maar u zult begrijpen dat ik het daar niet mee eens ben.

02:06:18
De Heer Dijk: Voorzitter laten we glashelder zijn, dat met dat bespreekpunt mijn fractie het ook niet mee eens.

02:06:23
Voorzitter: De heer Niejenhuis. was klaar met zijn betoog? De heer Rustebiel van D66.

02:06:33
De Heer Rustebiel: Ja, dank u wel, Voorzitter. D66 deelt de zorgen van de indieners. En elke dag dat er geen klare wijn geschonken wordt, worden die zorgen natuurlijk alleen maar groter. Dus wij kunnen ons heel goed voorstellen dat een aantal partijen hier in deze zaal met elkaar van gedachten wil wisselen. Alleen, we kunnen de bespreekpunten die voorleggen wat minder goed volgen. We zullen ze één voor één even bij langslopen, want Voorzitter, wat ons betreft moeten de aannemer de aangenomen klus wel afmaken. En niet zo willen doen. Want juist die optimalisatie zoals het park, de fietstunnel en de verdiepte ligging, maken dat het niet alleen de snelweg is door de weg, maar dat het ook waarde toevoegt. Want dat is eigenlijk de reden dat dit ontwerp en de aanpak van deze Ringweg juist voor de gemeente Groningen ook interessant is. Het verbreken van het contract lijkt ons onverstandig, want wij hebben niet het idee dat dit een aantrekkelijk perspectief is voor andere ondernemers in te stappen als wij nu hiermee gaan stoppen. En de zorg voor omwonenden die mogen natuurlijk in de grote vragen die wij hebben over hoe het project verder moet, niet ondersneeuwen. En we horen inderdaad wisselende geluiden. Soms wordt een vragen goed opgepakt, soms wat minder goed. De bewoners bij de Zaai, die hebben denk ik terecht zorgen over de luchtkwaliteit, aggregaten die draaien daar echt al heel lang. Er staan grote machines heel dicht achter de woningen. Dus ik ben wel benieuwd hoe het college nu aankijkt tegen hun zorgen over de luchtkwaliteit. Ook al zien wij heus wel dat er wel pogingen zijn gedaan om het voor hun wat aangenamer te maken. Verder wil ik ook namens mijn fractie graag uitspreken, dat we niet in een situatie terecht moeten komen dat de stad en de provincie tegen elkaar uit moeten worden gespeeld, zoals rond de zomer even dreigde te gebeuren. Kijk, die spoorlijn langs het kanaal, die is voor de stad ook gewoon heel

belangrijk, net zoals de Ringweg door de stad ook voor de regio heel belangrijk is. Dat zijn geen dingen die je tegen elkaar weg moet strepen. Dat hoort gewoon bij elkaar. En als het project op de helling komt te staan vanwege de financiering door het uitlopen van de kosten van Ring-Zuid, dan moeten wij ook gewoon naar Den Haag, onze fracties vragen van, we hebben die spoorlijn naar Stadskanaal echt nodig als regio. En het zou niet zo moeten zijn, dat een project bij de Ringweg ervoor zorgt dat dat niet door kan gaan. Want die Ringweg is niet alleen een provinciale verantwoordelijkheid, het is namelijk een rijksweg. Volgens mij is dat al terecht aangehaald.

02:08:46
Voorzitter: Korte vraag van de heer Dijk.

02:08:48
De Heer Dijk: Twee korte vragen. Is de heer Rustebiel het met de SP fractie eens, dat in ieder geval de lokale, regionale overheden gewoon in de tang zit bij deze aannemer? En de vraag hoe hij het beoordeelt, dat we eerder op de hoogte zouden worden gesteld in kwesties van weken of maanden? Dat het een kwestie van weken of maanden was. En dat het nu toch wel erg lang begint te duren. En hoe hij dat ziet. Hoe dat mogelijk is en hoe dat kan.

02:09:21
De Heer Rustebiel: Ja, ik denk dat die twee vragen met elkaar te maken hebben. Het duurt langer omdat we met elkaar in de tang zitten. En het zou voor deze aannemer ook echt niet zomaar kunnen om hier nu uit te treden. Wij zitten inderdaad klem als overheden, maar wij denken dat deze de aannemer ook klem zit, want we hebben gewoon een afspraak, een contract, met die aannemer. En dat is zwart op wit. En dat moet in principe gewoon uitgevoerd worden. Dus die klem is twee kanten op. Ik deel uw opvatting wel, maar we moeten die aannemer niet weg laten komen, want de afspraak staat gewoon op papier.

02:09:50
Voorzitter: Dan is het woord aan de heer Leemhuis van GroenLinks.

02:09:52
De Heer Leemhuis: Ja, dank u Voorzitter. Net als de heer Rustebiel net zei, blijft het uitgangspunt natuurlijk dat de bouwers verantwoordelijk blijven voor de meerkosten. En ook als we de speculaties in de pers over de bedragen zien, die mogelijk aan de zijde van de opdrachtgever terecht gaan komen, dan lijkt het voor de hand dat het rijk daarin fors zal bijdragen. Want als ik de berichten in de media kan geloven, dan is er ook aanleiding toe aan te nemen dat een deel van de vertragingsoorzaken daar zouden kunnen liggen. Daarbij vindt mijn fractie dat het niet ten koste zou moeten gaan van de spoorprojecten in het RSP, en dat die voorrang zouden moeten blijven krijgen. Het spoor naar Stadskanaal, een stukje verder op de Nedersaksenlijn, en de spoorverbinding met Bremen, Hamburg en verder naar Scandinavië, zijn van groot belang voor de internationale positie van de stad Groningen en de verbetering van het OV in Groningen en in de omgeving. En ik heb om antwoord te geven op het eerste bespreekpunt, daarom ook de rol van het rijk in de meerkosten van het project bij mijn landelijke fractie in de tweede kamer aangekaart. En daarbij ook gesuggereerd dat er gekeken zou moeten worden, of er vanuit het rijk bijgedragen kan worden aan die budgetoverschrijdingen. En dan de twee vragen gaan over of er onderzocht moet worden of de Ring soberder kan, of dat er een wanprestatie moet worden geconstateerd, en het

contract moet worden beëindigd. Nou, beide lijken mijn fractie echt een heilloze weg om in te gaan. En als ik het heb over het versoberen, dat is een tamelijk rare suggestie, want wat zou dat dan zijn? En hoeveel langer duurt zo'n project dan? Misschien valt er, als ik dat enigszins gekscherend zeg voor een partij als GroenLinks, te praten over minder rijbanen. Maar u kunt natuurlijk zich voorstellen dat de verdiepte ligging, de optimalisaties, overigens met uitzondering van de volwaardige oprit van de Europaweg, Esperantotunnel, Zuiderplantsoen. Het verhogen van de leefbaarheid midden in de stad Groningen, door die verdiepte ligging is gewoon uitgesloten dat we daar een discussie over voeren. Want als we het dan hebben over versoberen, dan gaat het letterlijk over de leefbaarheid van de stad Groningen voor direct omwonenden en ook voor mensen die er langsgaan. Ook de vraag of er iets extra's gedaan zou moeten worden voor inwoners van Buitenhof of De Zaayer, heb ik in een interruptiedebat met de heer Dijk ook al wel mijn worsteling een beetje aangegeven. Ik vind dat altijd gekeken moet worden of er iets extra's moet worden gedaan, als er een onhoudbare of een zeer overlast gevende situatie is. En de andere kant constateer ik ook dat dat heel veel stadjes al heel lang op verschillende momenten veel overlast hebben gehad. Dus ik zou vooral ook een beetje zoeken naar vergelijkbaarheid in de benadering. Maar als ik zo hoor wat er gezegd wordt, ben ik benieuwd wat het college daarop kan zeggen.

02:12:41
De Heer Leemhuis: De heer Leemhuis, u heeft een vraag van de heer Van Kesteren van de PVV.

02:12:45
De Heer Van Kesteren: Ja, Voorzitter, kan de heer Leemhuis aangegeven wat verdiepte ligging voor meerwaarde heeft voor de leefbaarheid van de stad, terwijl die verdiepte ligging de oorzaak is van enorm veel problemen. [onhoorbaar]gif wat door grondstroming naar boven komt, dat is ook een bedreiging. Verzakkingen van bebouwing rondom die verdiepte ligging. Kortom een enorme ellende. Ook omwonenden die enorme ellende ervaren van die verdiepte ligging. Dan vraag ik mij af, wat de meerwaarde dan is van een groen paadje, van het Sterrebos naar de Zuiderbegraafplaats, voor maar liefst driehonderd miljoen. Dat bedrag wordt ook nog fors overschreden van enkele honderden miljoenen waarschijnlijk.

02:13:24
Voorzitter: Meneer Leemhuis.

02:13:25
De Heer Leemhuis: Volgens mij heeft de heer Van Kesteren op zijn minst niet goed geluisterd naar het eerste deel van mij woordvoerding. Maar laat ik het heel simpel zeggen. Kijk, als deze optimalisaties en juist ook die verdiepte ligging er niet komt, dan hadden we net zo goed meer dan tien jaar geleden kunnen zeggen tegen Rijkswaterstaat: 'Doe die snelweg op palen maar.' Dat is blijkbaar wat de heer Van Kesteren het liefst had gewild. Volgens mij is het heel simpel dat het Zuiderplantsoen, dat de enorme toevoeging van openbare ruimte op die plek, ook de verbetering van luchtkwaliteit als gevolg van het verlagen en verdiepen van die zuidelijke ringweg gewoon essentiële onderdelen zijn. Net als de Esperantotunnel bij de Papiermolen. En allemaal dat soort discussies, daar zouden we ons niet in moeten begeven om te denken dat we dan misschien hier en daar wat bezuinigen. Daarnaast doe ik een oproep over die meerkosten, dat heeft u net gehoord, naar het rijk. Daarnaast zeg ik ook nog altijd dat de opdrachtnemer zijn verantwoordelijkheid gewoon moet blijven uitvoeren. En ik

denk dat dat ook dus zonneklaar is. Dus ik heb al die dingen al gezegd, die de heer Van Kesteren hier vraagt. En ja, dat overlast is er, maar vergeet ook niet, de overlast was er ook met een snelweg op palen geweest, zoals blijkbaar, kan ik niet anders concluderen, de heer Van Kesteren het liefst zou hebben gehad.

02:14:45
Voorzitter: Meneer Van Kesteren, u heeft nog een vraag.

02:14:47
De Heer Van Kesteren: Ja, Voorzitter. Kan de heer Leemhuis dan aangeven wat de meerwaarde is van die deksels? Er is heel veel massaal bomenkap geweest, om die deksels mogelijk te maken. Wat nu de meerwaarde is van, uiteindelijk die begroeiing op die deksels? Dat zal nooit in verhouding staan met wat er allemaal al weggekapt is. Hoe staat hij daar tegenover? Want ik heb begrepen dat GroenLinks nu een patent heeft op het kappen van bomen in verband met de biomassa. Misschien lig daar de achterliggende reden.

02:15:16
De Heer Leemhuis: Nou laat ik beginnen met constateren dat de heer Van Kesteren echt ver buiten de agendering van dit onderwerp gaat. Maar ik ben best bereid om daar nog een tijdje over door te praten. Ik ga nu toch een antwoord geven om al die suggesties en insinuaties die gedaan worden event weg te nemen. Kijk, het is heel simpel. Er is inderdaad veel groen gekapt. En vervolgens wordt dat ook één op één gecompenseerd. Er wordt een nieuw park gecreëerd aan de zuidzijde van de stad, waar heel veel omwonenden heel veel profijt van zullen hebben. Het betekent dat de langzame verbindingen voor voetgangers en fietsers binnen onze stad enorm verbeteren. En al die voordelen, en ik kan nog wel een tijdje doorgaan, al die voordelen die hadden we niet gehad als wij dit project niet op deze manier voor de Hellepoorten bij het rijk hadden weggesleept. Dan hadden we nu gewoon een extra laag vierbaans snelweg dwars door de stad bovenop de oude gehad. En ik kan me niet voorstellen dat zelfs de heer Van Kesteren dat een goed idee had gevonden.

02:16:27
Voorzitter: Dan heeft u nog een korte vraag van de heer Dijk van de SP.

02:16:32
De Heer Dijk: Ja, ik benadruk het toch nog even, over die plus die de ringweg kan hebben voor de gemeente Groningen. Laat dat helder zijn. Daar heeft de SP fractie zich ook altijd voor ingezet. Mijn vraag aan u is, want het is heel makkelijk namelijk om te zeggen, dat als andere partijen komen met: 'We moeten het project opknippen in delen en opnieuw gunnen aan anderen.' Dan is het makkelijk, dat is onrealistisch en niet slim, en dat gaat heel veel vertraging kosten. Maar ik zou ook graag van u de andere kant willen horen, want die vind ik onderbelicht nu. Ik hoor u niet zeggen wat nu de oplossing is voor deze impasse, voor deze tang waar we nu in zitten. Dat ontbreekt eigenlijk überhaupt tot nu toe, vanavond.

02:17:12
De Heer Van Kesteren: Ik heb op geen enkele manier gezegd dat het makkelijk is, en dat het alternatief, namelijk gewoon doorgaan op deze manier, de opdrachtnemer aan zijn contract houden. En voor de meerkosten te kijken of dat bij het rijk neergelegd kan worden. Heel veel opties zijn er ook niet. Het is ook niet zo dat we hier uit weelde kunnen kiezen. Maar ik zie vooralsnog op geen enkele manier wat de meerwaarde zou zijn van het hele project

stopzetten, rechtszaken, ellende van claims en dat soort dingen. En vervolgens een nieuwe projecten ervan maken, in stukjes knippen. Ik zie geen enkele manier waarop dat financieel voordelig zou zijn, of dat het project sneller of binnen dezelfde tijd afkomt. Dus het is niet dat ik zeg van, het is zo veel beter. Ik denk dat er gewoon niet echt een alternatief is dan dat. En daarom is het belangrijk, dat wij hier ook stellen dat we vinden dat niet de provincie alleen hiervoor verantwoordelijk zou moeten worden gehouden. Gezien het belang van de projecten die anders sneuvelen. En ik denk dat het goed is, dat wij als raad ook blijven herhalen dat primair de opdrachtnemer zich moet houden aan de contractafspraken die hij gemaakt heeft.

02:18:22
Voorzitter: Voorzitter, dan nog een korte interruptie van de heer Dijk.

02:18:27
De Heer Dijk: Ja, dat de opdrachtnemer zich aan de afspraken houdt, dat gebeurt nu toch al niet? We lopen al enorme vertraging op. De extra kosten zijn al hoger. Ik vind het gek dat u dan zegt van: 'Ja, de opdrachtgever moet gewoon', en vooral, dat woordje 'gewoon' dat hoor ik al een aantal keren, 'Zijn opdracht gaan uitvoeren'. Ja, dat gebeurt nu gewoon niet. En toch is dat de enige houvast die we met zijn allen hebben, dat er een contract ligt met een eindresultaat. En het is denk ik de beste weg om nog altijd de opdrachtnemer aan het eindresultaat, zoals dat in een contract staat, zo veel mogelijk te houden. De heer Dijk suggereert dat er van alles aan kosten zijn. Dat is natuurlijk ook geen nieuws. Maar vooralsnog hebben wij niet gehoord wat daar de deal in is. Ik ben ook heel benieuwd of het college daar iets over kan zeggen. Maar ik denk dat, als dat zo was, dat we dat al wel via andere wegen hadden gehoord. Maar laat duidelijk zijn, het aan het eindresultaat houden van de opdrachtnemer is denk ik nog altijd de beste weg en de grootste kans. En intussen wordt er ook natuurlijk gewoon doorgewerkt. Het is niet zo dat het stil ligt. Ja, ik zie dat de heer Dijk dat licht in twijfel neemt. Maar anders zouden we ook niet hier een gesprek hadden gehad over omwonenden die last hebben van overlast. Dus er wordt heel hard gewerkt in de stad. En laten we hopen dat dat straks gaat met een duidelijke overeenkomst.

02:19:59
Voorzitter: Dan zag ik nog een vinger bij de heer Van Kesteren Is dat voor uw woordvoering of nog voor een interruptie? Want dan zou ik u wel willen verzoeken om dat echt heel kort te doen, want ik kijk ook even naar de klok.

02:20:09
De Heer Van Kesteren: Ja, Voorzitter, ik zou graag aan de heer Leemhuis willen vragen, hij heeft het over: 'De opdrachtnemer moet staan voor dat project, om het uit te voeren'. Maar stel dat dat juridisch worden afgedwongen door de provincie? En voor die financiële overschrijdingen is die aannemer, want die hoge heren uit Duitsland die zijn allemaal uit het contract, dus die zijn niet aansprakelijk, zijn die noordelijke aannemers die dan voor die financiële overschrijdingen moeten staan. Dat hebben ze niet, want die stroppenpot is maar vijfendertig miljoen geloof ik, maar het is honderden miljoenen wat zij op moeten brengen. Wat dacht u wat er zou gebeuren? Dan heb je een overwinning behaald, als provincie, je bent in het gelijkgesteld. Nee, aannemer is verantwoordelijk. En die aannemer, die kan dat gewoon niet betalen. Die bedrijven gaan failliet vervolgens. Heel veel werknemers verliezen hun baan, gezinnen komen zonder inkomsten te zitten. Vindt u dat dan een oplossing?

02:21:02
Voorzitter: Meneer Leemhuis.

02:21:03
De Heer Leemhuis: De heer Van Kesteren verdraaid vrijwel alles wat ik gezegd heb. Iedere suggestie die ik gedaan heb. En vervolgens komt hij met een hypothetische stelling die niet van toepassing is. Volgens mij is het toch echt verstandig om goed te luisteren wat mijn woordvoering was. En dat heeft, kan ik alleen maar concluderen, de heer Van Kesteren absoluut niet gedaan. Ik zou zeggen: lees het verslag straks nog maar even na.

02:21:28
Voorzitter: Meneer Van Kesteren, ik geloof dat u er met de heer Leemhuis niet uitkomt. Dan stel ik voor dat u dat straks in uw eigen termijn doet. Dan kijk ik wie van de fracties nog het woord wil. De heer Bos van Student en Stad.

02:21:44
De Heer Bos: Ja, dank u wel. Voorzitter, wat betreft de bespreekpunten kunnen wij ons wel aansluiten bij de woordvoering van D66. Maar er zijn wat andere dingen die wij graag willen bespreken. Ons is ten ore gekomen dat de Aanpak Ring Zuid, dat daar een aantal zaken gepland zijn die moeilijkheden met zich meebrengen voor roeiers in Groningen. Allereerst staat in de huidige plannen een faunapassage onder de [onhoorbaar]brug, en ook dit valt onder de plannen van Aanpak Ring Zuid. Deze faunapassage is zeventig centimeter breed ongeveer, en zorgt dat roeiers niet meer aan die kant onder de brug kunnen.

02:22:21
Voorzitter: Meneer Bos, dit neigt wel heel erg naar een technische vraag die gaat komen.

02:22:28
De Heer Bos: Dat begrijp ik. Ik ben zo vrij geweest om het college van tevoren in te lichten over deze ietwat technische vragen. Maar om dat toch nu hier te bespreken omdat het heel erg lang duurt om dit technisch na te vragen. En dit een veel snellere weg is, waardoor de vereniging door kan. Dus ik zal het kort houden.

02:22:48
Voorzitter: Ik sta dit nu bij hoge uitzondering toe.

02:22:53
De Heer Bos: Dank u wel Voorzitter. Wat nu de situatie is, is dat er plannen liggen zodat de roeiers van zowel de Gyas als de Hunze, daar niet meer echt kunnen roeien. En dan vraag ik het college, of zij bereid zijn om met beide roeivereniging in gesprek te gaan om te kijken naar een oplossing. Zodat én de dieren daar onderdoor kunnen, maar ook roeiers veilig kunnen roeien, en niet elkaar onder die brug aanvaren. En daarnaast komt met de Aanpak Ring Zuid, het clubgebouw van Gyas in gedrang met bevoorrading, zowel van botenwagens, een reguliere bevoorrading, als bierwagens. En daar is op dit moment nog geen oplossing voor. Dus ook voor daar, is het college bereid om in gesprek gaan met de vereniging zodat zij gewoon bevoorraad kunnen worden gedurende het hele proces? Dank u wel.

02:23:43
Voorzitter: Dat waren overigens nu twee technische vragen. Mevrouw Moorlag, die hoor ik net, zat al langer te zwaaien. Gaat uw gang.

02:23:58
Mevrouw Moorlag: Ja, Voorzitter, bedankt. We kunnen het ook aardig kort houden. We willen ons voornamelijk aansluiten bij de woordvoering van D66. En we willen daarbij benoemen, dat wij het belangrijk vinden dat als er acties richting Rijkswaterstaat zijn, dat we altijd zaken doen in samenwerking met de provincies, zodat we inderdaad niet tegen elkaar uitgespeeld worden. Daarbij willen we ook nog even benoemen dat we begrijpen dat omwonenden last hebben van deze situatie. En we horen dat er goed contact is met de gemeente, en begrijpen ook dat juist nu tijdens de coronaperiode met het extra thuiswerken, dat dat best wel voor problemen kan zorgen. Dus we vragen het college ook, hoe dit contact nu is, en of het inderdaad klopt dat dat contact inmiddels goed is met de bewoners? En verder lijkt het ons goed om de zaken achteraf te analyseren. Maar wat ons betreft hoeft dat niet met een raadsonderzoek. Dank u wel, Voorzitter.

02:25:03
Voorzitter: Dan is nu het woord aan de heer Willemsen van de VVD.

02:25:07
De Heer Willemsen: Dank u wel, Voorzitter. Het meeste is al gezegd. Ik heb ook bespreekpunten voorbereid. Wat ons betreft, is het ook goed om te kijken of er eventueel een bijdrage uit het rijk kan komen. Maar dat wordt lastig natuurlijk, omdat de provincie zelf ook heeft aangenomen dat ze als enige financieel risicodragers zijn. Dat maakt het lastig, maar uiteraard moeten we gaan kijken of dat kan. Moet er onderzoek komen om de Zuidelijke Ringweg soberder uit te voeren? Nee, volgens mij hoeft dat niet. Het is al vaak genoeg besproken. Wat ons betreft is het juist goed om door te pakken. Niet stil te gaan liggen en juist met de aannemer die we nu hebben, proberen het huwelijk op te lossen in plaats van weg te rennen. Dan heb je ook weer een scheiding, en dat is altijd een drama. Dus volgens mij moeten we naar relatietherapie gaan, zorgen dat we een heel mooi huwelijk verder kunnen afmaken en dat we een hele mooie Ringweg gaan krijgen. Wat moet er gedaan worden om de overlast te beperken? Ik denk dat er al heel veel gebeurt. Uiteraard is er het bouwbesluit en daarbinnen gebeurt als het goed is ook alles. Een paar maanden geleden hebben wij een tachtig kilometer per uur bordje gevraagd, zodat er wat minder overlast zou zijn.

02:26:26
Voorzitter: Ja, ik wilde zelf al opmerken dat dat ook weer richting een technische vraag neigt. Ik begrijp dat de heer Dijk een andere vraag heeft, en die heel kort gaat stellen.

02:26:37
De Heer Dijk: Voorzitter, wat denkt u dat een klant doet als hij een restaurant komt, en het eten is niet te eten. Wat doet een klant dan? Wat vindt u dan dat een klant hoort te doen?

02:26:49
De Heer Willemsen: Terugsturen naar de keuken.

02:26:51
De Heer Dijk: En Voorzitter, vindt u dat een klant de keer daarop weer naar hetzelfde restaurant moet gaan?

02:26:57
De Heer Willemsen: Ja, ik bedoel als het daarna hartstikke lekker was, waarom niet?

02:27:01
Voorzitter: Laatste vraag van meneer Dijk.

02:27:03
De Heer Dijk: De meeste VVD-ers zouden beargumenteren dat een markt zo werkt, dat als je naar een restaurant en het eten is niet te eten, dat je de volgende keer het huwelijk breekt en dat je naar een ander restaurant gaat. Ik vind uw redenatie over, het past in lijn met alle andere partijen. Het moet gewoon zo. Deze opstelling van de VVD verbaast me. Van een partij die het marktdenken zo geïnternaliseerd heeft, verbaast mij deze reactie. Ik had van de VVD verwacht, de uitvoerder doet zijn taak niet, houdt zich niet aan de afspraken, we breken het contract en we zoeken een andere. Dat had ik van de VVD verwacht.

02:27:37
De Heer Willemsen: Maar wat het oplevert, volgens mij is het vraag en aanbod. Als het aanbod daarna weer goed is, kan de vraag weer gewoon meestijgen, maar dat terzijde.

02:27:47
De Heer Dijk: Heeft u daar enige vertrouwen in, dat het aanbod weer goed is?

02:27:51
De Heer Willemsen: Jazeker. Tenminste, ik denk niet dat het nu goed is, maar ik denk dat het wel goed kan worden. En het is zeker beter dan dat we eenmaal over de balk gooien en dat we juridisch superveel kosten gaan maken, om te zorgen dat er een nieuw contract moet komen. En ik denk dat dat een veel duurdere en niet betere manier is om dat op te lossen. Is er een raadsonderzoek nodig? Wat ons betreft ook niet. Volgens mij moeten eerst alle feiten op tafel komen, voordat we echt onderzoek kunnen doen. Volgens mij moeten we daarmee wachten. Dat was het.

02:28:27
Voorzitter: Dank voor uw advies over relatietherapie. Dan zie ik de heer Mellies van 100% Groningen. Gaat uw gang.

02:28:35
De Heer Mellies: Dank u wel Voorzitter. Het is een beetje een losser van een dossier, waarvan we eigenlijk van gekkigheid niet meer weten hoe we dit beest nog kunnen temmen. Vlak voor het reces kregen we nog te horen dat de kosten nog verder uit de pan zullen rijzen. En dat het ten koste zou gaan van andere projecten in de provincie die afhankelijk zijn van hetzelfde potje. En als gemeenteraad van Groningen hebben we hier helaas gewoon weinig sturing op. Dat geeft een gevoel van machteloosheid. Over de financiën, en over de contracten die we met de aannemer hebben, gaan we volgens ons als gemeenteraad, niet over. Betreft de rijksweg, zit een hele complexe opgave omheen. En harde uitspraken doen vanuit onze positie en onze kennis lijkt ons gewoon niet opportuun. Let wel, wij voelen ons ook klemgezet. Wij vinden het ook vreselijk dat de spoorlijn Stadskanaal in het geding is gekomen. Dat de verdubbeling van de N33 wellicht niet doorgaat. We vinden het nog steeds ontzettend foute boel dat de communicatie erover, vlak voor het reces, achter gesloten deuren heeft plaatsgevonden. En dat de duidelijkheid nog steeds niet openbaar is. En ook wij vinden het vreselijk tegenover onze collega's van andere lokale partijen, en andere gemeenteraden, schoorvoetend te moeten bekennen dat hun belangrijke impulsen voor hun woonomgeving de slachtoffers vallen van de immers oprukkende stad. Dat het project

gaande is en overlast veroorzaakt, daar ontkomen wij niet aan. We hebben geen pretentie om te denken dat het voor omwonenden ooit fijn gaat zijn om nabij een bouwput te wonen. Juist daarom is het belangrijk dat het project geen verdere vertraging oploopt, en dat we ons uiterste best doen om, waar mogelijk, inwoners te ontzien. En voor ons is dat ook het enige bespreekpunt dat wij willen onderschrijven, en waar we het mee eens zouden kunnen zijn. Maar als er aanleiding is voor zorgen omtrent de leefbaarheid rondom de bouwput, dan hadden we dat heel graag toegelicht willen zien in het agenderingsverzoek. Dan hadden we het daar inhoudelijk over kunnen hebben. Want de laatste melding die wij hebben gezien, is van de inwoners van De Zaaier, en dat is precies wat volgens voortgangsrapportage afgehandeld had moeten zijn. We zijn ook heel erg benieuwd, en dat is de enige vraag die ik wij kunnen toevoegen, of het college zich ook herkent in de woorden van de heer Dijk, dat deze overlast onvoldoende is weggenomen. In tegenstelling tot wat de brief beweert. Dat was het. Dank u wel Voorzitter.

02:30:49
Voorzitter: Dan kom ik bij de heer Van Kesteren van de PVV.

02:30:52
De Heer Van Kesteren: Dank u wel Voorzitter. Voorzitter, vooropgesteld in de provinciale staten speelt de soap Ring Zuid al meer dan tien jaar geloof ik. En ik ben er vanaf het begin af aan bij geweest, als statenlid. Dus ik vind ook dat ik wel een beetje recht van spreken heb. De Aanpak Ring Zuid, is namelijk deels een prestigeproject. Met name die verdiepte ligging Voorzitter. Dat is de veroorzaker van alle ellende, van de complicaties, van de vertragingen en van de financiële overschrijdingen. En de opzet van de Aanpak Ring Zuid was een betere doorstroming van het verkeer en een betere bereikbaarheid van de stad Groningen. En een verdiepte ligging met een groen paadje van het Sterrebos naar de zuidelijke ring, heeft daar niets mee te maken. Dus dat is het prestige onderdeel. En het kan ook met een andere oplossing, inclusief heel veel groen. Er had niet massale bomenkap hoeven plaatsvinden. Absoluut niet. Dat was het eerder klaar geweest, was die weg allang klaar geweest, en was het een heel mooi project geweest waar ook niet op bezuinigd had hoeven worden en ook niet hoefde te versoberen. Dus die verdiepte ligging, schrappen. En contractueel staat erin dat de provincie Groningen financieel garant staat voor de financiële overschrijdingen. Nou, die financiële overschrijdingen worden voornamelijk door die verdiepte ligging veroorzaakt. En het tracé-besluit, dat is door de aannemer allang niet meer, zoals het erin staat, houdt men zich daar allang niet meer aan. Er staat ook in het contract, als de aannemer zich niet aan het tracé-besluit houdt, dan kan men van het contract af. Alleen men blijft vasthouden aan die verdiepte ligging. En dat is de crux van het hele project Aanpak Ring Zuid. En dat moeten we niet doen, want het project kan beter. en dat is minder duur en kostbaar, doorgaan is veel duurder. Dat is ook al door allerlei deskundigen gezegd. Wat ik niet begrijp is dat bestuurders, koste wat kost, blijven vasthouden aan het project zoals het gewoon is aanbesteed destijds. En dat men daar de aannemer aan wilt houden. Je kunt op je klompen aanvoelen, dat als dat tot een juridische strijd komt, dat de provincie die wel gaat winnen, maar dat uiteindelijk die aannemer dat toch niet kan betalen. Dus dat is een pyrrusoverwinning. En die aannemers gaan gewoon failliet. En wat gebeurt er dan? Dan is het project al zo ver gevorderd, dan moet de provincie, die zegt: 'Ja, we moeten toch verder met het project' dus ja, dat gaan ze dan betalen. Maar dat kon weleens eindigen met een

honderden miljoenen overschrijding, waar de provincie garant voor moet staan. Dat is ook waarom ze nu in Brussel en in Den Haag lopen te leuren. Dat is ook het verzoek aan alle partijen om in Den Haag te gaan vragen of Den Haag niet bij kan passen. Maar als bestuurder heb je ook een verantwoordelijkheid dat je moet zien dat de wijze waarop we nu bezig zijn, dat je dat niet door kunt blijven doen. En dat je naar mogelijkheden moet zoeken. En dat heeft het provinciebestuur ook al min of meer door laten schemeren. Zo ver is het nog niet. Ik weet zeker, dat als we doorgaan op deze weg, op deze wijze met die verdiepte ligging, dat we uiteindelijk toch daar op uit zullen komen. En dan kun je beter de schade beperken, door daar nu mee bezig te gaan, dan dat je eerst alles afbreekt en dat er geen weg meer terug is. Ja, dan zijn de kosten niet meer te overzien. Dus ik wil eindigen met een advies en een verzoek aan de gemeente Groningen, want zij staan voor minder garant. Maar Voorzitter, als de bereikbaarheid van Groningen en de economie van Groningen, ernstig geschaad wordt door verder te gaan met dit project, want het duurt nog jarenlang voordat het helemaal klaar is, dan wil ik toch het gemeentebestuur adviseren, zet alles op alles om in gesprekken met provincie, rijk, om de Aanpak Ring Zuid vlot te trekken. En die verdiepte ligging toch te schrappen. Dat bespaart vele miljoenen, honderden miljoenen, en de bereikbaarheid en de economie van Groningen is daar zeker mee gediend. Dus ik doe een beroep op het verantwoordelijkheidsbesef en de realiteitszin van de gemeente Groningen, dat het ook in hun belang is om de provincie ervan te overtuigen om toch actie te ondernemen en een adequate oplossing te vinden. En natuurlijk zal het stoppen zal iets kosten. Dat is evident. Maar ik denk dat als je toch aanbesteedt zoals meerdere partijen hier hebben aangegeven en ook hiervoor hebben gepleit, dat je dat in bouwtermijnen doet, waarbij ook bedragen staan. Dat is net als bij het bouwen van een huis. Dat dat voor de gemeenteraad en voor provinciale staten ook heel goed te controleren is en bij te sturen is. Maar dan moet je wel de wil hebben, en ook de realiteitszin, om daarvoor te gaan. Dan is het enige wat ik hierover wil zeggen. Want in die al die tien jaar heb ik mij er behoorlijk in verdiept. En we hebben destijds ook, en dat suggereerde de GroenLinks woordvoerder ook, hebben wij ook nog in 2013 een poging gedaan om het PVV bereikbaarheidsplan, om naar een alternatief toe, want er wordt gezegd van ja, de PVV staat aan de kant en die roept alleen maar: 'Wij zijn het er niet mee eens'. Nee, we hebben ook oplossingen. We hebben een PVV bereikbaarheidsplan opgesteld. En dat was dan misschien niet in de ogen van andere partijen een alternatief of een goede oplossing. Maar het was wel aanleiding, een opmaat, voor een debat om die verdiepte ligging eruit te halen. En dat is de bottleneck van dit plan. Dank u wel Voorzitter.

02:36:56

Voorzitter: Dank de heer Van Kesteren. Dan is het woord aan de wethouder om te reageren op wat is uitgewisseld, en misschien kunt u ook nog uw mening geven over de vragen die gesteld zijn.

02:37:10

Wethouder: Dank u wel, Voorzitter. De laatste keer dat we elkaar zagen was begin juli, waar ik aankondigde samen met de gedeputeerden, dat er een akkoord op hoofdlijnen is. Als aanvulling op het contract dat we met zijn vrijwillig zijn aangegaan, dus als sommigen zeggen: 'We zitten met elkaar in de tang'. In juridische termen heet dat een contract. Dat hebben we vrijwillig afgesloten. Waar zowel de opdrachtgever, de drie overheden, als de

opdrachtnemer aan gehouden is. Dat akkoord op hoofdlijnen is er. Dus het proces wat we nu aflopen, is het akkoord op hoofdlijnen om te zetten in een vaststellingsovereenkomst. Het mooie van het akkoord op hoofdlijnen is dat de scope ongewijzigd blijft. Want vergeet niet, het is een mooi project voor de gemeente Groningen en voor de omgeving, de regio Groningen. Waarbij ook die verdiepte ligging ervoor zorgt dat de woonwijken met elkaar verbonden worden. Dat het Julianaplein verkeerslichten vrij zou zijn. Dus dat is een mooi project als het klaar is. De scope blijft ongewijzigd ook. Dat is het akkoord op hoofdlijnen, en de vertragingen blijven beperkt tot de eerder vastgestelde zesendertig maanden. Dat is het proces wat we nu aflopen, en dat is de snelste weg naar het afmaken van de Ring Zuid. En u ziet ook dat er buiten hard gewerkt wordt. Het werk ligt niet stil, er wordt misschien wel harder gewerkt dan ooit. Ieder geval zichtbaarder dan ooit. Er is voortgang en we proberen dat akkoord op hoofdlijnen zo snel mogelijk te doen. Ik heb destijds gezegd, eerder weken dan maanden, inmiddels heb ik al eerder gezegd, daar heb ik spijt van. Dat zal niet zo zijn. Maar ook hier geldt dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat. We willen een goede vaststellingsovereenkomst en de duivel schijnt in de details te wonen. Dus daar gaat het dan om. We verwachten dat dat akkoord op hoofdlijnen, ja ik ga geen datum noemen, want daar krijg ik spijt van. Er is gesuggereerd over het verschil tussen een stad en regio. Tussen provincie en gemeente. Is dat wel één geheel? Het belang van de rijksweg door de stad Groningen is niet alleen een stedelijk belang. Wij als gemeente, hebben daar een belang bij, zeker ook voor onze inwoners die hier wonen, maar ook de regio. En net als omgekeerd, hebben we ook belang bij de regioprojecten die nog verder in het RSP project zitten, N33 en de spoorlijn Veendam Stadskanaal. Dus er is geen verschil van mening, verschil van inzicht, in het belang van de weg voor de gemeente en voor de regio. Het is geen stadse weg. Het is een rijksweg, die de provincie ook verbindt met de gemeente en ook een doorgaande weg is. Dus wij hebben daar met zijn allen belang bij. En ook in het AZ, dus het opdrachtgeverschap is in het belang van de gemeente, en de provincie en de regio om deze weg wordt volop gezien. Daar is geen verschil van inzicht. Het belang wordt volkomen erkend. De rol van het rijk wordt nog even, het is een rijksweg. Destijds is die realisatie overeenkomst gesloten door gemeente, provincie en rijk. Waarbij het rijk het contract beheert en ook verantwoordelijk is voor het management. De provincie is de beheerder van RSP-gelden en die is dan ook financieel verantwoordelijk risicodragend voor die financiën. Dat betekent dat ook de discussie in provinciale staten een andere dimensie heeft, dan de discussies zoals hier in de gemeenteraad zal plaatsvinden.

02:40:51
Voorzitter: Dan heeft u een vraag van mevrouw De Wrede van Partij voor de Dieren.

02:40:56
Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel, Voorzitter. De wethouder refereerde even aan dat er iets was gezegd over de verhouding tussen het rijk van zowel de stad als de provincie, en dat de stad ook een regionaal en stedelijk belang was. Nou, dat is ook een discussie waardig. De Partij voor de Dieren vindt de weg niet in het belang van de stad. Maar daar wil ik het niet over hebben. Waar ik het zonet over had, is het feit dat de gedeputeerde van de provincie heel duidelijk zegt: 'Rijk, jullie moeten meebetalen. Wij gaan financieel de soep in door deze rijksweg. En we kunnen bepaalde projecten uit de RPS-pot op deze manier niet meer betalen'. En wat ik geprobeerd heb te zeggen, is dat ik de gemeente in die strijd nooit ergens

hoor of ergens zie, en dat ik zou willen dat de gemeente, dat dit college, dat u ook opstond en zei: 'Wij staan zij aan zij met de provincie. Wij trekken samen op. Wij zijn ook van mening dat het rijk, dat Rijkswaterstaat hier zijn verantwoordelijkheid moet nemen en zijn portemonnee moet trekken'. En dat is en wat ik zonet probeerde duidelijk te maken, dat ik die houding niet zie. Dat ik mij afvroeg waarom. Ik deed een paar suggesties, die wil ik niet nog een keer herhalen. Ik neem ze ook niet terug, maar graag zou ik van u horen, dat u achter de provincie staat.

02:42:25
Voorzitter: Ik denk dat uw punt duidelijk is. De wethouder.

02:42:32
Wethouder: Het contract is zo, dat het rijk dat het contract beheert, en de provincie de financiën beheerst vanuit de RSP. Die gesprekken tussen gedeputeerde en minister vinden plaats. En uiteraard is de gedachte dat het een rijksweg is, en dat het rijk ook zou kunnen bijspringen, natuurlijk een volkomen logische gedachte. En uiteraard steunen we daar de provincie in om die gedachte ook uit te dragen. Er werd ook gesuggereerd van, het rijk daar gaan we niet over. Maar via uw partijlijn, vervolgens via de tweede kamer, en dat is natuurlijk de duale counterpart van de minister, is het uiteraard goed mogelijk om daar ook dit punt aan de orde te brengen.

02:43:12
Voorzitter: Mevrouw De Wrede, ik stel voor dat u dan heel kort even iets zegt.

02:43:15
Mevrouw De Wrede: U zegt: 'Wij steunen de provincie, dat zei zeggen, het rijk mag ook een beetje meebetalen aan deze [onhoorbaar].' Dat is nu niet wat ik bedoel. Het is niet genoeg dat u zegt: 'Ja, we steunen de provincie daarin'. Ik zou willen dat uzelf ook op de voorgrond ging staan, en dat u ging zeggen tegen iedereen 'Wij willen dat ook'.

02:43:34
Voorzitter: Ik stel voor dat de wethouder eerst even verder gaat.

02:43:40
Wethouder: Er is gesproken over de omwonenden. Ze hebben de overlast die er nu is. Die overlast komt natuurlijk omdat het werk ook echt voor gaat, misschien wel harder en zichtbaarder dan ooit, ook hoorbaarder dan ooit. In uw aankondiging van dit debat had u het over [onhoorbaar] De Zaayer. Wij proberen met allen die overlast hebben van de aanleg van de Ring Zuid, van de werkzaamheden daaromheen, rekening te houden en in gesprek te gaan, om te kijken of dat of dat verminderd kan worden. Er zijn omgevingsmanagers daarin bezig. U noemt in het speciaal De Zaaier. Onlangs heb ik uitgebreid gesproken met de mensen van De Zaaier. We hebben het er vaker over gehad, de aggregaten zijn veranderd van dieselaggregaten naar de stroomaggregaten. We willen die weg asfalteren. Er is een zes meter hoog doek met de noise control opgehangen. Luchtkwaliteit, dat is inderdaad nog iets. Er zijn pieken, en die pieken die ruik je. Het daggemiddelde dat kan wel een keer vereffenen. Dat het wel onder de wettelijke norm blijft, maar er wel overlast is. Er is een volkomen besef over de overlast die die mensen bij De Zaaier hebben. We zijn daarmee in gesprek. Binnenkort hebben we daar een vervolggesprek. Ik wil eerst met hun delen wat onze bevindingen zijn, voordat ik dat met u deel. Ik heb gezegd, ik kan geen ijzer met handen

breken, maar al het overige wil ik proberen om te kijken wat daar mogelijk is. Ook afspraken met onderaannemers. Ook daar is CHP zich volop van bewust. We spreken ze er ook op aan, om dus ervoor te zorgen dat die afspraken met die andere aannemers, dat ze zich houden aan afspraken. Zodra er een melding is, wordt er ook op ingegrepen en houdt dat op. Dat is de bedoeling. En zo doen we dat met de mensen van De Zaaier, we hebben binnenkort, eind deze maand, weer een vervolggesprek om te kijken wat er nou echt structureel op een andere manier kan. Maar nogmaals, ijzer met handen breken kan ik niet. U zegt iets over een raadsonderzoek. In feite ligt dat natuurlijk bij u, of u dat ter zijner tijd wilt doen. Vanuit de provincie gaat een onderzoek plaatsvinden, gedeputeerde heeft dat al toegezegd. We zitten verder nog midden in het proces om te komen van die AHO, afspraak op hoofdlijnen, naar een vaststellingsovereenkomst. Nog even richting de PVV, staat alles op alles om het vlot te trekken. Precies dat doen we. Maar het loopt, er wordt gewerkt aan de verdiepte ligging te schrappen. Zoals u weet, die is in aanleg. Tenslotte de faunapassage. U heeft van tevoren aangekondigd dat u daar een opmerking over zou maken. Het is een afweging tussen wat Gyas en de Hunze willen. Daar zijn we natuurlijk uiteraard mee in gesprek. Maar ook de faunapassage, die een onderdeel is van een langere faunapassage onder verschillende bruggen door, past ook bij het gemeentelijk beleid. Dus die afweging maken we. Daar kan ik nu nog geen uitkomst over geven. Maar de belangen van de verschillende partijen zijn helder. Dat moet in een afweging komen en als u wilt, kan ik u daarvan op de hoogte stellen, hoe die afweging uitvalt. Dus daar kom ik op terug.

02:47:17

Wethouder: Dank aan de wethouder voor zijn beantwoording. Dat laatste punt noteren we denk ik als een toezegging. Het antwoord op de vraag van Student en Stad. U had twee vragen gesteld, dat klopt. U had ook nog een vraag gesteld over de bevoorrading. Ik stel voor dat u dat even buiten deze vergadering doet. De heer Stayen had nog een vraag zie ik en de heer Dijk. Ik mag ervan uitgaan dat dat korte vragen zijn.

02:47:44

De Heer Dijk: Dank u Voorzitter. Niet zozeer een vraag, maar naar aanleiding van wat de wethouders net zegt. Hij benadruk iedere keer: 'Het is een rijksweg'. die het is een rijk. Ja, dat zal wel, maar is de wethouder niet mee eens dat wij deze rijksweg, zachtjesaan als stadsweg zijn gaan gebruiken? En dat met het voorgestelde mobiliteitsplan trucks, dat aandeel stadsverkeer op die rijksweg nog veel en veel groter wordt. Ik heb het even nagezocht. Amsterdam heeft de ring rond of net in de stad, daar is bijna tachtig procent van het verkeer, stadsverkeer. Ik verwacht niet dat die cijfers in Groningen veel anders zullen zijn. Eerder erger.

02:48:21

Voorzitter: Uw vraag is helder. Niet iedereen is het daarmee eens, zie ik, maar ik kijk naar de wethouder of hij daar nog op wil reageren.

02:48:33

Wethouder: Ja, het is een rijksweg midden door de stad. Dus er rijden zowel stad-ers op als mensen uit de regio. En mensen van Duitsland. Iedereen mag erop rijden.

02:48:45
Voorzitter: Meneer Dijk. Maar dan moet u mij beloven dat u het echt kort houdt, want anders dan ik heb een hamer, dan tik ik u af.

02:48:52
De Heer Dijk: Ja, Voorzitter. Ten eerste dank voor de beantwoording, ook over het steunen van de bewoners als het gaat om omgang met overlast. Dat is een stuk helderder. U zei wel iets opvallends. U zei: 'Ja, u kunt het in de tang noemen, ik noem het een contract'. En u zei, er is een akkoord op hoofdlijnen en dan zei u, de duivel zit in de details. Ja, geld dus. Of vertraging. En mijn vraag is dan, als ik een gedeputeerde zie, die zegt enkele honderden miljoenen, en we lopen drie jaar vertraging. Ja, dan is dat toch geen contract, en houdt iemand zich niet aan het contract. En u noemt dan vervolgens ook geen datum, van wanneer het dan wel duidelijk en openbaar wordt en er een definitief akkoord is. Dan is mijn vraag, een simpele vraag, is er dan niet gewoon een heel slecht contract getekend? En in het verlengde daarvan, moet de gemeente daar niet van leren en is het daarom, en ik hoor een aantal partijen dat zeggen, is het daarom niet ontzettend noodzakelijk om, als dit voorbij is, daar lering uit te trekken en daar wel een raadsonderzoek naar te doen. Want het betekent nogal iets voor een bewoner.

02:49:59
Voorzitter: Het woord is aan de wethouder.

02:50:04
Wethouder: Het is een bijzondere situatie. Het lijkt me sowieso goed om, als dit voorbij is, om terug te kijken en hier lering uit trekken voor een volgend contract. Dat lijkt me sowieso goed. Of het een raadsonderzoek of iets anders zou moeten zijn, dat laat ik natuurlijk bij u. Maar het lijkt me goed om hier lering uit te trekken.

02:50:32
Voorzitter: Zijn er verder nog mensen die een laatste slotzin willen? Meneer Van Kesteren.

02:50:42
De Heer Van Kesteren: Dank u wel Voorzitter. Ik zal het heel kort houden en dat kan altijd als je het vergelijkt met de heer Dijk. Maar, Voorzitter, die financiële overschrijdingen, de gemeente die heeft daar minder last van. Maar op termijn zal dat wel door de provincie gevoeld worden, de gevolgen daarvan. Want er wordt niet aan het tracé-besluit gehouden. En daar ga ik in mee met de heer Dijk.

02:51:24
Voorzitter: Meneer Van Kesteren, zou u de beschouwing willen overslaan?

02:51:31
De Heer Van Kesteren: Op termijn zal dat door de gemeente worden gevoeld, die gevolgen. De wethouder, die zei van: 'IJzer met handen breken, kan ik niet.' Maar de wethouder kan waarschijnlijk wel mee masseren met de provincie, en de verdiepte ligging wegmasseren. In hoeverre is de wethouder, het college daartoe bereid? Want dat zal de grote angel uit het project halen.

02:51:56
Voorzitter: Uw vraag is helder.

02:51:57
De Heer Van Kesteren: Als het helder is voor u, dan moet het voor de wethouder zeker helder zijn.

02:52:01
Voorzitter: Volgens mij was de vraag of de wethouder in staat is om de verdiepte ligging nog weg te masseren.

02:52:14
Wethouder: Nee, het antwoord is nee.

02:52:16
De Heer Van Kesteren: Voorzitter, dat moet de wethouder even uitleggen. Waarom? Dat is toch een onderdeel van het project, een heel belangrijk onderdeel. Hoezo wordt dat niet?

02:52:27
Voorzitter: U zult het toch moeten doen met het antwoord meneer Van Kesteren.

02:52:29
De Heer Van Kesteren: Ik vind het een kul-antwoord eerlijk gezegd. Vind ik wel dat er serieus antwoord gegeven moet worden op mijn vraag. Op een serieuze vraag, die heel relevant is. Vind ik dat dat wel moet gebeuren door het college.

02:52:43
Voorzitter: Ik trek de conclusie dat de wethouder heeft geantwoord dat hij dat niet weg kan masseren, en daar zou u het mee moeten doen. De heer Dijk had volgens mij nog een vraag, maar eigenlijk wil ik u vragen om dat niet meer te doen, gezien de tijd. Dan was hij ook niet zo belangrijk constateer ik. Het ging om een informerende college brief die in principe niet doorgaat naar de raad. Nu hebben de indienende fracties van deze sessie aangekondigd dat zij van plan waren aan om vijf moties vreemd te gaan indienen. Ik weet niet of dat nog steeds het geval is? Meneer Dijk?

02:53:26
De Heer Dijk: Voorzitter, ik moet in ieder geval even met degene die normaalgesproken de woordvoering doet, en omdat we zo makkelijk parallel met elkaar vergaderen, zorgt het ervoor dat ik het even met hem moeten overleggen.

02:53:35
Voorzitter: Dat begrijp ik. En ik kan me voorstellen dat u dat ook wilt doen met de mede-indieners. Dan wil ik u wel meegeven om die moties vreemd dan wel tijdig rond te sturen naar de overige fracties, want volgens mij voorkomen we dan, dat we nog een heel nieuw debat gaan voeren over deze moties tijdens de raadsvergadering. Dan heeft u uw tas al zo'n beetje ingepakt. Dan dank ik de mensen hier en de mensen thuis. Dan wens ik u nog een fijne avond.

Arbeidsmarkt(beleid) en scholing

02:54:11
Voorzitter: Dames en heren, hartelijk welkom. Ook de mensen thuis. Ik wil dus graag beginnen en ter sprake is het arbeidsmarktbeleid en scholing. Het is een beeldvormende sessie, dus u zult vooral van informatie worden voorzien, waar u natuurlijk van alles en nog wat over kunt vragen. We hebben tot half tien de tijd en er zijn een viertal mensen die

digitaal deelnemen aan deze bijeenkomst. Ik wil even checken of ze inderdaad aangesloten zijn. Dat is op de eerste plaats de heer Atema van de Stadspartij.

03:44:39
De Heer Atema: Ja, dat is zeker de eerste plaats. Present.

03:44:42
Voorzitter: Mooi zo, dat is heel goed. De heer Bosch van Student en Stad.

03:44:49
De Heer Bosch: Ja, ook aanwezig.

03:44:51
Voorzitter: De heer Rebergen van de ChristenUnie. Ook die zie ik.

03:44:56
De Heer Rebergen : Jawel, Voorzitter.

03:44:57
Voorzitter: Mooi en de heer Benjamins van D66.

03:44:59
De Heer Benjamins: Aanwezig, Voorzitter.

03:45:04
Voorzitter: Ja, helemaal goed. Dat betekent dat we compleet zijn. We hebben een tweetal presentaties die worden gegeven door mevrouw Josien Hof, programma- adviseur bij Werk in Zicht van de arbeidsregio Groningen en Noord-Drenthe en de heer Wams, beleidsadviseur DMO van de gemeente. U mag uw vragen stellen tijdens de presentatie. Ik houd wel een beetje de tijd in de gaten om ervoor te zorgen dat beide presentatie voldoende aan bod komen. Dan wil ik graag eerst het woord geven aan de verantwoordelijk wethouder, nadat de heer Loopstra zijn opmerkingen heeft gemaakt.

03:45:55
De Heer Loopstra: Ja, Voorzitter, ik had even een vraag, want op de ene agenda stond van acht tot negen en op een andere agenda zag ik staan van acht tot half tien. Het is wel belangrijk dat we weten hoelang het allemaal duurt.

03:46:07
Voorzitter: Waar gaat uw voorkeur naar uit?

03:46:08
De Heer Loopstra: Half tien natuurlijk.

03:46:09
De Heer Loopstra: Mooi zo, dan doen we dat. De wethouder, mevrouw Bloemhoff.

03:46:15
Mevrouw Bloemhoff: Dank u wel, Voorzitter. Fijn dat u allemaal, dan wel fysiek, dan wel digitaal bij één bent voor de bijeenkomst van de arbeidsmarktregio. Ja, we merkten eigenlijk inderdaad dat er heel veel vragen zijn als het gaat om begeleiding naar werk, zeker in deze tijd van de coronacrisis. Gelukkig is er een steunpakket waardoor heel veel werknemers op dit moment nog werk hebben, maar we weten ook dat dat een beetje stilte voor de storm is en dat er een hele grote kans is dat er een hoos komt aan werkzoekenden. Aan de andere

kant hebben we natuurlijk sectoren waar veel werk was en ook in de toekomst veel werk zal zijn, bijvoorbeeld in de ICT en de techniek. We hebben besloten deze presentatie te geven langs de lijn dat iedereen inzicht heeft in wat deed de arbeidsmarktregio en welke nieuwe positie krijgt de arbeidsmarktregio? Daar zal Josien zometeen wat meer over vertellen. We hebben er ook voor gekozen om u even mee te nemen in de plannen rond het Nationaal Programma Groningen, want daar heeft de arbeidsmarktregio ook de spilfunctie in gekregen samen met de ROC 's, de Hanzehogeschool, de universiteit en alle sociale partners. Arbeidsmarktregio is gemeente, UWV en provincie dus zeg maar alle spelers die ertoe doen, hebben samen een plan geschreven waarvan wij denken dat het nodig is voor de arbeidsmarkt van de toekomst. Informatie over dat plan zal straks daar voor u liggen. Hier zullen we op ingaan tijdens deze sessie en natuurlijk een aantal moties die zijn ingediend en gewoon de crisisdienstverlening en welke ontwikkelingen er op dit moment gaan zijn. Ik denk dat daar de meeste belangstelling naar uitgaat, maar u bent inderdaad gewoon vrij om tijdens de presentatie vragen te stellen. Dan wil ik graag nu het woord geven aan Josien voor de presentatie.

03:48:04
Voorzitter: Nou, voor dat u dat doet-

03:48:06
Mevrouw Bloemhoff: Sorry, Voorzitter.

03:48:07
Voorzitter: U kunt dus vragen stellen tijdens de presentatie. Het is wel even de bedoeling dat u uw hand opsteekt, dan heb ik tenminste ook wat te doen en ik zit ook wat in de spagaatpositie, omdat ik zowel de live aanwezige mensen als de digitaal aanwezige mensen in de peiling moet houden. Hoe dat laatste werkt, dat weet ik niet helemaal precies, er zal wel iets in het beeld verschijnen neem ik aan, als iemand z'n hand opsteekt. Ik zal proberen iedereen zo goed mogelijk aan bod te laten komen. Dan nu het woord aan mevrouw Hof voor de eerste presentatie.

03:48:46
Voorzitter: Eén klein technisch dingetje, als de mensen thuis wat willen zeggen, zeg dan even 'voorzitter', dan komt het in ieder geval tot mijn oren en dan werkt het beter.

03:49:08
Josien Hof: Ik hoop dat iedereen mij ... Zal ik hier gaan staan? Dat is denk ik wel het makkelijkste. Mijn naam is inderdaad Josien Hof. Ik ben programma-adviseur bij de arbeidsmarktregio. Ik doe dit samen met Erik, dus als het stukje van Erik komt dan pass ik 'm door en Carine zal zelf ook nog een stukje doen. Ik zal even het algemene stuk doen en inderdaad zo gauw er een vraag is, hoor ik het graag. Ik hoop dat we daar antwoord op kunnen geven. Als het niet lukt, dan kan ik er later op terugkomen. Ik hoop dat ik alle vragen kan beantwoorden. Ik sta eerst even stil bij de landelijke koers, want je ziet eigenlijk al best wel een aantal jaren dat het Rijk steeds meer inzet op die regionale samenwerking. Dat begon eigenlijk al in 2009 met Aanpak Jeugdwerkloosheid, wat regionaal ingezet werd, maar in 2012 werd dat ook bevestigd met de wetgeving van SUWI, die eigenlijk de basis voor de arbeidsmarktregio's is. Ik zal daar zo nog even op terug komen. Je ziet het ook in Breed offensief dat is eigenlijk een aanpak die voor mensen met een arbeidshandicap uitgerold

wordt. Perspectief op Werk, Regiodeals, Nationale Programma's, hierbij zie je ook dat het over regio 's heen gaat en ook in samenwerking met allerlei partners. We zien het ook terug in het huidige Steun en herstelpakket voor de crisisaanpak. Eigenlijk zie je in de laatste jaren – en dat wordt nu steeds duidelijker – dat het Rijk echt inzet op een regionale aanpak, maar niet alleen regionaal, maar ook met partners samen. Er zijn twee studies gedaan, commissies bij elkaar gekomen, die eigenlijk ook tot de conclusie komen dat dat voor de toekomst eigenlijk een hele goede is, dus dat je eigenlijk buiten de stelsels gaat, buiten de grenzen gaat en veel meer in die samenwerking dingen doet. Ik zei net al, de basis zat in de SUWI-wetgeving die is vastgesteld in 2012 die is herzien en komt gewijzigd terug in 2020, maar de echte wijziging komt in januari 2021. Wat gebeurt daar? Dat gaat over de vormgeving van de arbeidsmarktregio, de regionale werkgeversdienstverlening, de regionale werkzoekendendienstverlening en de transparante arbeidsmarkt. Dat zijn eigenlijk de vier pijlers die in studie komen en die men echt vastgesteld wil zien. Nu hebben wij eigenlijk het geluk in deze regio dat wij al een aantal jaren bezig zijn, eigenlijk vanaf 2012 en dat wij, wat de SUWI hier allemaal vraagt, al hebben. Dat is echt wel een groot verschil met andere arbeidsmarktregio's. Er zijn er 35 in Nederland, die nu echt heel erg aan de bak moeten om dit te realiseren, dus wat dat betreft hebben wij daar gelukkig een voorsprong op. Even kort hoe onze arbeidsmarktregio eruitziet. Wij bestaan uit 16 gemeenten, UWV een SW-bedrijven en we zijn opgedeeld in vijf subregio's. Overigens toen ik in 2012 begon bij de arbeidsmarktregio waren er nog 27 gemeenten, dus door de herindeling is er wel wat veranderd en nu met Eemsdelta zal dat straks ook weer gaan veranderen. Zo zit er ook steeds dynamiek in die gemeente-indeling. De partners zijn scholen, sociale partners, werkgeversorganisaties, brancheorganisaties en de provincie. Dat is dus eigenlijk het speelveld waarin wij ons begeven. De stad Groningen is overigens centrumgemeente, dat staat ook vastgesteld in de SUWI-wetgeving. Dat is de faciliterende gemeente, dus die moet eigenlijk ook de samenwerking aanjagen. Carine is daarom ook voorzitter van de arbeidsmarktregio. Waarom dingen samen doen? Los van dat het in de wetgeving staat, wij lopen natuurlijk niet voor niets vooruit hier in deze regio. Wij zijn er eigenlijk van overtuigd dat werk en werkgevers geen gemeentegrenzen kennen. Een werkgever gaat niet nadenken over of iemand toevallig in Aduard woont en daardoor telt hij niet mee en mag hij niet in Groningen werken. Nee, zo werkt dat dus niet. Daardoor is arbeidsmarktbeleid eigenlijk ook één van die dingen die juist heel erg handig is om op regionaal niveau met elkaar te bekijken. Daarbij is het natuurlijk ook gewoon goed om van elkaars kunde, kennis en innovatie en organiserend vermogen gebruiken te maken. We hebben eigenlijk altijd de slogan, die zie je linksonder: #samenwerkenloont! Dat is ook altijd de intentie geweest, zoals wij met elkaar gewerkt hebben in de arbeidsmarktregio. Zijn er tot dusver vragen? Ik zie nog geen handjes, dus het gaat goed. Eigenlijk is de visie geweest, van 2012 tot 2020, en dat doe ik even bewust, want we gaan zometeen, ook door de crisis, een wat andere focus krijgen, maar de afgelopen jaren hebben wij eigenlijk vooral ingezet op één aanspreekpunt voor werkgevers om tot een optimale match te komen. Daar zijn de interventies vooral op gericht en de Aansluiting Onderwijs Arbeidsmarkt. Daar hebben wij vooral heel veel samengewerkt met RMC, mbo, PrO/VSO voor het ontwikkelen en implementeren van de aanpak ten aanzien van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Dat waren dus eigenlijk de twee sporen waarin wij de afgelopen jaren ingezet hebben. Als je dan kijkt wat daar dan eigenlijk voor projecten, interventies, activiteiten uit voort zijn gekomen. De Aanpak jeugdwerkloosheid,

daar is überhaupt de arbeidsmarktregio uit ontstaan. Dat is ooit in 2009 begonnen, de Aanpak jeugdwerkloosheid en dat is ook altijd een belangrijke pijler geweest in de hele arbeidsmarktregio. Er is ook een regionaal team dat zich daarmee bezighoudt en daar gewoon goede afspraken over maakt en goede interventies op doet. De Afspraakbanen, de banen voor mensen met een arbeidshandicap. In het land wordt ze ook Afspraakbanen genoemd. Daar hebben wij veel interventies op gepleegd. Wij lopen daar qua aantallen ook flink op vooruit ten opzichte van de rest van Nederland. Praktijkleren hebben we ook ingezet. Dat is eigenlijk een vrij recente ontwikkeling moet ik zeggen, maar wel eentje, die we voortvarend opgepakt hebben. Het betreft het zorgen dat mensen die geen startkwalificatie hebben in een werkomgeving die startkwalificatie alsnog kunnen halen via certificering. Route Arbeid dat is iets wat wij gedaan hebben, jongeren die van de PrO/VSO kwamen, als een kwetsbare groep werd die gezien, werden in het laatste jaar eigenlijk al opgepakt door ouders en gemeente samen. Zodat op het moment dat zij naar werk konden, dat ze op dat moment al begeleid werden naar werk. Route Entree is eigenlijk hetzelfde, als Route Arbeid, maar dan voor het entree-onderwijs, dus dat is samen met het mbo. Eigenlijk was Route Arbeid met de PrO/VSO-scholen heel veel samenwerken en Route Entree was vooral met de mbo's samenwerking zoeken. Eén marktbewerkingsplan met brancheteams. We hebben brancheteams opgericht in de regio, dus eigenlijk teams die per branche gaan samenwerken, techniek, zorg, zakelijke dienstverlening, onderwijs, bouw et cetera. Zo hebben we de branches verdeeld, zodat daar een regionale samenwerking op komt. Regionale aanpak en regionale afspraken. Het gaat er echt om dat je één aanspreekpunt per werkgever hebt, dus als je iemand in Delfzijl spreekt dat die ook kan spreken voor de hele regio met die werkgever en met al die werkzoekenden die daarachter hangen. Dat is het idee daarachter en ook dat grote werkgevers in de stad niet door tien verschillende gemeenten benaderd worden en ook nog eens door het UWV en door een SW, dus dat dat wat gestroomlijnd wordt. We proberen vervolgens arrangementen met werkgevers te maken. Dat betekent dat je eigenlijk een afspraak maakt over een traject met scholing, begeleiding en één afspraak voor de werkgever voor eigenlijk alle doelgroepen, zodat je probeert die harmonisatie van die regelgeving daar echt in te zetten. Top Rents in Aduard is daar een mooi voorbeeld van, want daar zijn we wel ... Albert Heijn is het ook mee gebeurt met Afspraakbanen. Op die manier proberen we afspraken te maken en het wordt ook landelijk gedaan met grote concerns, met Praxis zijn bijvoorbeeld ook afspraken. Die proberen we dan ook via zo'n arrangement in de regio ook verder te verzilveren. Samenwerken rondom statushouders. Daar wordt ook veel samengewerkt en daar is nu, nu de inburgering weer naar de gemeente komt, komt dat weer veel meer naar voren, dus daar is ook gekeken: hoe kunnen we samen inkopen, hoe kunnen we dingen goed samen doen? Het Werkfestival is in 2018 tot stand gekomen. Het Werkfestival was eigenlijk iets heel groots, maar ondertussen hebben ook heel veel ontmoetingen gedaan op informele wijze om werkgevers en werkzoekenden bij elkaar te brengen. Je merkt namelijk vaak dat als mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op cv moeten gaan solliciteren dat dat voor hun eigenlijk al een moeilijkheid is. Op het moment dat je mensen in een informele setting elkaar laat ontmoeten, zonder dat er cv's bij komen kijken, dan ontstaat er vaak een klik en ontstaat daar iets uit, dus dat is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een hele goede manier. Er zijn Baanborrels georganiseerd, Afspraakpapa's, dat was dan echt speciaal voor mensen met een arbeidshandicap. Daar hebben we echt veel profijt van gehad. Het is

echt jammer dat door de coronacrisis dat wat minder is, maar we proberen dat op digitale manier straks weer wat meer vorm te geven. Een ander ding is de ESF-coördinatie. ESF, het Europees Sociaal Fonds. Daar kun je subsidie van krijgen of eigenlijk wordt het gewoon verdeeld, maar er zit een enorme administratie achter. Het indienen en de coördinatie wordt ook door de arbeidsmarktregio gedaan. Ik ben best trots om te zeggen dat we eigenlijk altijd 100 procent kunnen verzilveren van die subsidie, want dat is eigenlijk in de rest van Nederland niet normaal dat dat zomaar gebeurt. Bij ons lukt dat eigenlijk elk jaar wel.

04:00:00
Wethouder Bloemhoff: Eigenlijk elk jaar wel.

04:00:04
Voorzitter: Dan is er een vraag van de heer Nieuwenhuijsen.

04:00:07
De heer Nieuwenhuijsen: Ja, dank u, voorzitter, een korte vraag, hoor. Hoeveel betreft die subsidie ongeveer, die Europese subsidie?

04:00:13
Josien: Het gaat over een aantal jaren en volgens mij ging het voor 2017-2020 om zeven miljoen. Maar er zit vijftig procent cofinanciering in en daar zit die administratie in, omdat we die uren allemaal heel duidelijk moeten administreren. Wat wij ook hebben, en dan refereer ik even naar de SUWI die er aankomt en waar wij ons op gericht hebben, een ingang voor werkgevers, dat hebben wij al. We hebben een website en ik wil daar toch even snel naartoe. Ik ga niet de hele website door, hoor. Hier staat informatie over regelingen, maar wat vooral ook bijzonder is [onhoorbaar]. Op het moment dat jij een vraag hebt aan een werkgever hebt en je woont in een bepaalde regio - o, sorry - bijvoorbeeld: ik woon in Groningen en ik werk in de sector zorg en dan zie je dat je rechtstreeks contact kunt opnemen met accountmanagers met telefoonnummers en e-mailadres om inderdaad rechtstreeks contact te krijgen. Dus dat is een heel laagdrempelige manier voor werkgevers om in contact te komen met adviseurs. Verder staat er wat je allemaal bij ons kunt krijgen, dus eigenlijk wat ik net al vertelde, en de projecten en de financiële regelingen. Ondanks dat wij ons gericht hebben op de werkgevers, merkten we op een gegeven moment op de stroom van het economische peil dat heel erg omhoog ging, dat er ook een tekort kwam aan werknemers, bij werkgevers, en dat wij dachten: wij moeten die werkgevers ook bedienen zodat we een extra stroom naar werkgevers toe kunnen bewerkstelligen. We wilden geen vacaturefabriek worden en daarom hebben wij Kansrijk Beroep in het leven geroepen. Kansrijk Beroep is een site, nu nog alleen geënt op de bouw en techniek, waar je als werkzoekende je per vak kunt inschrijven en op het moment dat jij je inschrijft om isolatiemonteur te willen worden, dan zit daar direct een traject aan vast van scholing en een baangarantie van een half jaar. Dus daar gingen wij ook heel veel voorlichting over maken. Dan kwamen er voorlichting, soms in samenwerkingsverbanden met werkgevers, op scholen en dan kwam kwamen daar groepen door. En die hebben dan vervolgens een baangarantie. Dit werd op een gegeven moment gelieerd aan het Duizendbanenplan. Daar zal ik zo nog even opkomen. Dat ging vooral om bouw en techniek, dus daar waren extra mogelijkheden voor financiering voor goede scholing, ook voor maatwerk scholing, dat wil zeggen dat bij werkgevers in house zo'n traject plaatsvindt, samen met een school opgezet.

Dus daar hebben we heel goed gebruik van kunnen maken, van deze site. Het leuke is dat wat wij gedaan hebben tijdens de coronacrisis. Toen kwam echt dat online leren op, want mensen wisten niet wat er ging gebeuren en er kwamen veel mensen thuis te zitten, zoals uit de horeca, en toen hebben we online leren daarbij ingezet. Dus hier zitten tachtig, zeg ik uit m'n hoofd, minimaal tachtig opleidingen om te doen en daar hebben wij echt al meer dan 1500, 2000 mensen mee bereikt die een online opleiding volgen. Dat hebben wij dus weer uitgezet via werkcoaches, maar eigenlijk kan iedereen hier gewoon gebruik van maken, dus ook als je werkt kun je hier gebruik van maken. En het laatste, dat zei ik al even, is het Duizendbanenplan. We hadden deels dat maatwerk met baangarantie en scholing bij een bedrijf. Dat zag je, Kansrijk Beroep. Maar wat bij het Duizendbanenplan ook belangrijk was, is dat we hebben gezegd: de mensen die in aardbevingsgebied wonen moet ook kunnen profiteren van de kansen die er zijn ten aanzien van de versteviging, zowel inwoners als ondernemers. Maar als je het hebt over mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, is het niet altijd zo dat je dan direct bij een bedrijf aan het werk kan, zoals bij dat vorige traject, direct aan het werk met een baangarantie. Dus wij moesten ook meer gaan opleiden in een langere periode, maar dan wel op laag niveau, want je kunt niet altijd direct op een MBO-niveau starten, dat is niet iedereen gegeven. Dus we zijn voorschakeltrajecten gaan bouwen via een open house inkoopstrategie. Dat klinkt heel bla bla bla, maar je moet je die opleidingen natuurlijk gaan inkopen en dan denk je: hoe doen we dat nu, gaan w, dat via een aanbesteding doen, maar dan kies je vaak maar uit twee of drie opleiders die dat gaan doen, terwijl het eigenlijk heel belangrijk is voor mensen die afstand tot de arbeidsmarkt hebben, dat ze dicht bij huis kunnen worden opgeleid. Dus moesten die opleidingen overal in de regio komen en ook veel. Dus toen hebben we een open house-constructie gekozen, en dat gaat erover dat je eigenlijk voorwaarden stelt aan een bepaalde opleiding - dus een timmermansopleiding moet hieraan voldoen, een goede accreditatie et cetera, et cetera, de kwaliteit moet goed zijn - als jij een opleiding kan aanbieden die daaraan voldoet, mag je in Kansrijk Opleiden. Dat betekent dat je je opleiding hier mag aanbieden aan alle werkzoekenden. En nou, dan kom je hier in en dan kun je per sector kijken welke soort opleiding wil ik, waarover wil ik meer informatie krijgen en dan kun je je aanmelden. Wij hebben gezegd, die aanmelding gaat via een werkcoach, omdat bij mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een voorgesprek is met een werkcoach voordat die aanmelding komt. We hebben hier ook campagne op gedraaid, en hier zijn daardoor heel veel mensen in opleiding gegaan. Dit heeft een tijdje gekost om goed ontwikkeld te krijgen, er zit ook een deelnemersadministratie achter. Dat liep voor de coronacrisis, toen wij die campagne gingen lopen, heel hard. Je ziet wel dat door corona dat iets afneemt en online leren weer toeneemt. Zo gaat dat, maar we hopen wel dat straks als alles weer een beetje normaal is, dat weer mooi door gaat lopen. Het is nu geënt op de bouw en techniek. We hebben wel gezegd, we gaan daar ook zorg in zetten en nog meer dingen. Dat komt straks terug met het werken aan ontwikkeling waar wij een project gaan indienen, waardoor we dit ook voor een bredere doelgroep en voor meer sectoren kunnen gaan doen. Het is nu echt op de bouw en techniek gericht, dat is onderdeel van het Duizendbanenplan, en het hing samen met de versteviging van die gebouwen. Zijn er ondertussen vragen of opmerkingen? Ik zei net: we hebben die branche-teams en wat ik net even liet zien van Kansrijk Beroepen, dat is vooral geënt op de bouw en techniek. Dat kan de indruk geven dat er in die andere branches niks gebeurt. Maar daar gebeurt van alles. En daar gaat Erik iets over zeggen.

04:08:35

Erik: Ik zie dat onderwijs er nog bijstaat, dat had eigenlijk weggemoeten. Maar goed. Ik wil even inzoomen op één branche. We zijn dus in heel veel verschillende branches, in iedere branche, ontwikkeld. Er gebeurt heel veel in onze regio qua opleiding en met werkgevers in gesprek om te kijken hoe we mensen kunnen bemiddelen naar die werkgevers. Dat komt natuurlijk altijd van twee kanten, er zit een heel groot relatiebeheer in en wat er bij zorg en welzijn nu gebeurt is dat we twee grote ontwikkelingen zien waar we als branche en als regio mee aan de slag zijn. En dat is enerzijds een gesprek met zorginstellingen over hoe we meer mensen naar werk kunnen begeleiden, en met name in de BBL-trajecten. En wat we nu hebben gedaan is dat we een denksessie hebben georganiseerd, met de bestuurders van die zorginstellingen, over waar de behoefte nou ligt. Drie november is er een inspiratiesessie met zorginstellingen, waar wij een voorbeeld uit de rest van het land aanhalen. De gemeente Zwolle heeft een heel interessant voorschakeltraject ontwikkeld voor een BBL-opleiding, want we zien - in onze regio maar ook in Zwolle - dat heel veel mensen, vooral in de bijstand, maar ook wel in de ww, geen startkwalificatie hebben, die komen niet in aanmerking voor een MBO3 of 4-opleiding. En wat we nu doen is een voorschakeltraject waarbij je basisvakken krijgt - dat is het idee - en ook werkervaring opdoet bij een werkgever in een zorginstelling, daar soms ook al vakken krijgt. We zijn met een werkgever in gesprek die nu soms op locatie lesgeeft. En zo proberen we die afstand te verkleinen en mensen hopelijk te laten doorstromen naar een BBL. Je moet je ook voorstellen dat met een MBO2-niveau zit je niet in de zorg, dat is meer een welzijnsfunctie. Dan kijk je of je het geluk en welzijn van ouderen - bijvoorbeeld ouderen - kunt verbeteren. Ga je naar MBO3, verzorgende IG bijvoorbeeld, dan sta je meer aan het bed. Er is ook nog een Groninger Zorgakkoord. Dat is ook weer gelieerd aan de aardbevingsschade. Er wordt 330 miljoen geïnvesteerd in gebouwen, met name in het aardbevingsgebied, niet echt in de Gemeente Groningen volgens mij. Nu zijn we wel naar de gemeente Groningen gekomen, naar de wethouder, Carine, met de vraag: wat kun je doen als voorzitter van de arbeidsmarktregio om mensen op te leiden, ook in de ouderenzorg? Die kans gaan we ook aangrijpen en daar zijn we met ze over in gesprek: wat kunnen we daar doen? Er is geld is gereserveerd naar die zorginstelling en ook daar gaan we kijken hoe we dingen met elkaar kunnen verbinden. Ook lokaal zijn we bezig met bijvoorbeeld gilde-leren in samenwerking met het bedrijf ZINN en dat gaat echt op MBO1, 2-niveau, op werknemersvaardigheden, en ook andere zorginstellingen hebben daar interesse in. Dus zijn we aan het kijken of we daar gelijksoortige trajecten kunnen starten. Dat is het voorbeeld van één branche, er zijn natuurlijk veel meer branches en in iedere branche ontwikkelen we zo veel mogelijk met werkgevers trajecten om mensen echt op het werk en met de opleiding verder te helpen.

04:12:04

Josien: Een mooi voorbeeld van een zorginstelling die het ook heel goed doet en waar we een nauwe samenwerking mee hebben vanuit de arbeidsmarkt is De Hoven. Die zit in Noord-Groningen. Zij zijn eigenlijk al een tijd bezig met voorschakeltrajecten. Ze hebben door dat bij hen de aanloop van studenten wat minder is, omdat zij in het hoge land zitten. Dus die hebben al veel meer urgentie om eigen personeel op te leiden, om die zorg goed door te kunnen laten gaan voor de ouderen die daar wonen. Du, daar zijn we eigenlijk al jaren mee bezig, de voorbeelden die Erik noemde, dat gebeurt bij De Hoven al, en het is fijn

dat dat nu ook veel meer in de in de stad gebeurt. Bij De Hoven gebeurt dat al een aantal jaren, maar dat komt vooral door de urgentie. O, ik dacht dat ik een vraag zag.

04:13:03
Josien: Nou ja, ten aanzien van de nieuwe initiatieven, want dit is hoe het was, wat ik nu allemaal vertelde, maar we zitten nu in een unieke situatie en daar wil ik jullie ook even in meenemen: wat gaan we daar nu aan doen? Wat Carine net ook al zei: het is echt stilte voor de storm. In de cijfers zie je eigenlijk nog niet heel bijzondere dingen, als je de cijfers van het sociaal stelsel zelf ziet, maar we weten dat er flink wat aan gaat komen. Dus je krijgt er een ongemakkelijk gevoel van, er gebeurt van alles, je hoort ook dingen, maar in de cijfers zie je het eigenlijk nog niet terug. Maar we vinden wel – en dat doen we ook - dat voor die mensen waarvan we weten dat die niet in de cijfers van het sociale stelsel zitten, dat we daar ook veel voor moeten doen. Eigenlijk kiezen we daar voor twee sporen. We kiezen ervoor om de focus op die kwetsbare groep wel te behouden, in de basisdienstverlening van de arbeidsmarkt, want in het verleden – en daar moeten we van leren – is geprobeerd bij een crisis om alle mensen die werkloos werden, zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen en daar alle focus op te leggen, terwijl er een kwetsbare groep is en die blijft er ook en dat verandert niet zomaar. Dan moet je daar niet ineens niks meer mee doen. Dus het is heel belangrijk dat daar de focus op blijft en dat wij ons ook meer vanuit de arbeidsmarkt richten. Waar wij eerst vooral in die samenwerking richtten op werkgevers en de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, gaan we ons nu ook meer richten op de wendbaarheid en weerbaarheid van de werkzoekenden zelf. Dus daar gaan we ook veel meer interventies op plegen en dan wel met aandacht - dat hadden we ook al - voor jongeren, statushouders en mensen met een arbeidshandicap. Dus dat is de focus, de beleidsfocus van de basis van de arbeidsmarkt. We hebben het omschreven: bereikbare routes van ontwikkeling richting werk, onder andere met voorschakeltraject en praktijk. Wat wij net ook al noemden, wat Erik ook noemde in de zorg, dat moeten we blijven doen.

04:15:11
Josien: Maar die crisis brengt ook nieuwe doelgroepen met zich mee, nieuwe dingen, wat gaan we daar nu aan doen? Wij hebben gezegd: daar willen wij een triagemodel voor gaan maken en een triagemodel werkt eigenlijk volgens het idee dat je de mensen centraal stelt en niet de regels eromheen. Dus niet: als je bij het UWV bent, dan kun je alleen maar daar en daar komen, want je hebt een WW-uitkering. dus je moet dit en dit en als je in de bijstand zit, moet je dit en dit doen. Eigenlijk word je blanco bekeken op je competenties. Wat kun je? Wat wil je? Het maakt niet uit welke organisatie erachter zit, het mogen ook uitzendbureaus zijn. Je komt binnen in een tent - een tent, nou ja, het triagemodel komt van het idee van een tent, zoals ze de crisis aanpakken, zoals dat gedaan is tijdens de coronacrisis, vandaar dat ik dat zeg - maar je komt daar binnen en dan wordt er naar aanleiding van de kandidaat zelf gekeken welke dienstverlener daarbij past. Nu is het gewoon, je loopt bij het UWV, dus je doet dat, je bent bij de gemeente, dus je doet dat dat. Dat is eigenlijk het triagemodel en wat we daar willen, is een samenwerking met alle partijen daarachter, dus niet alleen publieke partijen, maar ook uitzendbureaus, ook de scholen die daar direct bij verbonden zijn, zodat je die samenwerking daar direct ziet. Dus dat is het idee. Wat doen we daar aan? Want het is een heel mooi en groot en fantastisch idee, maar je weet ook dat dat niet eventjes in één dag gerealiseerd is, dus daar doen wij nu

interventies op, maar dit is wel het je kunt, maar wat doen wij dus nu al? Wij gaan bezig met een - het uitgangspunt is wat ik net al zei - wij gaan bezig met een belevingscentrum. Dat is op het Harm Buiterplein. Daar komen mensen binnen en beleven wat ze kunnen doen. Erik zal daar zometeen nog wat meer over vertellen. Jullie zijn vast wel eens op het Harm Buiterplein geweest en daar kom je nu in een kale, grote ruimte. Je denkt: waar moet ik naar toe, het is heel intimiderend en daar willen we een belevingsruimte van maken waar eigenlijk al die partijen zitten. Dus dat je kan kijken: als ik naar school wil, wat kan ik dan doen? Wat is de ervaring die ik daar kan opdoen, welke werkgevers zijn er in de buurt? Wat voor competenties heb ik nodig om dingen te doen? Van alles kun je daarbij verzinnen. Erik gaat er zo meer over vertellen. We zijn nu bezig met het opplussen van het Leerwerkloket, want het leven lang ontwikkelen, het leren, wordt steeds belangrijker. Wat je afgelopen jaren gezien hebt: op het moment dat je in een baan zit en je zit daar lekker en de economie gaat goed, is het niet nodig om te leren. En dan komt er een crisis en is dat ineens veel belangrijker. Wij wisten dat al. vooral de commissie Borstlap, waar ik in het begin aan refereerde wist dat eigenlijk allang en wij zijn er ook al langer mee bezig. Maar nu komt dat heel erg naar de oppervlakte. We hadden al Leerwerkloketten, daar zitten scholen in, UWV en de gemeente, ze zitten overal in de regio. Die zijn wij nu aan het opplussen, dus dat daar een grotere stroom naartoe kan en dat daar meer mensen geholpen kunnen worden. Kansrijk Beroep en Kansrijke Opleiding, dat heb ik net laten zien, maar die gaan we ook door ontwikkelen, met die brede branches, bredere doelgroepen. Wat gaan we verder doen? Je hoort natuurlijk vanuit het land overal over mobiliteitscentra, in Amsterdam, in Rijnmond, in Tilburg geloof ik, worden ze al vrij snel opgestart. Dat zit ook in het steunpakket. Hier gaan we ook aan de slag om de basis van een mobiliteitscentrum neer te zetten, maar we beginnen daarmee digitaal, samen met partners, dus met uitzendbureaus vooral. We willen uitzendbureaus veel dichter bij ons halen en daar met een netwerk voor zorgen dat op de mobiliteit veel sneller door op geanticipeerd kan worden en dat doen we ook samen met scholen, dus dat zijn we nu aan het ontwikkelen. En dat gaan we in fases uitzetten. Dan: digitale dienstverlening professionaliseren en opschalen. Je ziet natuurlijk, ook zoals wij hier zitten en de mensen meekijken: dat wordt gewoon steeds belangrijker, dus wij gaan die dienstverlening flink opzetten. We hebben daar de afgelopen weken wat pilots voor gedraaid, dus die voorlichting waar ik het bijvoorbeeld net over had, voor Kansrijk Beroep en voorschakel trajecten, die proberen we dan bijvoorbeeld ook digitaal te doen. Maar ook voorlichting over de regelingen richting werkzoekenden, maar ook richting werkgevers: we willen dat allemaal op een digitale manier gaan doen en uiteindelijk willen we ook speeddates gaan doen. Daar hebben we ook al wat trials mee gedaan. In juli is er een trial geweest en er wordt nu ook een Linked-In banenmarkt georganiseerd. Zo gaan we zoeken naar de beste manier om bij de doelgroep te komen.

04:19:58
Voorzitter: De heer Nieuwenhuijsen.

04:19:59
De heer Nieuwenhuijsen: Een vraag over het digitale en het verder digitaliseren van de dienstverlening. Twee dingen; er zijn gebieden waarin internet soms slechte voorhanden is, en er zijn mensen die niet al te online geletterd zijn en digitaal geletterd zijn. Hoe voorkom

je dat je die mensen uiteindelijk niet bereikt? Of ik moet het anders zeggen, hoe bereik je die mensen wel?

04:20:20
Josien: Precies, begrijp ik. Kijk, het is natuurlijk niet zo dat de normale dienstverlening stopt, dus dit is eigenlijk een plus die je erop zet om een groter bereik te hebben en een makkelijk bereik. Maar de werkcoaches, die bellen gewoon nog steeds met allerlei mensen die werk zoeken. Dat gaat gewoon door, daar verandert niks aan. Overigens moet ik wel zeggen dat, als je kijkt naar Werk en ontwikkeling, de interventies die we daarop willen plegen, daar is ook een nauwe samenwerking met Digital Literacy bijvoorbeeld, zodat we veel meer op laag niveau ook door laten werken dat digitalisering en basisvorming een onderdeel is van elk voorschakeltraject, want bij elk beroep is dat heel erg belangrijk. Op die manier zijn we daar wel mee bezig. Dit is, vooral ook voor mij, de nieuwe, grotere, groep die er komt, maar de basisdienstverlening blijft hetzelfde. Maar goed dat je dat vraagt, want dit is dus precies waarom wij die twee sporen pakken, hè, dus dat die basisdienstverlening gewoon moet blijven en dit is dus een soort crisisdienstverlening die we in de toekomst ook als basis mee willen nemen. En verder zijn we, samen met het MBO, HBO en VNO-NCW een project aan het starten, een soort pilot, voor honderd BBL-traject voor mensen die van werk naar werk gaan. Dus in plaats van dat ze een baan verliezen en eerst in een uitkering komen en dan weer verder gaan, proberen wij een pilot te maken om die honderd mensen al van tevoren eruit te pikken en in een BBL-constructie, een Leerwerkconstructie, te plaatsen. Ja, ik word hier heel blij van en ik zal zeggen waarom. Het prachtige hiervan is dat de MBO 's in onze regio, alle MBO's en ook de Hanzehogeschool, gezegd hebben: we gaan kijken naar de vraag uit de markt, waar de kans wel liggen en wij gaan daar samen trajecten bouwen. Dus niet de scholen individueel, maar ze gaan samen die trajecten bouwen en dat is echt fantastisch voor het vervolg van Leven lang ontwikkelen. Dus ik word hier echt ongelooflijk blij van. We zijn nu de pilot aan het maken.

04:22:40
De heer Benjamins: Voorzitter, voorzitter.

04:22:43
Voorzitter: Ik zie geen... Wie mag dit wezen?

04:22:45
De heer Benjamins: Ik, Berndt, ik heb mijn hand opgestoken. Ik wil hem zo wel weer even naar beneden brengen. Waar ik vooral op zoek naar ben - want er wordt allemaal maatwerk beloofd en dat ziet er, denk ik, best goed uit - maar mijn vraag is alleen: in hoeverre doen wij iets aan het arbeidsmarktprofiel zoals dat daarnet geschetst werd? We zorgen dat een kandidaat aan een arbeidsmarktprofiel voldoet, maar volgens mij zit er ook nog een andere lijn in dit traject, waar we volgens mij best kansrijk in zouden kunnen zijn, dat is namelijk het arbeidsmarktprofiel aanpassen aan kandidaten.

04:23:33
Josien: Zeker, dat gebeurt ook. Dat gebeurt ook, maar dat noemen we job carving, dus dan kijken we, bij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, of het bij werkgevers gaat om een vacature vervullen en alles wat in die vacature zit, gedaan moet worden of dat je in je bedrijf kunt kijken waar onderdelen zitten die in vacatures zitten die je bij elkaar kan harken,

waardoor er een nieuwe vacature ontstaat voor mensen zonder startkwalificatie of met een arbeidshandicap of met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dus op die manier gebeurt dat. Overigens, wat ik wel mooi vind om te vertellen, is dat de RUG en de Hanzehogeschool daar een onderzoek naar gaan doen. Talent in de regio heet dat. Dat gaat kijken naar waar de talenten in de regio zitten, en wij kunnen dat natuurlijk wel eens zien. De mensen die in de WW en de bijstand zitten, daar kun je een beeld van schetsen, maar van vele anderen heb je niet per se een beeld, terwijl je dat eigenlijk van die hele regio wil. En dat willen zij ook doen bij werkgevers. Dus ze willen ook kijken: welke talenten heb jij nodig op werkgevers? Ze steken er op in dat het op competenties gaat en wij zijn heel erg bezig met competenties en kijken naar wat je kan en wat je hobby's zijn en dat je kijkt: wat hoort daar dan bij? Maar eigenlijk zorgt dit onderzoek ervoor - dat doen ze ook hier in nauwe samenwerking met werkgevers - dat daar ook in competentierichting gedacht wordt, richting werkgevers. En dan zal dat deels misschien om high potentials gaan, maar dat ebt ook door naar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, lager opgeleiden dus. Op die manier wordt daar ook aan gewerkt. Het werkbelevingscentrum van Erik.

04:25:32

Erik: Ja, ik kan ook een aanvulling geven op de vraag. Het werkbelevingscentrum gaat daar ook een bijdrage leveren, omdat we daar ook veel meer toegaan naar skills en competenties, en werkgevers daar ook in meenemen. Zo is er een bijeenkomst geweest met de badges, waarbij deelnemers, kandidaten een badge krijgen waar competenties opstaan en werkgevers lopen daar dan doorheen, ook met een badge en zo wordt gematcht op competenties, waardoor je veel dichter bij elkaar komt en de werkgeversdienstverlening is er echt op gestoeld om te kijken hoe we mensen die in de bijstand zitten en in de WW zitten aan het werk kunnen krijgen. Dan moet je altijd met een werkgever in gesprek over wat voor n werk hebben ze en dan moet je inderdaad een oplossing zoeken.

04:26:35

De heer Benjamins: Voorzitter, mag ik dan de vraag iets scherper stellen: is het zo dat u allen de opdracht ter harte heeft genomen om zelf op die manier naar werkgevers toe te stappen?

04:26:46

Erik: Ja, kijk, het voorbeeld wat ik net noemde bij zorg en welzijn, daar zijn we ook echt met die werkgevers in gesprek over wat voor het personeel ze nodig hebben en je ziet dat in de zorg en welzijn de zorginstellingen echt een tekort aan personeel hebben, die kunnen niet meer zeggen: wij willen mensen met een MBO3 of 4-niveau, nee, die moeten al gaan opleiden en voorscholen. Dus die moeten ook al investeren om mensen door te laten groeien in hun functie. En daar komt soms scholing bij kijken en soms kunnen ze een functie aanpassen door middel van job carving. En dan ga je ook al richting de afspraakbanen, werk voor mensen die geen minimumloon kunnen verdienen. Zo probeer je een hele dienstverlening richting een werkgever te bieden. Dat noemen we dus ook het model van arrangementen, dat je met de werkgever in gesprek gaat, dat we veel minder vacatures gaan ophalen en meer een werkgeversadviseur zijn.

04:27:34

Voorzitter: De heer van Kesteren heeft ook nog een vraag.

04:27:39

De heer Van Kesteren: Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag aan jullie. In hoeverre wordt er ook structureel overleg gevoerd met werkgeversorganisaties of per branche samen met scholen, onderwijsinstellingen en ook de politiek om een mentaliteitsomslag te kunnen bereiken? Dus niet incidentele gesprekken met een bedrijf of met een onderwijsinstelling, maar echt structureel op gezette tijden, opgenomen in de agenda van de politiek, van bedrijven, zodat er een mentaliteitsomslag komt, waarbij bij stageplekken, leerplekken en ook werkplekken structureel in de bedrijfsvoering worden opgenomen. Dat is nu nog niet zo en de tweede vraag is: ik hoor jullie veel spreken over BBL-leerlingen, met name niveau 3 en 4, en we hebben kortgeleden gesproken in de Provinciale Staten met een aantal leerlingen, MBO-leerlingen, en het grootste probleem waar zij tegenaan liepen dat was stageplekken, leerplekken. Daar moesten ze heel veel moeite voor doen, maar ook die scholen zelf, die stagebegeleiders en zo, en dat is wel een probleem. Natuurlijk zijn bij werkgevers de BBL-leerlingen niveau 3 en 4 heel aantrekkelijk, omdat die wat meer boven de ogen hebben, die kun je wat praktischer inzetten, terwijl het probleem ligt bij met name de BOL-leerlingen, maar ook de leerlingen BBL niveau 1 en 2. In hoeverre komen die ook aan hun trekken en worden die ook kansrijk, want dat is wel een ondergeschoven kindje? En dan heb ik het nog niet eens over de leerlingen met een beperking, want dat is helemaal een groep, waar toch heel veel aandacht voor zou moeten komen omdat in Oost-Groningen de jeugdwerkloosheid toch wel een heel groot probleem is, waar ook heel veel van deze leerlingen wonen.

04:29:30

Wethouder Bloemhoff: Ik beantwoord de eerste vraag van Ton, de heer Van Kesteren, sorry, als het gaat om het overleg en de concrete projecten in Oost-Groningen, daar kan jij denk ik het beste wat over vertellen, want er zijn wel projecten. Wij hebben een Bestuurlijk Platform Arbeidsmarkt en daar zitten in: de wethouders van de sub-regio 's, die we net hebben laten zien, de Provincies zit daarin, VN, zit daarin, de vakbonden zitten daarin, de ROC 's en daar schuiven vanaf nu ook de Hanze en de universiteit aan. Die zaten daar aanvankelijk niet in, omdat de samenwerking met name op de MBO's gericht was. En juist daar maken wij ook afspraken over hoe belangrijk dit is en ook om de druk erop te houden. En dan moet ik wel zeggen dat met name het NPG en dan het thema werken en leren, daarvan is aan het begin gezegd: dat zou de arbeidsmarktregio moeten oppakken, dat hebben we gedaan, maar daardoor is dat wel in een stroomversnelling gekomen. Dus we hebben daar een aantal sessies van gehad, met al deze partijen, met een aantal bedrijven er ook bij, waarbij we hebben aangegeven dat we hier het commitment op aangaan. We vinden ook dat we deze mensen een kans moeten bieden. Hoe staan de werkgeversorganisaties erin. En wij hebben dat bestuurlijk platform meerdere keren per jaar, in principe twee keer per jaar, maar door de crisis willen we dat vaker laten plaatsvinden omdat het nu echt in een stroomversnelling komt. Dus ja, daar maken wij politiek afspraken over op dat niveau. En wat betreft BBL en stageplekken, dat is zeker onderwerp van gesprek met de ROC's, want de ROC's lopen nu natuurlijk heel erg tegenaan hoe ze überhaupt onderwijs kunnen geven, maar ook vervolgens als een bedrijf even niemand binnen wil hebben of überhaupt even geen ruimte heeft, hoe ze dat gaan oplossen. Daar vinden gesprekken plaats. En jouw laatste vraag ging over die kwetsbare doelgroep. Nou, volgens mij is de route arbeid, waarover Josien daarnet heeft verteld, de manier waarop we die kwetsbare doelgroep bedienen, maar ik denk dat dat voorbeeld uit Oost-Groningen van Annelies Kleve ook wel mooi is om te noemen.

04:31:47
Josien: Er zijn werkgroepen, op die lijn aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt wordt op directieniveau met elkaar gesproken, maandelijks, en dat gaat vooral over de kwetsbare groepen, dus daar worden allemaal interventies samen bedacht. Wat kunnen wij als arbeidsmarktregio samen met het onderwijs doen? Hetzelfde geldt voor [onhoorbaar]. Daar zijn ook afspraken over, gesprekken over, dus die mensen vinden elkaar daarin goed. Wat mevrouw Bloemhoff net zei, was: wat je ook ziet - en dat is in Assen eigenlijk al jaren zo, en dat wordt nu ook in Oost-Groningen overgenomen, inmiddels is het ook wel een beetje hier in de stad - dat zijn zoals ze in Assen noemen navigatoren. Je zou het zo kunnen zien als live coaches, dus op het moment dat iemand in een provisorische route arbeid komt krijgt die een navigator. En de navigator betekent dat er een contactpersoon is waar diegene altijd contact mee kan maken. Maar die navigator zorgt dus voor het sociale netwerk om zo'n jongere heen. Dus die gaat niet zelf alles oplossen, maar die helpt de jongere om met dat netwerk gezamenlijk die stappen te maken, dus als er problemen zijn bij school, maar ook om richting werk te gaan, je kunt er van alles bij verzinnen, ook geldzaken die problematisch zijn, van alles. daar is zo'n navigator voor. En je ziet dus ook in Drenthe dat het aantal jongeren dat zoek raakt of een niet aan de bak komt na de praktijkschool is enorm laag en dat komt omdat in 2009 al ingezet is op navigatoren. En dat gaan ze in Oost-Groningen dus ook doen. Dat komt dan overwaaien door de arbeidsmarkt en dat werkt daar. Dus in Oost-Groningen gaan ze ook met live coaches werken.

04:34:06
Voorzitter: De heer Van Kesteren.

04:34:06
De heer Van Kesteren: Nou valt mij ook op: die overlegmomenten, dat is vaak op directieniveau.

04:34:11
Josien: Sorry, nee, dat is in werkgroepen.

04:34:12
De heer Van Kesteren: Terwijl de stagecoördinatoren, stagebegeleiders, maar ook leerlingen, die zouden toch meerwaarde kunnen zijn in zo'n overlegstructuur, omdat ze haarfijn aan kunnen geven waar ze tegenaan lopen en op een hoger niveau is dat toch vaak abstracter en wordt vaak wel ingevuld hoe je het zou willen hebben, maar dan blijkt de praktijk daar toch minder toe ingericht te zijn.

04:34:36
Josien: Ik begrijp wat u zegt. Bij de Aanpak Jeugdwerkloosheid is dat ook gebeuren. Dat is één van de trajecten geweest, om jongeren mee te laten denken over of waar ze tegenaan lopen, dat zie je nu, en wat daar dus ook naar voren kwam, is dat jongeren eigenlijk niet zo goed weten wat er allemaal voor steun te halen is bij een gemeente. Op het moment dat ze echt werkloos worden, wordt dat allemaal duidelijk, maar op het moment dat dat nog niet zo is, weten ze eigenlijk niet zo goed wat daar te halen valt. Dat is daar uitgekomen. Daar worden nu interventies op gepleegd, om die gezamenlijke informatie beter naar de jongeren toe te krijgen, dus op die manier is daar inderdaad aandacht voor geweest. Maar dat is wel belangrijk, dat klopt.

04:35:25

Erik: Bij het Belevingscentrum begin we helemaal opnieuw. Het is een onderdeel van het triagemodel, we willen het openstellen naar inwoners die werk zoeken en ook een opleiding zoeken. Dus ook dit is een manier voor jongeren om direct met de gemeente in aanraking gekomen. [geluid valt weg] Ja, kijk. Het is een open ingang voor inwoners uit de hele arbeidsmarktregio om inspiratie op te doen over werk, participeren, opleiden, ook kennis opdoen van je eigen competenties, je skills en zo er ook achter wat er beschikbaar is aan werk in de arbeidsmarktregio, wat zijn nou de kansrijke beroepen. Nou, daar hebben we natuurlijk al een hele website voor ingericht en die wordt uitgebreid naar andere beroepen. Maar er zijn nog wat meer beroepen waar echt kansen zijn. De kansberoepen die we op Kansrijkberoep.nl zetten, zijn de kansberoepen waar we voor opleiden, maar er zijn wel meer kansberoepen die veel kleinschaliger ingevuld kunnen worden bij werkgevers. Ja, daar is heel veel kennis van, maar dat is een heel moeilijk om daar iemand op een baan te krijgen en dat kun je daar ophalen. Het is ook breder dan alleen werkzoekenden. We richten ons ook op mensen die een carrièreswitch willen maken of naar een andere sector over willen stappen. Zij zouden daar terechtkunnen om inspiratie sector op te doen. Josien noemde het al: we willen ook gaan experimenteren met andere vormen van beeld, dus ook VR-brillen en andere inspiratiewijzen om mensen echt te laten beleven wat een bepaald soort werk nu inhoudt, zodat je ook echt een goede keus kan maken voor je toekomst. Ja, we zoeken een andere relatie met de inwoners, waarbij je veel meer toenadering kunt zoeken, faciliteren, maar ook coachen, en ze zich welkom voelen in dat belevingscentrum. Dus niet:. Ik moet hier komen, want ik heb een bijstandsuitkering. Nee, ik kom hier omdat ik hier wil nadenken over wat er allemaal mogelijk is voor mij en wat ik in me heb. Daarnaast moeten bij een belevingscentrum ook werkgevers worden betrokken; brancheorganisaties zijn hierbij betrokken en kunnen hier ook mogelijk een rol in gaan spelen, net als het onderwijs. En zo willen we veel meer bij elkaar brengen op een fysieke locatie. Als je doorklikt kun je ook zien, dat er al een impressie van is. Dus het moet echt een levendige hal worden waar je met elkaar in gesprek kunt en waar ook kunt lopen met een begeleider of een coach of wat dan ook, en dat je daar direct je antwoord kunt krijgen, ongeacht waar je vandaan komt. In deze fysieke omgeving zit ook een Leerwerkloket. Dat is een onafhankelijke organisatie, maar die is daar gevestigd, dus dat komt ook heel goed uit en daar werken we mee samen. UWV is er onderdeel van en dit wordt ook ontwikkeld door de gemeente Groningen en het UWV samen. UWV wil, als het een succes wordt - wat het ongetwijfeld gaat worden, daar ben ik echt van overtuigd - dit ook landelijk gaan uitrollen. Dat is wel het belevingscentrum, het vormt ook een ingang straks voor de crisisdienstverlening, als mensen werkloos raken door corona kunnen ze ook hier terecht. En dan gaat het 1 januari open. Dan hebben we de basis wel op orde en op termijn gaan we dat door ontwikkelen met verschillende modules. En dan kan het ook in de tijd worden aangepast naar gelang de arbeidsmarktsituatie. Dus het is ook een beetje de bedoeling dat het een toekomst-proof model wordt.

04:40:25

Wethouder Bloemhoff: Kan ik dit naar voren schuiven? Want ik ben best wel bang dat ik dan wat kapot maak. Dan kan ik hier gewoon blijven staan. Volgens mij hoort thuis iedereen mij dan ook. Ja, oké, ik wil wel liever blijven staan. Samenwerkingsverbanden. Dat is eigenlijk ook iets wat bij de arbeidsmarktregio past. Het is niet alleen zo dat wij met alle gemeenten en UWV en SW dingen doen. Jullie hebben natuurlijk al gemerkt dat wij ook heel veel met de

scholen en werkgeversorganisaties werken. Overigens nog even terugkomend op uw vraag: het actieplan Perspectief op werk, wat ook een landelijke impuls is geweest, is samen opgesteld met VNO-NCW en ook brancheorganisaties en de scholen, dus op die manier zitten die er ook al in. Die interventies, dat wordt ook gaan gezamenlijk opgepakt. Welke samenwerkingsverbanden, want er zijn er vele, maar welke zijn belangrijk om te noemen? Scholingsalliantie Noord, dat is een samenwerkingsverband dat zich niet alleen in Groningen afspeelt, maar ook in Friesland en Drenthe. We zagen dat om de cultuur van het leven lang ontwikkelen, voor werkenden vooral, dus ook voor laagopgeleiden, er in te krijgen, dat dat een gezamenlijke interventie moet zijn, ook met de markt. En wat je nu ziet is dat als mensen zich willen om laten scholen, dan kun je gebruik maken van bijvoorbeeld een O&O-fonds. Dat is een fonds van werkgevers en werknemers, bijvoorbeeld in de installatiebranche. En als jij in die installatiebranche werkt, dan kun jij die scholing gaan volgen. Zo zijn er meerdere O&O-fondsen voor meerdere branches. Als jij werkzoekend bent, heb je ook mogelijkheden, om geschoold te worden. Echter, als je in een branche werkt en je wil ergens anders naartoe, dus jij wilt van de horeca naar de zorg, dan zijn daar niet zomaar middelen om dat te kunnen doen, terwijl je dat wel graag wilt. Maar hoe betaal je dat dan? En dat is eigenlijk een probleem dat we hiermee willen oplossen. We gaan proberen om die potjes, die die O&O-fondsen hebben, die eigenlijk alleen voor die mensen in die branche zijn, die willen we breder maken. Dus als iemand in de zorg wil gaan werken, dat je dan bijvoorbeeld zegt - O&O-fonds van de zorg bestaat toevallig niet, maar laten we zeggen: installatietechniek, als je in installatietechniek wilt gaan werken - dan ben ik bereid als O&O-fonds om alvast jouw scholingskosten te betalen. Dus daar verbreden ze hun visie. Tegelijkertijd vinden wij dat ook van onze eigen dingen: als iemand werkloos lijkt te raken, dat je eigenlijk ook al moet kijken wat je voor diegene kunt doen, waar dat hele triagemodel ook op ingericht is. Maar er vallen altijd nog mensen tussen en voor de crisis hebben we daar echt flink op gelobbyd bij het Rijk, hebben we gezegd: jullie moeten geld naar ons toe brengen voor dit vraagstuk, zodat we die mensen die er tussendoor glippen, gezamenlijk kunnen oppakken en een kans kunnen bieden. Dat is inderdaad een moeilijk vraagstuk en daar zijn ook wat moties op geweest in de Kamer. Je ziet nu gelukkig door de crisis dat het vloeibaar wordt en dat daar dus ook meer kansen liggen, dus die scholingsgelden die er nu aankomen, bieden voor dit idee kansen. Maar wij zijn in die samenwerking al flink aan de gang. Er zijn eigenlijk vier pijlers die we daarmee willen bereiken. De leercultuur bij bedrijven versterken, ook voor die mensen, - dat is het belangrijkste misschien voor de arbeidsmarktregio - ook voor die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en die lagere kaders. De leercultuur bij werkenden, werkzoekenden en ZZP-ers versterken dus ook zelf nadenken: ik moet mijzelf blijven scholen om voor die arbeidsmarkt interessant te blijven en dus niet: ik zit hier lekker en ik hoef niks, maar zorg altijd voor beweging. Scholing en ontwikkeling toegankelijk maken. Nou, dat is eigenlijk wat ik net uitlegde, maar ook het inzicht in welke mogelijkheden er eigenlijk allemaal zijn wat betreft scholing is daar belangrijk, daar begint het, en vervolgens dat toegankelijk maken, om het geld daarachter ook voor elkaar te krijgen. Het regie nemen over je eigen loopbaan mogelijk maken, dus eigenlijk een stap verder: zelf kunnen nadenken, zelf de mogelijkheden hebben om te kijken of, als je iets met die loopbaan wilt, wat dan.

04:45:00
Voorzitter: De heer Loopstra.

04:45:00
Voorzitter: De hele avond hoor ik in wezen dat dit een tweede stroom is. Er is de gewone dienstverlening en dan is dit de plus. Een heel positief verhaal, want het biedt mensen, kansen en mensen worden uitgedaagd om bezig zijn met hun eigen carrière of een switch te gaan maken. Alleen de praktijk is anders, omdat in die eerste dienstverlening, dus de reguliere dienstverlening met die slimme werkcoaches, daar worden mensen constant geattendeerd op het feit: jij moet vier keer per week of vier keer per maand solliciteren. Doe je dat niet, dan verlies je je uitkering. Je moet veertig uur per week beschikbaar zijn. Dus ik denk dat dit alleen maar kan slagen als er ook een cultuuromslag komt bij de uitkeringsinstantie, dat je mensen de ruimte geeft om daadwerkelijk na te kunnen denken over een vervolg en dat je even moet reflecteren op: wie ben ik? Wat wil ik? Maar als je dat doet, met in je nek een werkcoach die je constant confronteert met het feit: je moet solliciteren, dan voorzie ik weer grote problemen. Ik ben dus benieuwd of die cultuuromslag ook plaats heeft gevonden bij het UWV vooral, want daar heb je recht en plichten, en dat daaraan gewerkt wordt, want anders gaan mensen uit angst op bepaald moment een switch maken. Maar dat is natuurlijk geen goede basis.

04:46:34
Wethouder Bloemhoff: Eens, haha. Nee, de commissie Borstlap zegt daar dus ook iets heel interessants: over, en je merkt dat het Rijk daar ook mee bezig is om die gedachtegang daar naartoe te brengen. Dus die zegt ook: kijk nou naar competenties van mensen en zit niet zo in die stelselmatige dingen. Dus dat triagemodel waar wij het over hebben, is eigenlijk ook al een vertaalslag van dat stuk. Dus ja, eens, en ik moet eerlijk zeggen dat ik vind dat het UWV in onze regio heel erg probeert om dat te rekken. Maar zij hebben natuurlijk wel met landelijke regelgeving te maken. Dus ik ben het er heel erg mee eens en wij sturen daar ook heel erg op vanuit de arbeidsmarktregio. Er zijn wel eens een brieven over en weer gegaan, misschien niet per se over dit onderwerp, maar wel gelieerd daaraan: maak dingen makkelijker, dat wordt ook besproken met elkaar. Dus we zijn er wel mee bezig. Maar ja, we hebben daar een afhankelijkheid van niet alleen het UWV, want UWV wordt natuurlijk weer door het Rijk aangestuurd. Zo is het ook. Het UWV wordt altijd een beetje als de boosdoener gezien, maar uiteindelijk voeren zij natuurlijk gewoon regelgeving uit vanuit het Rijk.

04:47:43
Voorzitter: Maar, voordat je verder gaat: de heer Nieuwenhuijsen.

04:47:47
De heer Nieuwenhuijsen: Nog een vraag over die O&O-fondsen in het bijzonder en de scholingsalliantie in het algemeen. Zou je zeggen dat dit eigenlijk de belangrijkste of één van de belangrijkste knoppen is waar je als arbeidsmarktregio aan kunt draaien om de sectoren waar je meer mensen naartoe wil trekken, om die te promoten met die O&O-fondsen door te zorgen dat die beschikbaar zijn, voor die transfers van sector A naar sector B, of zijn er nog veel meer andere knoppen waar je aan kunt draaien. Dus hoe belangrijk is die O&O-fondsknop?

04:48:32
Wethouder Bloemhoff: Jij mag 'm doen.

04:48:33
Josien: Weet je wat het is. Je moet eigenlijk die afspraken met die O&O-fondsen maken, wil je het structureel gefinancierd krijgen. Als je echt zegt: structureel wil ik dat mensen makkelijker van sector naar sector kunnen, dat kost heel veel geld. En bijvoorbeeld de scholingsalliantie, daar zijn wij wel een jaar bezig geweest om afspraken te maken voor de techniek. Hier zijn we best wel vernieuwend bezig, dat we willen dat geld, ons geld, ingezet wordt. Ik zit ook bij de SER over dit thema, leven lang ontwikkelen, daar ben ik aangeschoven als één van de gemeenten. Wij zijn één van de voorlopers daarin, maar op landelijk niveau gaan uiteindelijk de sociale partners over de O&O-fondsen. De vakbonden en werkgeversorganisaties beheren daar de O&O-fondsen. Dus als men daar uiteindelijk landelijk ineens op de rem gaat trappen, net als met het UWV bijvoorbeeld, dan wordt het heel erg lastig. Dus wat wij doen is: wij zetten als het ware fondsen in voor de mensen waar geen O&O-fonds voor is. Maar idealiter willen we die O&O-fondsen, dus ons geld, inzetten en daar zijn we al best een end mee. Maar dat onderdeel is echt een traject van de lange adem, om per fonds afspraken te maken, omdat wij er niet over gaan, daar gaan de sociale partners uiteindelijk over. Dus voor de crisisdienstverlening is nu dus geld om mensen te scholen, maar voor de langere termijn heb je gewoon ook die O&O-fondsen nodig.

04:49:57
Wethouder Bloemhoff: Ja. Dus wij zitten in die zin met het omzetten naar dit gedachtegoed echt in de beginfase. We zijn met de techniek O&O-fondsen een heel eind, maar moeten met al die andere fondsen verder gaan. Maar wat we al wel hebben, is een website. Deze is nog een beetje low profile op dit moment, hij wordt straks harder gelaunched, zou je kunnen zeggen. Het is een website die inzichtelijk maakt welke scholing er is, en daar zitten niet alleen de scholen die vanuit de O&O-fondsen bijvoorbeeld geleverd worden, want die maken zelf ook scholing en doen dat met private opleiders, maar ook de scholen van de ROC 's voor leven lang ontwikkelen zitten hierin. Dus dat geeft toegang tot een palet van mogelijkheden. Dus dat is de eerste slag daarin. We zijn nu dus ook aan het kijken of we samen met dit verband, samen met de ROC 's, dat geld wat nu vanuit de crisismaatregelen loskomt, kunnen verzilveren met elkaar, zodat je elkaar goed vasthoudt en daarmee stappen kan maken. Dat ten aanzien van Scholingsalliantie Noord. Dan hebben we dus nog een stuk. We hebben er al een paar keer aan gerefereerd: Werken aan ontwikkeling, het Nationaal Programma Groningen. Het Nationaal Programma Groningen heeft een kadernotitie geschreven. Er moet een Provincieplan komen, dat over de hele provincie gaat, en lokale plannen die de aardbevingsgemeenten zelf moeten maken. In Groningen is die er ook. In dat programmakader, dat het Nationaal Programma Groningen heeft opgesteld, is gezegd dat eigenlijk al die plannen, zowel van de provincie als de lokale plannen, moeten zich bezig gaan houden met bepaalde ambities. Er zijn er vier gesteld: economie, leefbaarheid, natuur en klimaat en leren en werken. Wij hadden dat Platform Arbeidsmarktregio en wij vonden dat wij daar met z'n allen als partners zaten die daar wel iets verstandigs van zouden kunnen vinden. Dus hebben we gezegd: we moeten eigenlijk een kadernotitie schrijven van wat wij vinden dat op dit thema zou moeten gebeuren. Dus hebben al die partners bij elkaar gezeten, we hebben een proces doorlopen en daar is een voorstel uitgekomen: Werken aan

ontwikkeling. De inzet van dat voorstel van in totaal 29 partners, is dat als je het over leren en werken hebt, dan heb je het niet over mensen die werken en die moeten gaan leren, dan heb je het eigenlijk al over de ontwikkeling die daarvoor begint. De kansen voor mensen op de arbeidsmarkt beginnen al op het moment dat je geboren wordt, dus van daar tot aan de pensioengerechtigde leeftijd, die hele reeks moet je adresseren. Dus daar hebben we dit plan op gestoeld. En daar zijn zes programmalijnen uitgekomen, waarvan wij zeggen: dat is dan de reeks waar wij in moeten gaan werken. Ik heb hier het programma liggen, dat kunnen jullie gewoon meenemen. Die kadernota is er, maar dat Nationaal Programma werkt zo dat je echt projecten moeten inleveren, maar we willen ook, in dit samenwerkingsverband dat we nu opgesteld hebben, waar we als partners elkaar goed vinden, ook gezamenlijk die projecten in één lijn gaan uitvragen. En er zijn in totaal zeven, maar twee belangrijke, denk ik, om even te noemen: een verlengde schooldag zit erin. Dat betekent dat kinderen, kwetsbare kinderen op scholen extra lesuren krijgen om zich beter te kunnen ontwikkelen, dat kan van alles zijn, dus dat kan rekenen, taal zijn maar ook cultuur, sport, alles. Vanuit het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid zijn daar heel goede ervaringen mee en dat wordt dus nu ook overgeheveld naar deze regio om te kijken. Ze zijn in Oldambt daar zelfs al mee begonnen, dus daar lopen als pilots, dat is mooi om te zien. Kansrijk opleiden. Dat is iets wat voor onze arbeidsmarktregio belangrijk is. Daar refereerde ik net aan. Dat zijn die voorschakeltrajecten, dus het ontwikkelen van scholing voor die lager opgeleide mensen voor het MBO, die voorschakel trajecten, dat willen door kunnen ontwikkelen naar aanleiding van wat we geleerd hebben uit het Duizendbanenplan, dat we dat breder, voor meer sectoren en voor meer mensen dus ook voor werkenden, beschikbaar kunnen stellen. Dus dat zijn eigenlijk belangrijke dingen die we daar in op gaan nemen. Overigens ook Talent in de regio, waar ik het net even over had. De digitale Energie Academie zal er inkomen en Kansrijke Groningers zal er inkomen. En Kansrijke Groningers is een interventie voor een doorlopende leerlijn vanuit het basisonderwijs, groep zeven en acht, naar het voortgezet onderwijs, naar het MBO, dat mensen een portfolio krijgen en er ook extra aandacht is voor ICT, techniek, ondernemerschap en dat ook daar, op die scholen al, de connectie wordt gemaakt met werkgevers in de regio. Dit loopt in Noord-Groningen en dat loopt daar goed, dus dat is ook een idee, om dat breder in de regio neer te zetten. Ik zie dat er een vraag is.

04:55:35

Speaker 2: Ja, ik had nog even een vraag, want in juli hebben wij als raad aangenomen een motie over jeugdwerkgarantieplan, het gemeentelijk jeugdwerkgarantieplan. Zit dat ook in dit programma, misschien kan de wethouder daar iets over zeggen?

04:55:53

Wethouder Bloemhoff: Nee, dat jeugdwerkgarantieplan zit als zodanig niet in dit programma, want dit programma dateert ook van voor de coronacrisis. Dus dit gaat meer om Groningen over twintig jaar, wat is er nodig om daar te komen? Maar we gaan wel in het kader van het werken aan ontwikkeling bijvoorbeeld een aantal scholings- trajecten onderbrengen omdat dat gewoon heel erg past bij dat leven lang ontwikkelen. En als het gaat over de motie jeugdwerkgarantieplan is het voorbeeld wat net werd genoemd over een aantal BBL-trajecten wat we nu met de ROC 's gaan uitwerken, onder andere een uitvoering van die motie. Dus in het verleden, dat hebben we volgens mij laten zien, al veel gedaan

rondom de jeugdwerkloosheid. Vanuit de vorige crisis is dat geboren en die goede ervaringen plus wat nu wordt ontwikkeld van de ROC's willen we ook in gaan zetten voor jongeren.

04:56:45
Voorzitter: Overigens, o sorry, hoor.

04:56:46
Speaker 2: Ik heb een vervolgvraag en dan ga ik even weg van de jeugd, want we hebben eigenlijk de hele avond toch wel een beetje over jongeren, terwijl mijn fractie natuurlijk ook wil weten: hoe zit dat nou bij die vijfenvijftigplusser, degene die met 58 jaar na twee jaar WWj in de bijstand komt? Wat doen we daar met z'n allen aan?

04:57:11
Wethouder Bloemhoff: Nou, ik zou zeggen dat via Kansrijk Beroep dat bereik heel groot is, dus daar wordt zeker wat aan gedaan. In het verleden waren er speciale trajecten. Dat Actieplan 50+ herinner ik mij nog. Dat was eerst 56+ en toen werd het 50+ geloof ik. Ik weet precies hoe het zat, maar daar zijn we wel degelijk mee bezig. Dus weet je, ik wil niet de indruk wekken dat wij alleen maar met jongeren bezig zijn, die focus is echt op de kwetsbare groep in zijn geheel. Dat is belangrijk. hoor.

04:57:40
Voorzitter: Wat dat betreft kan misschien de zin in de presentatie worden aangepast, van wieg tot pensioen. Ik heb het gevoel dat ik me nog dagelijks ontwikkel, dus wat dat betreft, haha. Verder is het kwart over negen, dus nog een kwartier, de wethouder wil ook nog een afsluit woordje spreken. Ik weet niet precies hoeveel tijd u nodig hebt?

04:58:05
Josien: Dat gaat zij nu doen.

04:58:06
Voorzitter: Helemaal goed.

04:58:06
Wethouder Bloemhoff: Voorzitter, daar waren we aan toe. Nog een kleine aanvulling op die verlengde schooldag, want ook in Groningen zijn we daar mee bezig, en willen we geld uit de NPG-regio en uit de onderwijsbegroting bij elkaar gaan zetten om die ook lopend of het schooljaar hierna te gaan invoeren. Daar zijn we nu heel druk mee bezig, met het onderwijs, ook daar is een motie over aangenomen. Daarom zit die ook weer in het NPG en komt het hier ook weer bij ons terug. Dus dat creeërt hele mooie kansen. Nou, dan wil ik op dat thema, samenwerking, kansen, ik denk dat we net een aantal dingen hebben aangeduid waar je heel mooi samenwerking kan zoeken. We hebben echt goed overleg in noordelijk verband, in de Noordelijke Arbeidsmarkttafel, waar ik voorzitter van ben, de drie noordelijke arbeidsmarktregio's en provincies zitten daarin. Daar is ook de scholingsalliantie ontstaan die we net benoemden, en hebben we ook al een hele tijd een gezamenlijke lobby. Ik wil een paar dingen daarover zeggen: voor de ESF komt er weer een nieuwe programmaperiode aan. Het totaal aan Europees geld zal iets minder zijn dan voorheen, maar op zich, waar SZW nu mee komt, dus de verdeelsystematiek van het participatiebudget zoals die was, dat is goed voor Groningen. Wij vinden het belangrijk dat het SZW dat ook op die manier wil gaan verdelen. We zijn bezig met een lobby voor het Just Transition Fund, dat is een groot

Europees fonds voor de energietransitie, maar ook voor het thema arbeidsmarkt. Groningen staat daar als enige Nederlandse regio in benoemd, gelet op het aantal banen wat we zullen verliezen vanwege het stoppen van de gaswinning. Dus om dat goed te kunnen doen en mensen naar andere sectoren, zoals de waterstofeconomie, te begeleiden, kan de.

04:59:59

Wethouder: Noord, in de eerste plaats Groningen, maar de uitstraling is breder dan alleen Groningen. Honderden miljoenen euro's gaan we tegemoet zien in Noord-Nederland. Dat gaat dus niet om klein bier, om het maar zo te zeggen. Het is heel erg belangrijk voor ons en vanuit de gemeente en omdat ik arbeidsmarkt in positie heb, zijn wij druk bezig om ook te zorgen - en daar is alle hulp bij nodig - dat uiteindelijk het Rijk en ook de Kamer ervoor kiest om ook de bulk daarvan naar Groningen in te zetten, want dat is nog een hele discussie. Die fondsen, die worden verdeeld, dan heb je ESF, EFRO en JTF en andere regio's zeggen natuurlijk: wij doen ook wat met energietransitie, dus wij willen ook wel een deel van dat geld. Maar dat is echt een belangrijke issue, want we kunnen het hebben over waterstofinstallaties, maar ik denk dat we vandaag hebben laten zien dat je mensen daar niet van het ene op het andere moment hebt werken. Dus dat juist die scholingskant, die wat zachtere kant, net zo belangrijk is. Vandaar ook dat Brussel heeft gezegd dat gaat over energietransitie en arbeidsmarkt en dus zijn we bezig een aantal projectvoorstellen daaronder te brengen. Dus dat biedt echt wel kans om bijvoorbeeld wat te doen met een MBO-campus, als het gaat om de energietransitie. Die plannen zijn er al, maar die zou je bijvoorbeeld uit zo'n fonds kunnen gaan financieren, dat we echt daar een mooie campus neer kunnen zetten met opleidingen. Het laatste punt is dat steun- en herstelpakket. Want wat we denk ik in deze presentatie hebben laten zien, is dat er enorm veel op de arbeidsmarkt afkomt, maar dat dat ook een gevolg is van onze eigen lobby om te zeggen als mensen begeleid moeten worden naar werk. Dan is het risico altijd levensgroot bij het Rijk dat men daar weer wat nieuws voor gaat verzinnen of om een nieuwe website of een nieuw project gaat lanceren, terwijl wij net hebben laten zien, aan het begin van de presentatie, waar we vandaan komen als arbeidsmarktregio. Dat was in 2012, 2013. Maak nou gebruik van wat er al is, maak gebruik van de scholen in de regio, van de gemeente, van het UWV, die al een dienstverlening hebben. De VN, met name en de commissie Participatie, schulden en integratie, waar ik deel van uitmaak, heeft heel sterk gelobbyd om als dat geld verdeeld wordt, er ook een deel naar de arbeidsmarktregio moet worden gebracht, zodat wij dat ook op gang kunnen brengen. En dat is denk ik gelukt. Dus die triagetent en crisisdienstverlening die hier wordt geschetst heeft deels te maken met een geslaagde lobby in het land om de rol van de arbeidsmarktregio 's te verstevigen, om die de positie te geven om mensen te gaan scholen. Dat zijn een aantal dingen en daar werken wij heel nauw samen met andere arbeidsmarktregio 's in het land en met name bijvoorbeeld Friesland en Drenthe. Daar werken wij echt goed mee samen en ik denk dat het heel belangrijk is dat we ook de komende tijd met de ROC 's, met het UWV samen verder gaan. En dat is eigenlijk het allerbelangrijkste. Samenwerking loont en het is voor ons ontzettend belangrijk. Er komt heel veel op ons af. Er werden net terecht kritische vragen gesteld over het UWV, want dat vind ik wel inderdaad altijd een risico, de landelijke lijn versus de regionale lijn. We worden zelf ook wel behoorlijk belemmerd door de regels in de Participatiewet. Maar op zich

kunnen we via de arbeidsmarktregio wel heel veel doen in de experimentensfeer en wat we vandaag hebben geschetst. Tot zover.

05:03:40
Voorzitter: Dank u wel. Nou wil ik even rondkijken, ook digitaal, in hoeverre er nog vragen leven. De heer Van Kesteren.

05:03:49
De heer Van Kesteren: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zou de wethouder willen vragen: Europees geld, dat komt veel deze kant op, misschien. In hoeverre is dat gericht, ligt het accent puur op opleidingen en banen in de energietransitie? Of kan het ook zo zijn dat vanwege de structurele jeugdwerkloosheid in Oost-Groningen, terwijl veel vraag is naar mensen in de maakindustrie en als ambachtslieden hebben, daar ook aandacht en ruimte voor gezocht kan worden en geld, met name?

05:04:28
Wethouder: Nou, even het de eerste deel, de JTF, daar gaat het om de combinatie van energietransitie en arbeidsmarkt en daar staan hele harde criteria in, dus het moet altijd een bijdrage leveren aan energietransitie. Dat is onderdeel van de Green Deal. Voor dat geld moet die combinatie telkens gemaakt worden. Daar is Brussel vrij stevig in. Maar er zijn natuurlijk andere gelden, ik noemde bijvoorbeeld het NPG, wat we met werken en leren doen. Dus we doen wel degelijk wat om te kijken: wat kunnen we doen? En de jongeren in Oost-Groningen zouden misschien wel in de energietransitie kunnen werken, misschien wel in de zorg, misschien wel in de maakindustrie, maar daar hebben we ook weer andere fondsen en andere middelen voor. Met name het ESF is heel erg gericht op de kwetsbare doelgroep.

05:05:19
Voorzitter: Oké. Zijn er nog andere vragen? Zo niet, dan wil ik iedereen bedanken voor zijn aanwezigheid.

05:05:29
Wethouder: Mag ik nog even een dingetje? De uitsmijter ja, want hier ligt dus de folder Werken aan ontwikkeling. Ik heb ook nog twee andere folders meegenomen. Ik hoorde net dat het voor de mensen thuis wordt verspreid. Dit is een boekje over het Duizendbanenplan waarin even vanuit alle perspectieven wordt geschetst: waarom is het een Duizendbanenplan. Dat leek me wel relevant. En dit is een boekje voor Praktijkleren en er staat vooral in uitgelegd, voor degenen die eraan mee willen doen, wat het betekent. Dus ik dacht ik, die neem ik ook voor jullie mee. Dus die informatie ligt hier.

05:06:05
Voorzitter: Oké, dank u wel, ook de mensen thuis en ik neem aan dat deze presentatie via de mail verspreid zal worden.